

degarege wye dejye né meló Samariya kpaá tɛ dekwónene mbaá yi mme akwya.” ⁹ Ndere Jisɔs ajógé depɔ tire na, Ɛsɔwɔ alɔ mansé ji ajye né mfaánebuú, ne baá utɔ́ bií ála ápelé amɛ mfaa. Akwó afe kpaá gekó gekweré ji.

¹⁰ Ndere ɛbwó álu áfyé amɛ mange ji, eké ɛwyage áge ande fɔ apéa ne mandeé pópó mmye, átené kwókwólé ne ɛbwó. ¹¹ Ɛwyagé ande bimbo áké ne ɛbwó, “Bɔ́ Galilíí, enyú detené fa depɛle amɛ mfaá nde? Jisɔs yina ayi alya enyú akwɔme mbɔ mfaánebuú fi, amage kéré nyɛ meso wye nkane degéné mbɔ ji ajyɛé.”

Matyas ase melú Judas

¹² Ne aṅgbá Jisɔs ályágé mekwɛ Olif, ákéré né Jerosale, neke nélu genógé ɛbwɔ ne meno. ¹³ Ákwónégé né meló Jerosale, ákwɔ mfaá enyɔɔ́ ákpe mmu maá gepú ayi ɛbwó ábélege. Ɛbwó alu Pita ne Jon, Jɛmsi ne Andru, Filip ne Tɔmasi, Batolomyo ne Matyo, Jɛmsi maa Alfɔs, Simun ayi ákuú ji muú ukógé ne Judas ayi maá Jɛmsi. ¹⁴ Ɛbwó ako áchómege yendégébé ánenemmye metɔ́ ɛma chóncho ne andeé fɔ abi ábɔ́ ákwɔlege Jisɔs, ne aṅmé Jisɔs ne mma wuú Meri.

¹⁵ Né bífɔ́ bɔ́ abi akame ne Jisɔs áchomé ɛbwó ako, alu genógé usaá ukene. Ne Pita akwile ka aké ne ɛbwó, ¹⁶ “Áṅme ba, geno ɛyige ḡwe Ɛsɔwɔ ajɔ́ nya gebo nyɛ mambe wáwálé, Mendoó Ukpea ɛbɔ́ ɛpyéɛ Mfwa Devid nnó abɔ́ mbe agare geno gefɔ́ getuge Judas ayi abɔ́ ajamé bɔ́ meti nnó apyé Jisɔs. ¹⁷ Judas abɔ́ alu muú ama né geluagé esé, Jisɔs abɔ́ ajya ji nnó apyɛge gefɔ́ge utɔ́ uma ne esé.”

¹⁸ Ndere Pita abɔ́ ajɔ́ge mbɔ, ɛlu nnó Judas apyɛge geboboge mechɔ́ ɛwé, áse ḡka ji, ájye na melu mme, ɛféé ne akwené ushú mme, unɛ ugbɔ́gé, mbwé unɛ ɛwɔ. ¹⁹ Bɔ́ ako bi alú né Jerosale, áwúge mechɔ́ ɛwé, ákuú melu mme

ewémbə né mejóó bwó nnó Akeldama. Ula utené nnó, “Mewaá gewu.”

²⁰Pita ama jóó aké, “Mfwa Devid abó asá né ηwe makwa jíí nnó,

‘Achye gepú jíí gelá gewa,’

Achye muú amage ajwəle sé mmu. Ne ama sá nnó,

‘echye muú ayicha ase melu utóó wuú.’

²¹⁻²² “Ndere elúmbə, muú ayicha abó mambané esé nnó décho, dégarégé nkane Átá Jisəs akwilé né negbo. Yémbó muú yimbə abə mambə ayi abə akéné ne esé ne Jisəs, lə né gébé eyige Jon abó awyáge bóó manaá Esəwə kpaá ekwəne né gébé eyigé Esəwə aselé Jisəs né eta sé ajye mfaánebuú.”

²³ Efée ne ebwó ajya bóó apéa, muú yi ama akamege Josef ayi ákuú ntó ji Basabas ne ama ákuú ji ntó Justəs. Ne ayifó akamege Matyas. ²⁴ Ne ebwó anemmye áké, “Átá wə ne ókaáge matóó bóó ako. Leré esé muú yi ojya, ²⁵ nnó ábé ηgbá Jisəs ne ase melu utóó Judas maá utóó wye ayi ji alya ajye mbaá yi akwane ne ji.” ²⁶ Ánégemmye mbə, áηme megya nnó ájya muú ama. Ne aléré nnó Matyas ne ábéé. Ne áse ji ágbéé ne áηgbá Jisəs abi afyaneama.

2

Mendoó Ukpea Echwo

¹ Bíí epaá ewé ákuú Pentikos ukwónégé, bóó bi áfyé matóó ne Jisəs ako abə áchomé melu ema ne meko ebwó ama. ² Áke áwuú gewyage genó gefó getané mfaá eké mbyo gechwó gekpe mmu gegbéé gepú eyige ebwó abó alu. ³ Áké ápéle ágé genó eyi gelu nkane manómé mewε. Átya, ájyé tene, yéndémuú mmye. ⁴ Ne Esəwə apyεé Mendoó Ukpea echwo kpe egbéé bwó matóó ne epye bwó alə manjóó ufóó mejóó ufóó ufóó.

⁵ Né gébé eyigémbò, bọ́ Jus ne bọ́ bi ánoḡe Ɛsòwò ábó átané né malò mako áchwó né Jerosale. ⁶ Áwuúḡe geyya eyigémbò, gejaméḡe bọ́ áchwó nò bọ́ bi áfyé metòó ne Jisəs mme. Áwuúḡe nkane bọ́ Jisəs ájḡḡe unó ne yéndémuú awúḡe né mejòó wuú, Ɛpwo ji uto. ⁷ Ála amɛ mekpò fuú ájḡḡe ne atɛ áke, “Bọ́ bi ájḡḡe na ako, átané gebagé Galilíí. ⁸ Ne Ɛpye nnó ne ɛbwó ájḡḡe mejòó ɛsé? ⁹ Ɛsé bifo detane Patiyans, Mɛdis ne Ɛlam, abifo átané Mesopotemya Judiya ne Kapadosia ne abifo átané nto Pòntas ne Ɛsya. ¹⁰ Abifo átané Frigiya ne Pamfilya, abifo átané Ijip ne gebage mewaá Libya kwókwólé ne Seren. Abifo átané Rom, abi álu bọ́ Jus, ne abifo álaá bọ́ Jus. ¹¹ Abifo átané Kret ne Arabyan. Yémbò ɛsé ako dewuú bọ́ bimbo nkane ájḡḡe ufóó mejòó ɛsé, áḡarege ukpekpe unó bi Ɛsòwò apyɛɛ.” ¹² Álá mano mekpò fuú ne elú wye ɛbwó matòó tametame, áḡige wye atɛ áké, “Ɛwéna ɛtené mbò nnó”? ¹³ Yémbò abifo álo manjwya le jwyage áké, “Bọ́ Galilíí bina, mmòó mapye ɛbwó.”

Mekomejòó Pita

¹⁴ Ne Pita akwile ka ne aṅgbá abifo afyaneama, ajḡḡe ne nḡune bọ́ bimbo áké, “Ɛnyú bọ́ Jus ne bọ́ ako abi alu né Jerosale, wuúḡe, nkeleḡe mangaré enyú ula mecho ɛwé. ¹⁵ Gébé gelú mbò le kálánká eneneama dondo, bọ́ bina alu danyú mmòó fó nkane enyú deferege. ¹⁶ Geno eyi gepyɛé mbò nana, elé eyigé Joel muú ɛkpave Ɛsòwò abó ajòó tɛ gachi nnó, ¹⁷ Ɛsòwò áké, ‘Meso gébé nchyeḡe nye Mendoó wa mbaá bọ́ ako. Ne baá nyú abi andeé ne ande áwuú nye depò ne me, áḡarege. Nje usa nyú agéne nye depò ta ne áḡarege, ne akoó ande nyú agene nye ujya. ¹⁸ Né gébé eyigémbò nchyeḡe nye nto Mendoó wa mbaá baá utoó ba ako,

ye mendée ye mende ne εβώ άwuú nye depo ne me, ά-
gárege. ¹⁹ Mpye nye βοό άγε ufelekpa né mfaánebuú,
ne ukpekpe uno né mme.

Άγένε nye manoó, mewε ne gelógé amuawε
ne mfaá álá nye chuchu eke manoó,
²⁰ ημεέ ένόμεγε nye gemua gekwé
ne mfaá álá nye chuchu eke manoó,
gemege nnó bií Άτά Εσωω εbi upwó amu ukwone. ²¹ Ne
élé βοό bi άνεγε Άτά mmye, ne άférege εβώ né
efwyale gabo.’”

²² Pita amajóó aké, “Βοό Isreli wuúge, Jisós ayi Nasaret
alu muú yi Εσωω alere enyú cháηéné nnó, ji ne atóme ji
getuge enyú dege ndere abó apyéε ukpekpe uno bi ulere
nnó Εσωω ne achyege ji uto. Enyú dekaá nénde uno
bina ubó upye metóó metóó enyú. ²³ Jisós yina, ele ayi
enyú dechye eta βοό nchye nnó άwó né gekwa. Yémbó
ele Εσωω ne abó άmeé me ábelé ne akaá nnó mbó ne epye
nye. ²⁴ Ne apye Jisós akwilé né negbo, atane ne manome
nénde negbo nebo nepó ne eshye mangbaré ji, álá nkane
muú denó. ²⁵ Ne Mfwa Devid abó ajóó depo ti getúgé Jisós
aké,

‘Ngene Άτά Εσωω né mbe ushu wa né gébé geko.

Alu me égbé εbwonye nnó mbege ne εfóó.

²⁶ Né getú eyigémbó nlu ne nechóchó né metóó nkwanε,
mbene.

Me nlu mekwaá ne ngboó nye, yémbó nwya uméé,

²⁷ gétúgé nkaá nnó wó yi olu Εσωω, olyage nye fó mendoó
wa elá né melo άwuú βοό,
olyagé nye fó Maá utóó wye yi apyéε utóó cháηéné apwané
mmu menome.

²⁸ Wó oleré me meti ewé mbóó mankoó ne mbó gerhá.
Mbe nyé né mbe ushu wye, ne metóó megómege.’”

²⁹ Ne Pita ama jǎǎ aké, “Aṅmé ba, mbó mangaré enyú gbɔgɔnɔ nnó gekwenege nte esé, Mfwa Devid yelé abo ajǎǎ mbó agbó, ánií ji, ne menome wuú elu fa te fina. ³⁰ Abó alu muú ekpávé Eṣɔwɔ ne abó akaá menomenyéé ewé Eṣɔwɔ abó anyéé ne ji. Ne Eṣɔwɔ jimboó ashu meko aké, ‘Ji apye nye mpyáne Devid ama nnó ábé Mfwa nkane Devid jimboó abó alu.’ ³¹ Ebyennó Devid abó abo mbe age genó eyige Eṣɔwɔ apyéé nye meso gébé; ne alere nnó Eṣɔwɔ apye nye Muú yi Eṣɔwɔ akweré ji elá gefwa nnó akwile né negbo. Gé wye genó geji ne ji abó jǎǎ nnó ji alá fǎ né melo áwuú boó, ne geṅkwɔ ji gepwánege fǎ mmu menome. ³² Muú ayi Devid abó ajǎǎ bo elé Jisɔs. Eṣɔwɔ apye ji akwile né negbo ne esé ako abi delu aṅkwɔle bií dékpá ame dégé ji wáwáale. ³³ Nte wuú Eṣɔwɔ apyegé ji akwile né negbo, apye ji ajwɔle ne geluoge enogé eyi gelu né egbe ebwɔnye wuú, ne achye ji Mendoó Ukpea nkane ji abó anyémeno nnó apye. Genó eyigé enyú dewuú né degene mbó, ele Eṣɔwɔ Mendoó Ukpea ewu ne Jisɔs atómé mbaá boó bií. ³⁴ Devid ajye mfaánebuú wó; yémbó aké,
 ‘Ata Eṣɔwɔ ajǎǎ ne nte wa nnó,
 jwɔle fa né geluɔ eyi gelu me egbe ebwɔnye,
³⁵ kpaá te gébé gekwonege nye eyige mpwó boó mawame
 bye,
 mpye bwó ála eké mboó eweé nnó ɔneré uka mfaá.’
³⁶ “Boó Isreli ako ábó mankaá cháṅéné nnó Jisɔs ayi enyú dewómé mbó né gekwa, ele ji ne alú Muú yi Eṣɔwɔ akweré ji elá gefwa ne alu ntó Átá ayi abó boó ako.”

Boó mbe abi ákamé mekomejǎǎ Pita

³⁷ Boó bina áwuúgé mekomejǎǎ yimbo, anyíí ebwó matǎǎ ne ágíí Pita ne áṅgbá abifǎ aké, “Aṅme esé, nana ese depye nnó”?

³⁸ Pita ashuú bwó meko ake, “Yéndemuú nyú abó mankwore metó wuú ne áwyaá ji manaá Esowa né mabó Jisós Kras. Depyéégembó, Esowa ajíge nye nte gabo nyú ne achyeye nye enyú echye wuú ewé elu Mendoó Ukpea.

³⁹ Esowa abó anyémemo ewéna né eta nyú ne baá nyú ne mbaá bóó ako abi alu malo ayicha. Menomenyéé ewé elu mbaá bóó ako bi Ata se Esowa akuú nnó abe abii.”

⁴⁰ Ne Pita ama gare ebwó gejame depó, ne achye ebwó majyé aké, “Poóge geme nyú né efwyalé ewe Esowa atóme nye mbaá bóó nyjyene ubeé enine na.” ⁴¹ Bóó awuúge mekomejóó Pita, gejame ákamé ne áwyaá ebwó manaá Esowa. Bii bimbo, delé bóó aléé (3.000) ácho né geluage bóó abi akame ne Jisós. ⁴² Ne ebwó áfyé makpo bwó né uno bi áhgbá Jisós álerege, ájwolege melu ema, ányéé menyéé ne ánenemmye chóncho.

Gejwágé Bóó Jisós

⁴³ Ne áhgbá Jisós ápyéé ufélékpa ne ukpekpe unó bi ulere utó Esowa, ne bóó ágegé ubi áfó, ne áchyeye bwó enoge. ⁴⁴ Bóó ako abi ákamé né Jisós alú chóncho metóó ema, ne ákárege unó bwó ne ate. ⁴⁵ Gébé eyige fó, ákpóo uno bwó, akarege nka yimbo ne ate nkane yéndemuú akelege. ⁴⁶ Ebwó áchónege yendé bii né echa ure Esowa, anénemmye chóncho ne anyéé ntó menyéé né úpú ate, áchyeye ate unó metóó ema, ⁴⁷ ne ákwáne makwa, áféege Esowa yendégébe. Bóó ako ágéne nkane gepó gelógéló bwó gelu ne gejeége ebwó matóó. Ne yéndé bii Esowa aférege bóó né efwyaale gabo, ne agbege ebwó né echomele bóó Jisós.

3

Pita ne Jón ápye mbwéré aló manke

¹ Bii bifó Pita ne Jón ákwóme ájyé né echa ure Esowa, ne gébé gebó gelu kálánká eléé ne nwómésé, ele gébé

eyige mmyemenene. ² Ne ndere ebwó áchwá kpe né menombí ewé ákuú menombí melóméló, ágé mende fɔ ayi abó alu mbwéré te ábyené ji ndere ajwólé eféé. Bɔ́ ákpáne ji yéndé bíí, ábélege né menombi ewémbo nnó akɔ́gé deko mbaá bɔ́ abi ákóoge akpene mmu echa upe Esɔ́wɔ. ³ Mende yimbo agégé Pita ne Jɔn ndere ájye kpe wye, akɔ́ ebwó nnó áchyé ji genó gefɔ. ⁴ Ápe ji domeé, ne Pita aké ne ji, “Pe esé.” ⁵ Ne ape ebwó, aférege nnó áchyege nye ji genó gefɔ. ⁶ Pita aké ne ji, “Mpó ye ne nka, yémbo nchyege nye wɔ genó eyige nwyá. Ngarege wɔ né mabɔ Jisɔs Kras ayi Nasaret, kwile ka, lo manke.” ⁷ Ne Pita agbare ji ebwɔnye abwe. Tenetene yimbo, uka mende yimbo utoó, ⁸ anyó atene, alɔ mankene agyage. Akwólé ebwó, ákpe mmu echa upe Esɔ́wɔ, akene, anyóge achɔge, afége Esɔ́wɔ. ⁹ Bɔ́ ako bi ábó álu eféé, ágége nkane mende yimbo akéne afége Esɔ́wɔ, ¹⁰ ákaá nnó élé mende yi ajwólége yendégébé né menombi ewé akuú Menombi Melóméló echa upe, akɔ́ deko, ála amɛ mekpo fuú ne ákwé tametame nkane ágéné mende yimbo akéné.

Pita agare depɔre Jisɔs né Echa upe Esɔ́wɔ

¹¹ Mende yimbo atome wye eshye, akwólege Pita ne Jɔn. Bɔ́ ako abi ágené ji, ála mano mekpo fuú, ábó, ájye bane ebwó né echa ewé ákuú echa Solomun. ¹² Pita agégé nkane bɔ́ áchwá nɔ́ ebwó mme, agíí ebwó aké, “Bɔ́ Isreli, ndé enyú détóme esé amɛ mmye, ne ndé déla mano mekpo fuú né mechɔ ewé? Enyú deférége nnó ele uto sé ne upyé mende yina alɔ mankéné? Wa gétúgé ese depyéé unó bi ugɔ́ Esɔ́wɔ metɔ́? ¹³ Elé Esɔ́wɔ ne apyé nnó ngó Jisɔs maá utɔ́ wuú akwó. Ji Esɔ́wɔ, alu Esɔ́wɔ ayi ukwene ante sé. Alu Esɔ́wɔ ayi Abraham alu nto ayi Asek, ne ayi Jakɔb. Ne Jisɔs yimbo ele ayi enyú debó dekpane, dechoó né mbe ushu ampané mpa. Gébége Palet akélege manlya ji aje,

enyú deshya wye shya. ¹⁴ Jisəs abo alu Muú Ukpea ne Muú ayi Cho. Yémbə enyú bina deshya ji ne denə Palet mmye nnó alya muú gewu ajye. ¹⁵ Dépyege mbə, dewá muú yi achyege bə́ gə́nwa. Yémbə Ɛsəwə apye ji akwile né negbo ne ɛsə delu bə́ bi dekané amɛ degéné, ne nana degarege bə́ mechə ɛwé. ¹⁶ Ɛlé uto Jisəs yimbə ne upye mbwéré mende yina atoó. Genó eyigé enyú degéne ne dekaa nnó gepyɛ, ɛlé gétúgɛ ɛsə défyéé matóó ne Jisəs yimbə. Ɛlé matóó ɛsə ayi défyéé ne ji, ne ápye mbwéré mende yina akéne mbə enyú degéne.

¹⁷ “Nana aɲmé ba, nkaa nnó genó eyigé enyú debó dechomé ne ákprakpa melə depyéé mbaá Jisəs debó dekaa wó. ¹⁸ Ɛsəwə abó agare bə́ ɛkpávɛ bií tɛ gachí nkane Muú yi Ɛsəwə akweré ji ɛlá gefwa abó mange efwyale, ne apye nnó mechə ɛwé ɛbé wáwálé nkane Ɛsəwə abó ajóó mé. ¹⁹ Ne kwərege matóó nyú, dekére meso mbaá nte nyú Ɛsəwə nnó ji ajinte gabo enyú. ²⁰ Depyege mbó, Átá Ɛsəwə apye nye matóó nyú akwené, ne atəme nye Jisəs Muú yi Ɛsəwə akweré ji ɛlá gefwa, ayi ji abó ajya nnó áchwə pye enyú depó. ²¹ Ji abo manjwəle né mfaánebuú kpaá tɛ gébé gekwənege nye eyigé Ɛsəwə apye nye unó uko, ukéré uke nkane ji abo apye ukwéné bə́ ɛkpave bií ágaré. ²² Ne Mosis abó ajóó nya aké, ‘Átá Ɛsəwə atəme nye muú ɛkpávɛ wuu, wye nkane abó atəme me. Atanege nye né melə nyú, ne debó manwu yéndé genó eyige ji agarege enyú. ²³ Mbəge muú ashyage manwu mekomejóó wuu, ábó mamféré ji né geluage bə́ Ɛsəwə, áwá ji.’ ²⁴ Wye meti ɛwu ɛma ne bə́ ɛkpave Ɛsəwə ako abó ágaré mechə ɛwé epyéé mbə fi. Lə né gébé eyi Samuele əkwəne né abi akwəle ji meso. ²⁵ Unó uko ɛbi Ɛsəwə abo apye bə́ ɛkpave bií agaré, úlú ɛbi nyú. Enyú ntó delu né menomenye ɛwé Ɛsəwə abó anyéé ne ukwene ante nyú. Gétúgɛ Ɛsəwə abó ajóó nya ne Abraham aké, ‘Mpye nye upyáne bye uchwó ne galógáló mbaá bə́

ako fa mme.’ ²⁶ Ne Eṣṱwṱ aḡyagé maá utṱó wuú, abó mbe ató ji eta nyú nnó apye enyú delya gabo ayi enyú depyéé nnó galógáló akwólé enyú.”

4

Áchwó ne Pita ne Jṱn né echomele melo

¹ Ndere Pita ne Jṱn alu jóge, ampye upe Eṣṱwṱ fṱ chóncho ne muú kpaá bṱṱ bi ábáme echa upe Eṣṱwṱ ne bṱṱ Sadusi fṱ áchwṱ sṱ ebwṱ mejṱṱ meno. ² Ne matṱṱ asṱ bṱṱ bina dṱṱ gétúge Pita ne Jṱn abó agarege nnó, te mbaá Jisṱs akwíle né negbo, bṱṱ ako bi akame ne Jisṱs ákwilé nye ntó. ³ Ne ágbaré Pita ne Jṱn áfé. Ndere nkware akwṱne, ebwṱ ájye fé bwṱ né denṱ, nnó mechṱ ewémbṱ eia wye geya. ⁴ Yémbṱ bṱṱ bi áwuú mekomejṱṱ Pita ne Jṱn, gejamé ákáme, ne ácho né geluage bṱṱ bi áfyéé matṱṱ ne Jisṱs, ebwṱ álú nana genógé bṱ dele ata.

⁵ Bífí uḡyagé, afwa melo ne ákpakpa melo ne anleré mabe Eṣṱwṱ abó áchwṱ cho melu ema né Jerosale. ⁶ Anas ayi abṱ alu etukpe ampye upe Eṣṱwṱ abó alu wye, ne Kaifas, ne Jṱn ne Aleksanda ne bṱṱ abifṱ abi átané ntó ula gepu etukpe ampye upe Eṣṱwṱ. ⁷ Ne ebwṱ ája Pita ne Jṱn, áchwṱ téne mbe ushu bwṱ, ne agíf bwṱ aké, “Eke nnó ne enyú depyéé mechṱ ewena njuú? Utó nyú utané efṱ? Enyú depyéé geno eyige na né mabṱ wá?”

⁸ Wye né gébé eyigémbṱ, Mendoó Ukpea egbeé Pita metṱṱ ne aké ne ebwṱ, “Enyú afwa ne ákpakpa melo, ⁹ nnó geno eyige ese depye mbaá mbweré mende yina gelo wṱ? Enyú degige ese fina nnó dekaá fṱ genó eyi gepye ne ji akene mbṱ wṱ? ¹⁰ Gṱge degaré enyú ne bṱṱ Isreli ako nnó, ele uto Jisṱs Kras ayi atane Nasaret ne upyé mende yi aténé mbṱ mbe ushu enyu, atoó cháncha. Elé Jisṱs yina ne enyú debṱ dewómé né gekwa, ne Eṣṱwṱ apye ji akwíle né negbo.

¹¹ Ji ne alu ntaá eni ḡwe Eṣṱwṱ aké,

‘Ntaá eni enyú antené upú debó déshya neni nela enine negbaré nékúné gepú.’ ¹² Jisós yina jimbí ne akage féré bṓó né efwyale gabo. Nendé muú yicha ápó sé fa mme yina ayi Esṓwṓ atṓmé nnó áchwṓ áfééré esé né efwyale gabo.”

¹³ Ákpakpa bimṓ áwuúge nkane Pita ne Jṓn ajóge ayi álá pṓ ne efṓ metṓó, ála mano mekpo fuú, gétúgé ákaá nnó ebwṓ ápó bṓó ne ájye ηwε wṓ. Ne ebwṓ áte nnó Pita ne Jṓn ajóge mbṓ gétúgé ábṓ akené mé ne Jisós. ¹⁴ Ne ebwṓ abṓ ákagé shya fṓ geno eyige Pita ne Jṓn ábṓ ápyé getúgé ebwṓ ágéné mende yi ató mbṓ nkane atené nekúné anjgbá Jisós bimṓ. ¹⁵ Eféé ne afwa ne ákpakpa melṓ bimṓ ágaré Pita ne Jṓn nnó átané kpé dafye, ne ebwṓ álagé meso, alṓ mangií ate áké, ¹⁶ “Esé depye nye nnó ne ande bina? Yéndémuú fa né Jerosale ákaá nnó gekpekpege ufélékpá bi, ele ebwṓ ne apyéé ne ese dékágé shya sé. ¹⁷ Yemṓ mampye nnó mechṓ ewé emage ejye se mbe, debṓ mamfyé bwṓ mema ne ebwṓ nnó ekage ákyaa manjṓó ne muú fṓ né mbaá mabṓ Jisós.”

¹⁸ Ajṓóge mbṓ, ákuú Pita ne Jṓn ákéré mmu ne ákwelé ebwṓ mbeé nnó, “Ékagé ama atyaá mabṓ Jisós ye manleré mekomejṓó wuú mbaá muú.” ¹⁹ Ne Pita ne Jṓn áshuú bwṓ meko áké, “Enyú ambṓó ferege mechṓ ewé, elu cho né mbe ushu Esṓwṓ, manwu ne Esṓwṓ wa manwu ne enyú? ²⁰ Ese debṓ mangáregé genó eyi esé dewuú ne dégené.” ²¹ Ne afwa eso ama áfélé ebwṓ ame ne ályá ebwṓ nnó ájye. Ebwṓ ágé fṓ meti manchye bṓó Jisós efwyale wṓ, nendé bṓó áko áféége Esṓwṓ né mechṓ ewé ebṓ epyé. ²² Elé ufélékpá wáwálé, mende yi ápyémṓ ji ató apwṓ usaá anjme upéa.

Bṓó Jisós ánemmye nnó Esṓwṓ apye ebwṓ ábege fṓ ne efṓó

²³ Ndere bɔ́ bimbɔ́ álya Pita ne Jɔn ákérége meso, ágaré ekwɔ́ bwɔ́ genó eyige anɔ́ baá bií apye ure Esɔwɔ́ ne ákpakpa melo abɔ́ ajɔ́. ²⁴ Bɔ́ Jisɔs awúge mbɔ́, ácho melu ema anenemmye mbaá Esɔwɔ́ aké, “Átá yi apwɔ́ amu, wɔ́ yi ɔkwyé mfaa ne mme ne manyi ne unó uko bi úlú wye. ²⁵ ɔpye gekwenege nte esé Devid, maa utɔ́ wye, ajɔ́ né uto Mendoó Ukpea nnó,

‘Ulannó bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus matɔ́ ásɔ́ bwɔ́ dɔ́? Ulannó bɔ́ melo átenege ukɔ́ ne Esɔwɔ́ detuú?

²⁶ Afwa abi mme ákpómege mmye mámye bee, ne ákpakpa melo átenege ukóló mamye ne Esɔwɔ́ ne muú yi ji ajoyá nnó abe Muú yi Esɔwɔ́ akweré ji elá gefwa.’

²⁷ Genó eyigé Devid abɔ́ ajɔ́ mbɔ́, gepye wáwálé fa melo ewé. Mfwa Herɔd ne Pontyɔs Palet, chóncho ne abifɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus ne bɔ́ Isrɛli ásɔ́ mala manwá Jisɔs, Jisɔs muú utɔ́ melóméló wye ayi ɔbɔ́ ɔjyaá nnó abe Muú yi wɔ́ ɔkwere ji elá gefwa. ²⁸ Ebwɔ́ áchomé mbɔ́, ápye le geno eyige wɔ́ Esɔwɔ́ né uto bye, ɔbɔ́ ɔkwye mé ɔbelé nnó ubɔ́ mampyé. ²⁹ Átá nana gé nkane ebwɔ́ áfelege ese amɛ. Pye esé, baá utɔ́ bye dégarége mekomejɔ́ wye débégé fɔ́ ne efɔ́ metɔ́. ³⁰ Pye ese, depyege bɔ́ mamée atoóge ne dema depyege ufélekpá né utó bi Jisɔs, muú utɔ́ melóméló wye, nnó bɔ́ ákpá amɛ ágé utó bye.”

³¹ Gébége áneré manemmye, mme meko anyíí né mbaá yi ebwɔ́ alú. Mendoó Ukpea echwɔ́ gbeé ebwɔ́ metɔ́ ne epye ebwɔ́ alɔ́ mangare mekomejɔ́ Esɔwɔ́ ayi álá pɔ́ ne efɔ́.

Bɔ́ bi ákamé ne Jisɔs ákarege unó bwɔ́ ne ate

³² Né echomele bɔ́ abi áfyéé metɔ́ ne Jisɔs, álu meko ama ne metɔ́ ema. Muú ebwɔ́ fɔ́ ayi ájɔge nnó genó eyigé na elé eya apó. Ne genó eyigé muú ama awya, gelu eyigé

βός ακό. ³³ Άηγβά Jisws άgarege άjye ne eshye mampye βός άkaά nnό, Ata Jisws akwilé né negbo. Ne Esωwω apoođe ebwό ako dό. ³⁴ Ye muú ayi genό gelif ji apό. Ewyage βός άkpόo makόs ye upú bwω, ³⁵ ne άchwό ne manka yimbω mbaά άηγβά Jisws. Ebwό άkaré manka mbaά βός bi άkamé ne Jisws ako nkane yéndémuú άkelege.

³⁶ Mende fω ntό abό alu eféé ayi άkuú ji Josef, atane ula gepú άmpyεé upe Esωwω. Abyé ji né melo Syapros ne άηγβά Jisws ntό akuú ji Banabas. (Ula utene nnό Memfyé βός eshye.) ³⁷ Ne akpό ntό mekόs wuú ewé ema achwω ne ηka yimbω mbaά άηγβά Jisws.

5

Gebywóge Ananiya ne Safira

¹ Ne mende fω ayi άkuú ji, Ananiya ne mendée wuú Safira abό άkame mankpό melu mme bwό ema. ² Yémbω ebwό ne mendée wuú άkame mambi ηka eyifω, ne άkpά eyi elaά άchwω chyée άηγβά Jisws. ³ Ne Pita agif Ananiya aké, “Ulanno olyaá danchomelό akpene mmu metόs wye? Nde gepyée oβif gebagé ηka eyigé osele ne ochwό byω gebyω mbaά Mendoó Ukpea? ⁴ Mekόs ewé okpό ebω elu ewye, ne ηka yi osele ele ejye. Nde gepyée opye gefōge mechō ewéna? Oferé nnό obwōlege mbω le βός ayi obyōge mbω le gebyω mbaά Esωwω.” ⁵⁻⁶ Ananiya awúge mbω, akwé mme, agbό. Njye usa akele ndeé, afyale gerjkwό jif, άkpά άjye nif. Bός ako bi άwuú mechō ewé, efōw ekwό ebwό matόs.

⁷ Nchwanekε eléé eke ekwōnege mendée wuú achwō kpe mmu, ayi álá kaá mechō ewé epye menō wuú wό. ⁸ Ne Pita agif ji aké, “Gare me wáwálé wye, nnό ηka eyi enyú ne menō wye deselé né mekόs ewé dekpό ná”? Ne Safira akame aké ebyembω.

⁹ Ne Pita ama gif ji aké, “Ndé gepye enyú ne menō wye dekame manchwō mua Mendoó Ata Esωwω? Gé majyá βός

né menombi, elé bṵ́ bi ajye nií menṵ́ wye, ákpáne nye wṵ́ ntó áfé aníí.” ¹⁰ Pita ajṵ́ge mbṵ́, ténetene Safira akwé mbe ushu wuú, agbó. Nje usa bimbṵ́ ákpege mmu, ágé nnó ágbo ne ákpá, ji ajye nii kwókwólé ne menomé menṵ́ wuú. ¹¹ Bṵ́ Jisṵ́s ne bṵ́ bifó ako abi abó áwuú mechṵ́ ewé, abó efṵ́.

Ángbá Jisṵ́s ápyé ufélekpá ne ukpékpé unó

¹² Ángbá Jisṵ́s abṵ́ ápyé gejamégé ufélekpá ne ukpékpé uno ebi uléré utó Eṵ́wṵ́ né metṵ́ metṵ́ bṵ́. Ebwṵ́ ne bṵ́ bi akame ne Jisṵ́s ako achwṵ́ yendégébé né echa ure Eṵ́wṵ́, ajwolege né melu ewé ákuú egbe ewé Solomun. ¹³ Ye muú yi akya manchó ne ebwṵ́ apó. Yémbṵ́ bṵ́ ako áfége bwṵ́ dṵ́. ¹⁴ Ye nkane elúmbṵ́ gejamégé bṵ́ áfyé matṵ́ ne Jisṵ́s ne gejamégé andée ne ande akpéne né echomele bṵ́ bíí. ¹⁵ Gétúgé ufélekpá ebi anjgbá Jisṵ́s apyé, bṵ́ ákpáne bṵ́ mameé bwṵ́ né uló ne ábélege né anṵ́ mati nnó Pita ake akóge efeé, mendoó wuú ekage kóo ebwṵ́ mmye. ¹⁶ Ne gejamégé bṵ́ ntó ábṵ́ átané né malṵ́ ayi álu kwókwólé ne Jerosale, áchwṵ́ ne bṵ́ mameé ne abi aló nchye achyege bwṵ́ efwyale mbaá anjgba Jisṵ́s, ápye ebwṵ́ ako átóoge.

Áchyé anjgbá Jisṵ́s efwyale

¹⁷ Etukpe ampye ure Eṵ́wṵ́ ne ekwṵ́ wuú, abi alu né geluage bṵ́ Sadusi awya gembya né matṵ́ bwṵ́ ne anjgbá Jisṵ́s, ¹⁸ ne átó bṵ́ ájye pye anjgbá Jisṵ́s, áfyé denṵ́. ¹⁹ Yémbṵ́, né utuú bimbṵ́, ekiénné Eṵ́wṵ́ echwṵ́ néné manombi gepúge denṵ́ ebwṵ́ átané ne eké ne ebwṵ́, ²⁰ “Chóge mmu echa ure Eṵ́wṵ́, detene, degare bṵ́ bi alu efeé mekomejṵ́ yi áchwṵ́ ne geṵ́wá geke.”

²¹ Ne ebwṵ́ áwúge mbṵ́ ujjage ájye kpe mmu echa ure Eṵ́wṵ́, alṵ́ manlerege bṵ́.

Eké ewyage etukpe ampyé ure Eṵ́wṵ́ ne ekwṵ́ wuú ne ákpakpa bṵ́ Israeli áchomé né eso. Átó bṵ́ bee né gepúge denṵ́ nnó ajye gbaré anjgbá Jisṵ́s bimbṵ́ áchwṵ́ ne

ebwó. ²² Ebwó ájyégé ewu ágé bwó wó, ne ákeré meso áké, ²³ “Ese defé né gepúge deno, degé nnó ágbé manombi chancha, ne bóó bi ábáme átené wye. Ne gébégé ebwó ánené manombi, degé ye muú né mmu wó.” ²⁴ Muu kpa bóó bi ábáme echa upe Esowó ne anó baá bi apye upe Esowó áwuge mbó makpo átya bwó mmu. Ne álo mangii geme bwó áké, “Mechó ewé ebe nyé nnó?” ²⁵ Wye gébé eyigembó muú fó atané né dafye, áchwó ajóó áké, “Gege bóó abi enyú degbé mmu gepúge deno, álu nana mmu echa upe Esowó, álerege bóó.” ²⁶ Ájoge mbó muu kpa bóó abi ábáme echa upe ne ekwó wuu áfé ásé ebwó aló manchwó. Yémbó ája bwó jame wó, getúge áfóó nnó bóó bi álu mmu, átóme nyé ebwó né mataá.

²⁷ Áchwógé ne ebwó, ápye anjgbá Jisós átené mbe ushu ákpakpa meló. Ne etukpe ampyéé upe Esowó agii bwó ake, ²⁸ “Pó esé debó dekwelé enyú mbeé nnó degarege sé bóó deporé Jisós. Ne nana depye mekomejóó ayi ake agyaá Jerosale meko, enyú dekelege nnó bóó áshúle esé ndo nnó esé dékaá ula negboné Jisós.”

²⁹ Pita ne anjgbá Jisós abifó áshuú meko áke, “Ese debó mampye le genó eyige Esowó akelege, epófó eyigé akwaá ákelege. ³⁰ Esowó yi ukwené ante sé, ne apye Jisós akwíle né negbo, Jisós ayi enyú dewáné né gekwa. ³¹ Ne Esowó abwe mabó mií, apye ji ajwóle né geluo eyi gelu né égbé ebwónyé wuu nnó ji abe Menómbé ne Menchyé genwá. Apye mbó nnó bóó Isreli ákwore matóó bwó, ne ji ajinte gabo bwó. ³² Ese delu bóó abi áfye nnó degarege uno bi, ne ese degarege chóncho ne Mendoó Ukpea ewé Esowó abó achye mbaá bóó abi awuú ne ji.”

³³ Bóó eso áwuge mbó, nchye anwyóné ebwó te ábó ákelege manwá anjgbá Jisós. ³⁴ Gamalya, muú ama né geluage bwó akwíle ka áké, ásé kpé bóó bimbo átáné dafye. Gamalya alu muú Farasi ne ménleré mabé Esowó, bóó ako

ntó anogé ji, ajóó aké, áse bọ́ bimbọ́ átané kpe dafye. ³⁵ Ewyagé ajóó ne bọ́ eso aké, “Bọ́ Isreli ferege mechọ́ ewé dekelege mampye ne bọ́ bina cháńéné. ³⁶ Tege, gébé gefó, mende fọ́ ayi ákuú ji Teudas, alomé ne ewu nnó ji alu menọ́ muú. Bọ́ bi akwọ́le ji, álu genóge melseé. Gébégé áwáné ji, bọ́ bi átyaá uchome bií ukwé. ³⁷ Ne mende fọ́ nto abọ́ ama lome ne ewu né gébé eyige ápáné bọ́, ákuú ji Judas abọ́ atane melọ́ Galilí. Apye gejamé gé bọ́ ákwọ́lé ji. Yémbọ́ gébégé áwané ji, bọ́ bi átyaá ne mabọ́ mií mánó. ³⁸ Ndere mechọ́ ewé elúmbọ́, nchyege enyú majyé nnó delya bọ́ bi ajye, ékágé dépye ebwọ́ genó. Mbọ́gé unọ́ bi ebwọ́ ágarege ne ápye utané né amu ákwaá, unómé nye. ³⁹ Ne mbọ́gé utané né amu Eṣọ́wọ́, deká gé tene fọ́ ukóló ne ebwọ́. Enyú dekege gé nnó demye mbọ́ le ne Eṣọ́wọ́. Ne bọ́ eso ako awúge mbọ́, ákamé ne ji.”

⁴⁰ Ne ebwọ́ áku áńgbá Jisọ́s nnó ákééré mmu, áchwọ́ge ásé bwọ́ ne matúle, ne ákwelé bwọ́ mbeé nnó ámage gare se bọ́ mechọ́ Jisọ́s. Eféé ne álya bwọ́ nno ájyé. ⁴¹ Ndere ebwọ́ átané né eso, ájyé, álu ne metọ́ megọ́megọ́, nnó Eṣọ́wọ́ agé nnó ebwọ́ ákwane mankpa mekpo genọ́ né getuge Jisọ́s. ⁴² Yendé bií álerege bọ́ né echa ure Eṣọ́wọ́ ne ákene ntó upú upú ágarege bọ́ abya melóméló nnó Jisọ́s alu Muú yi Eṣọ́wọ́ akweré ji elá gefwa.

6

Ájya ande makpo akeneama nnó ápoóge Ańgbá Jisọ́s

¹ Né gébé eyigembo, echomele bọ́ Jisọ́s ewéne ejyé mbembe nkane gejamé gé bọ́ ábánege bwọ́. Abi ajoge mejọ́ Grek abọ́ ásoó matọ́ ne abi Hibru nnó áfwalege akwi andeé bwọ́ né uno bi ákarege yendé bií. ² Ne ańgbá Jisọ́s afyaneapéa ákuú bọ́ Jisọ́s ako ne ake ne ebwọ́, “Eřpófó chó nnó esé delyaá mangaré mekomejọ́ Eṣọ́wọ́, depane le depore menyéé mankaré. ³ Ne ańmé sé, ndere elúmbọ́,

elḡ nnó enyú déjyá bḡ akeneama nnó ápyege utḡ ebi. Bḡ bina abḡ mambe abi bḡ ako ákamé nnó awya gepḡ gelḡgelḡ ne ákaáge geno cháḡéné ne Mendoó Ukpea egbeé bwḡ matḡ. ⁴ Ne esé anḡbá Jisḡs dechyege nye geme se geko né mmye manene ne mangarege mekomejḡ Éḡwḡ.”

⁵ Ne bḡ ako áwúge mbḡ, matḡ agḡ bwḡ. Ne ajya Stefen ayi áfyéé metḡ ne Jisḡs dḡ ne Mendoó Ukpea egbeé ji metḡ. Abifḡ alú Filip ne Prokḡrḡs, Nikanḡ ne Timḡn, Pamenas ne Nikolyḡs ayi atané melḡ Antiḡk ayi alaá muú Jus. ⁶ Ebwḡ áchwḡ ne bḡ bimḡ né mbe ushu anḡbá Jisḡs, ne anḡbá Jisḡs ánere bwḡ amu mmye anemmye eta bwḡ.

⁷ Ne mekomejḡ Éḡwḡ akene agyage, ne echomele bḡ Jisḡs ewé elu né Jerosale ewene ejye mbe, ne gejamégé ampye upe Éḡwḡ ákwḡlege ntḡ depḡré Jisḡs.

Ápye Stefen

⁸ Stefen yina ayi ebwḡ abḡ ajya, alu muú yi mejé Éḡwḡ ebḡ elu ne ji ne Éḡwḡ achyege ji uto apye ufélékpá ne ukpekpe uno né metḡ metḡ bḡ. ⁹ Bḡ Jus fḡ áchwḡ, álḡ manyéé mbeé ne Stefen. Ebwḡ ne áwya echa mmyemenene ewé akuú echa bḡ bi atané defwé. Ebwḡ abḡ atané melḡ Seren ne Aleksanda ne abifḡ nto atané gebagé mewaá Silisya ne Esya. ¹⁰ Ebwḡ ápulé mankwḡre depḡ tire Stefen agare meti epḡ, getuge Mendoó Ukpea ebḡ echyege ji denḡare mejḡ.

¹¹ Ne ebwḡ achyé bḡ fḡ unyielé nnó áchwḡ byḡ gebyḡ nnó ebwḡ abḡ áwuú nkane Stefen ájḡḡge mejḡ mebomebo ne Éḡwḡ ne Mosis. ¹² Mechḡ ewé esḡ bḡ matḡ chóncho ne ákpakpa melḡ ne anlere mabé Éḡwḡ. Ne ájye pyé Stefen áchwḡ né mbe ushu echomele ákpakpa bḡ Jus. ¹³ Bḡ bina áchwḡ ne bḡ bifḡ abi ágaré gebyḡ ake, “Mende yina ajḡḡge mejḡ mebomebo mbaá echa upe Éḡwḡ se yendé bíi ne mabé Mosis. ¹⁴ Esé debḡ dewú ji ajḡḡ ake, Jisḡs, mende Nasaret ammuú nye echa upe Éḡwḡ ne akwḡrege nye ntḡ

gepɔge melo geko eyi Mosis abó aleré esé.” ¹⁵ Bɔ́ abo abi abó alu né echa eso ewémbɔ, áto Stafen ame mmye ne ágé nnó ushu bi ukwɔré úlú eke ebi ekiénné Esɔwɔ.

7

Mekomejɔ́ Stafen

¹ Ne etukpe ampyé upe Esɔwɔ egií Stafen eke, “Unó bi bɔ́ bina ájɔge nnó úlú wáwálé?” ² Stafen ashúú ebwó meko ake, “Ante ba ne aɲme ba wuúge, gemégé nnó gekwenege nte esé Abraham awile gebu né melo Haran, Esɔwɔ, Mfwa genbó aleré nya mmye gébégé Abraham abó alú né meló Mesopotemya. ³ Ne abó ajɔ́ nya ne ji ake, ‘Lyaá ula gepú bye ne melo wye, cho né melo ewé nlerage nye wɔ.’ ⁴ Ténéténé yimbo, Abraham alyaá melo Chalda ajye jwɔle né meló Haran. Ne nte Abraham ágbógé nya, Esɔwɔ apye Abraham nnó alyaá melo ewémbɔ achwó né melo ewé esé delu mbɔ wye nana. ⁵ Ndere abo alu féé, Esɔwɔ achye fɔ́ ji ye ekeke melu mme nnó ebe ewu wó. Yémbɔ Esɔwɔ anyémeno nnó achyege ji melo ewena nnó ebé ewú ne upyáne bií. Esɔwɔ abó ajɔ́ depɔ ti gébégé Abraham álá pó ye ne maá. ⁶ Ne Esɔwɔ ama jɔ́ ne ji ake, ‘Upyáne bye ubeé nye aɲkéé né melo ewéchá, ubeé nye nkane afwe ne bɔ́ áfwalege nye bwó né usaá aɲme esaá. ⁷ Yémbɔ nchyege nye bɔ́ melo ewémbɔ gekpékpé gé efwyale ne upyáne bye ulyagé melo ewémbɔ uchwó unóge me fa.’ ⁸ Ne Esɔwɔ abo achye Abraham gepɔgé menomenyéé ewémbɔ eyi gelu mansɔ nsɔ. Ne Abraham ábyégé nya Asek, ndɔ enéé ékwónégé, asɔ ji nsɔ. Isek ntó asó nya maá wuú Jakɔb nsɔ ne Jakɔb ntó asó nya baá bi afyaneapéa nsɔ abi álú nto ukwene ante se abi nana. ⁹ “Ewyágé, ukwéne ante sé bina, ákélégé sé mangé meɲmé bwó Josef ne ákpó Jɔsep nkane mefwé né melo Ijip. Yémbɔ Esɔwɔ abo abame wye ji, ¹⁰ ne aféré ji né efwyale

meko ewé ji abó agéne. Achyé ntó dennga eti depye Fero mfwa bós Ijip agboó ne ji. Fero apyé ji ala muú kpaá melo Ijip ne apelé ntó ula gepú bíí. ¹¹ Éwyágé emímí mesa akwé né melo Ijip chóncho ne melo Kanaan, bós ágé efwyale dós ne ukwéne ante se upó nya ne menyeé. ¹² Ne Jakób awuúgé nnó menyeé alu né melo Ijip, ató baá bíí abi alu ukwéne ante se ewu. Ge ndo mbe ayi ebwó ájye ewu na. ¹³ Ne ndo ayifo yi ebwó ajye, Josef apye aḡmé bíí akaá ji, ne Fero Mfwa bós Ijip ntó achwó kaá ula gepú Josef. ¹⁴ Ne Josef ató bós nnó ájyé se nte wuú Jakób ne ula gepú bíí uko áchwó jwólé né Ijip. Bós ula gepú bíí ako abó álú usaá uléé meso nekuú né gébé eyigembo. ¹⁵ Jakób awuúge mbo, akpá ulagepú bíí uko, ashulé afe né Ijip. Ji ne baá bi abi alu ukwéne ante esé ála nya ewu ágbó ebwó ako. ¹⁶ Éwyágé bós ákpá uḡkwó bwó, áfé né melo Shechem, ánií né manome ayi alu muú mataravé ne melu ewé Abraham abo anamé ne ḡka mbaá matoó Hamo nte Shekem.

¹⁷ “Gemege nnó gébé gekwóné eyigé Esowó áchwó pye genó eyigé ji abo anyéméno ne Abraham, bós esé abi abó alu né melo Ijip, ája kpaá apwó amu. ¹⁸ Ne áfyé mfwa ayicha né Ijip ayi álá kaágé Josef. ¹⁹ Mfwa yina achwó ne defya mbaá bós sé. Afwalege ebwó ne apyéé bwó nnó abelégé baá bwó abi kóko né dafye nnó agbó. ²⁰ Wye né gébé eyigembo ne ábyené ntó Mosis. Mosis abo álú maá yi alome ulós dós né ame Esowó. Áweé ji né ámfáá áléé né gepú bwó. ²¹ Ne gébégé alyá ji dafye, maá mfwa Fero ayi mendée achwó akware ji, aweé ji ne asé nkane maá wuú. ²² Ne ebwó álere Mosis denngare bós Ijip deko ne aweé abo alu gekpékpégé muú ne awya mekomejóó meno melóméló, ne mempye unó.

²³ “Mosis akwonege nya usaá aḡme upéa, ekwó ji metós nnó ajye gé aḡmé bíí; bós Isreli. ²⁴ Ndre ajyé, agé nkane muú Ijip fó atulege muú Isreli, achwó genḡá ne awá muú

Ijip yimbo. ²⁵ Mosis abo aferé nnó aḡmé bíí abo ákaáge nye nnó Eṣṱwṱ atóme nye ji nnó achwó féré ebwó né efwyale. Yémbṱ ákaá wó. ²⁶ Bíí ujjagé ama ajye gé bṱó Isreli apéa nkane amyε ne ate. Amua mangbaré ebwó ne ajṱó ne ebwó aké, ‘Enyú delu aḡmé, demye ndé?’ ²⁷ Yémbṱ muú ayi abo akelé meḡmé wuú mpa, ammu Mosis ne agíí ji ake, ‘Nde muú afyé wṱ nnó ṱbÉ Mfwa esé ne ṱpane depṱré esé?’ ²⁸ ‘Ṭkelege ntó manwá me nkane ṱbo ṱwané muú Ijip yimbo njuú?’ ²⁹ Mosis awuúge mbo, efó ekwṱ ji metṱó ne alyaá Ijip, abó afé né meló Midiyan. Alá ewu, abá mendée, abyε baá ande apéa.

³⁰ “Usaá aḡmé upéa ukoóge, Mosis agé ekiénné Eṣṱwṱ né mewe ewé ebo elúle né genṱó. Ewena epye né mashwṱne, kwókwólé ne mekwε Sinay. ³¹ Mosis agegé mewe ewémbṱ, ala meno mekpṱ fuú. Ne ndere ajye kwókwólé mange ewu cháḡéné, Átá Eṣṱwṱ jṱó efεε ake, ³² ‘Elé me Eṣṱwṱ ayi ukwene ante byε, Eṣṱwṱ ayi Abraham, ne ayi Asek ne Jakṱb.’ Mosis awuúge mbo, alo maḡweré ne efṱó ne akelege sé mampe melu ewémbṱ. ³³ Ne Eṣṱwṱ ama jṱó ne ji ake, ‘Féré uno uka byε nende melu ewé ṱtené mbo elé melu ukpea. ³⁴ Me ngé gekpékpégé efwyale ewé áchyεge bṱó ba né Ijip, ne nwú magbo ayi ebwó alile ne mesómé. Nkawu ne nshulé mme nnó nchwó mféré ebwó né efwyale ewémbṱ. Nana cho, ntóme wṱ né Ijip.’

³⁵ “Ne Eṣṱwṱ ató Mosis yina nnó ájyÉ ábÉ memféré bṱó Isreli né efwyale ne amá be mfwa bwó. Ji ne bṱó Isreli abó ashya agíí ji aké, ‘Nde muú afye wṱ mfwa ne mepane depṱré esé?’ Ne nana Eṣṱwṱ abó ató ekiénné wuú ewé Mosis agéné nkane mewe né genṱó eyigémbṱ nnó echyε Mosis eshyε mampyε utṱó bíí. ³⁶ Ne Mosis ajyé apye gejamége ufélekpá ne ukpékpé unó né Ijip ne alé féré bṱó Isreli. Ama pyε gejamégé ufélekpá né ebεé megelé, ne mashwṱné ayi ebwó ábṱ ábelé wyε usaá aḡme upéa. ³⁷ Wyε

Mosis yina ne abó ajóó ne bóó Isreli nno, ‘Esòwò atòme nye enyú Muú ekpávè wuú ayifò wye nkane atòme me ne atanegè nye né ntone enyú.’ ³⁸ Ema elu wye Mosis yina ne ekiénné Esòwò ebó ejóó mejóó ne ji né mfaá mekwè Sinay, gébégé ji ne ukwene ante esé abó áchomé né mashwòne. Ne ekiénné Esòwò ewémbò echyè ji mabe Esòwò ayi alu tɛ kwyakwya nnó achyè ese.

³⁹ “Né gébé géfó ukwene ante sé bina akelege sé manwu Mosis ne áke ji ábélé babá, ne ábó ákelege mankére né Ijip. ⁴⁰ Ne ebwó ájóó ne Eron áké, ‘Kwyé esé áló uka nnó ájámé esé meti, Mosis ayi aféré esé né Ijip, dekaá fó genó eyi gepyé ji né mfaá mekwè wó.’ ⁴¹ Ála mbò ákwyé meló uka ayi áfulé mpò, áwané menya, ápyéé upè ájele meló uka yimbò nkane uka bwó, ne matwó agwó bwó yendégébé né genó eyigé ákwyé ne amu. ⁴² Ne Esòwò agège mbò, ati meso ne ebwó ne alyáá ebwó nnó ápye nkané eji ebwó. Ne ebwò anogè mhméé, mfaá, ne ambe wye nkane abó ásámé né ñwe bóó ekpávè bíí nnó, ‘Bóó Isreli, enyú dekene né mashwòne né usaá añme upea, dewane menya depyé upè, yémbò depyé fó upè bimbò né eta wa. ⁴³ Depye le eta áló uka abi enyu dekwye ne amu.

Dekpane gétogé melo uka ayi ákuu Molòk, ne dekpáne ntó membe melo uka ayi ákuu Refan. Né getú eyige na mbúu nye enyú défé tɛtɛ dekoó Babilòn.’

⁴⁴ “Ne nkane ukwene ante ese bina ábó ála né mashwòne mbò ábó áwya gétogé upè eyi geleré nnó Esòwò abó álú ne ebwó. Mosis ne abó akwyé geto eyina wye nkane eyige Esòwò abó aleré ji nnó apye. ⁴⁵ Ebélegé baá bwó áse gétogé upè eyigembò mbaá ukwene ante esé bimbò, ákpa geji gébégé abó ákéné ájye ne Joshua áfóóge mme bóó abi alu eféé. Ndere ájye, Esòwò alu bwó mbe abúu bóó bimbò né malò. Ne geto yina gela fa kpaá tɛ gébé eyige Mfwa Devid

agbaré melo ewé. ⁴⁶ Devid abo alu muú yi Esowo abó ájelé ji dɔɔ. Né gébé géfó ji anemmye nnó Esowo ago ji aténé ji gepu, ji ayi alu Esowo Jakob. ⁴⁷ Yémba ele Solomun, maá mfwa Devid, ne abo aténé gepúgé Esowo.

⁴⁸ “Yémba epɔfo nnó Anyátá Esowo ajwɔlege né upú ebi bɔɔ aténé, wye nkane Muu Ekpávé Esowo abó asamé nnó Esowo ake,

⁴⁹ ‘Mfaánebuú alu geluó ya ne mme alu genɔ́ eyige nnérege uka ba. Nde gefɔ́ gepú eyigé muú akage atene nnó mbé wye? Melu fó elu ewé nkage jwɔle wye? ⁵⁰ Pó me mbɔɔ ne nkwyé unó bina ukó?’

⁵¹ “Stefen ájógé mba, aké ne ebwó, “Enyu antoó makpo, ne bɔɔ bi ájeáge matɔ́, enyú degbé matu eke bɔɔ bi ála kage Esowo. Enyú deshya yendé gebé genó eyigé Mendoó Ukpea ejóge wye nkane ukwéne ante enyu ábó ápyé. ⁵² Muú ekpávé Esowo fo alu ayi ukwene ante nyú abo álá kelé manchɔ ji genwá wó? Ábó áwá bɔɔ bi Esowo atomé nnó ábó mbe ágaré nnó Maá utɔ́ Esowo ayi wáwálé achwá. Ne achwógé enyú dechyé ji mankwá ne dewá ji. ⁵³ Wye enyú abi depye mba ne debó deselé mabe ayi makiénné Esowo áchye enyú ne nána deshya mambélé aji.”

Áwá Stefen ne mataá

⁵⁴ Bɔɔ kpakapa melo áwuge depó etiré Stefen ajoó, nchye anwɔné ebwó, ame ágelé ebwó mekpo. ⁵⁵ Yémba Stefen ape nfaánebuú domeé, Mendoó Ukpea egbeé ji metɔ́ ne agé genɔ́gboge Esowo ne ama ge Jisɔs nkane aténé né egbe ebwɔnye Esowo. ⁵⁶ Ne Stefen aké, “Pege degé, ngé mba memombi mfaanebuú enené, ne Maá Nte Mekwaá aténé né egbe ebwɔnyé Esowo.”

⁵⁷ Áwuúgé mba, ágbé amu matu, ádo elúlú, awɔ achwó ji mmye ágbaré ji, ⁵⁸ ája ji, áfé mekpo meti, álo mantome ji mataá nnó áwá ji. Ne bɔɔ abi ábó ámalé Stefen mechɔ mmye, áferé mandeé bwó áchye gesagé muú ayi ákuú ji

Səl ne álō Stēfen mántó. ⁵⁹ Ne nkane átome ji, Stēfen anēmmye áké, “Átá Jisōs se mendoó wa.” ⁶⁰ Εwýágé ató mánó mme, akalé kenké ake, “Átá Ὀfyegé fó bōó bina mmu metōó né gabo ayi ebwó ápyéε mbō.”

Ajōgé mbō metōó ekwé, ne Səl atēné eféé akamege ne mekpo nnó áwá ji.

8

Səl akēlege mancho ḡenwágé bōó Jisōs

¹ Wye né bii bimbō, bōó álō mankelé mati mancho ḡenwágé bōó Jisōs né Jerosale. Ne ebwó ábó átyaá áfé né gebagé mewaá Judiya ne Samariya. Wye áḡgbá Jisōs ne áláa né Jerosale. ² Nkane Stēfen abo agbó, bōó fó abi ánoḡe Eṣōwō abi áláa né Jerosale ákpá ḡenkwó ji aníí ne ali ji ne ḡekpékpéḡé mesóme. ³ Yémbō Səl amyε ele nnó ánií mbwe bōó Jisōs ako. Akpene upú upú apyene andeé ne ande áfyé né denō.

Filip Agaré Mekomejōó Eṣōwō né Samariya

⁴ Ne bōó áḡkwólé Jisōs abi ábó átyaá, ákene malumalu ágarege mekomejōó Eṣōwō. ⁵ Filip abo ashulé áfé né melo Samariya ewé kpaá, agarege depōré Muú yi Eṣōwō akweré ji elá gefwa. ⁶ Bōó áwuú depō etire ji ajōge, ne ágé ḡejaméḡé ufélekpá ebi ji abo apye, ne áta matu ákēlege nno agarege wye ebwó garege. ⁷ Ne aló nchye átanēge ḡejaméḡé bōó mmye ákalege, ne bōó átoóḡé. Bōó uchanchi ne ubwéré bōó átoó ntó ⁸ Ne bōó melo ewémbō álú ne ḡejaméḡé nechóchó.

⁹ Mende fō abó alu eféé ayi ákuú ji Simun. Abó akpea meḡya te gachi ne bōó Samariya ako ála mano mekpo fuú. Ne asle ḡeme ji nnó alu menō muú. ¹⁰ Bōó ako, ambané ne bōó kpakpa átá matu awuú ḡenó eyigé Simun ajōge, ebwó áké: “Mende yina awya uto Eṣōwō ebi upwō amu.” ¹¹ Ne ebwó afwōrege wyēmbō néndé abwóléḡe me ebwó te gachi

né megya ayi ji akpea. ¹² Ne Filip achwógé, agarege bṵ́ abya melóméló nkane gefwage Eṣṵ́wṵ́ gelu, ne deporé Jisṵ́s Kras, bṵ́ ákamé ne ji andée ne ande ne áwyaá bwṵ́ manaá Eṣṵ́wṵ́. ¹³ Simun jimboṵ́ ntó áfyéé metṵ́ṵ́ ne Jisṵ́s ne áwyaá ji manaá Eṣṵ́wṵ́. Ne ji ajwólé fií ne Filip, agene ufélekpá ne ukpékpé unó bi ji apyé ne aláa meno mekpṵ́ fuú.

¹⁴ Ne áḡgbá Jisṵ́s abi abṵ́ aláa né Jerosale, áwuúge nnó bṵ́ Samariya nto ákamé mekomejṵ́ṵ́ Eṣṵ́wṵ́, átó Pita ne Jṵ́n ewu. ¹⁵ Ájyge, ágé bṵ́ṵ́ bi ákame ne Jisṵ́s ewu ne álo manemmye nnó Eṣṵ́wṵ́ átó bwṵ́ Mendoó Ukpea, ¹⁶ nendé Mendoó Ukpea élú dankpé ebwṵ́ mmye. Ábṵ́ áwyaá ebwṵ́ manaá Eṣṵ́wṵ́ mamímamí nkane bṵ́ṵ́ bi ákwṵ́lege Átá Jisṵ́s. ¹⁷ Pita ne Jṵ́n ánerege manemmye, ánééré ebwṵ́ amu mmye ne Mendoó Ukpea echwṵ́ ebwṵ́ mmye.

¹⁸ Simun agéégé nkane áḡgbá Jisṵ́s ánééré bṵ́ṵ́ amu mmye ne Mendoó Ukpea ekpené ebwṵ́ mmye, achyé ebwṵ́ ḡka, ¹⁹ ake, “Kpoge me uto bina nnó nnerégé muú ebwṵ́ mmye Mendoó Ukpea ekpe ji mmye.”

²⁰ Ne Pita ajṵ́ṵ́ ne ji aké, “Echye wṵ́ ṵ́nṵ́ ne ḡka jyé. Ḷ́féré nnó muú akage na echye Eṣṵ́wṵ́ ne ḡká? ²¹ Ḷ́bṵ́ mecho né utṵ́ṵ́ ebi wṵ́, nende metṵ́ṵ́ wye epṵ́ pṵ́pṵ́ né mbe ushu Eṣṵ́wṵ́. ²² Ne nana kwṵ́re metṵ́ṵ́ wye né ubobo unó bi ṵ́ferege, ne ṵ́nemmye nnó Eṣṵ́wṵ́ ajinte gabo yina ayi ṵ́méé mampye. ²³ Nge nnó ṵ́kií fṵ́ galógáló, ne gabo awé wṵ́ nkane muú denṵ́.”

²⁴ Ne Simun akwṵ́ Pita ne Jṵ́n mata nnó, “Ebwṵ́ ánémmye mbaá Átá Eṣṵ́wṵ́ nnó ekage geno gemá eyige ebwṵ́ ajṵ́ṵ́ gepyé ji.”

²⁵ Pita ne Jṵ́n ánérégé mangaré mekomejṵ́ṵ́ Eṣṵ́wṵ́, álo mankeré né Jerosale. Ne ndere ájyé, ágarege abya Eṣṵ́wṵ́ melóméló né gejamgé malo bṵ́ṵ́ Samariya.

Mende ayi atané Etopya akamé ne Jisṵ́s

²⁶ Filip alagé meso, ekiénné Ɛsɔwɔ echwɔ ejɔɔ ne ji eké, “Kwili, shule ɔjyé né nte melo. Ɖkwɔnégé ɛwu, kwólé meti ɛwé ɛtane Jerosale ejye Gasa. Meti ɛwé ji ajɔgembɔ bɔɔ ákéné sé wye dɔɔ dɔɔ.” ²⁷⁻²⁸ Filip awugé mbɔ ashule afé ɛwu. Agé mende fɔ abɔ ajye nóge Ɛsɔwɔ né Jerosale, akerege né mekwɔ wuú, ajwɔle né mboó gese uka upea ayi géjɔnjá ne gejame. Abó alu muu kpaá né melo Ɛtopya ji agbarége egbɔgɔlɔ mekwa ŋka ewe Kandise Mfwa mendée ayi abɔɔ melo ɛwémbɔ. Abó ajwɔle ajɔge ŋwe ayi Asaya muu ekpavé Ɛsɔwɔ asámé. ²⁹ Ne Mendoó Ukpea ejɔɔ ne Filip eké, “Ƙe chɔ bané mboó gese yimbɔ.” ³⁰ Ɛféé ne Filip abó ajye bané ji ne awuú ndere mende yimbɔ ajɔge ŋwe Asaya. Filip agí ji aké, “Ɖkagembɔ genó eyige ɔjɔge?”

³¹ Mende yimbɔ aké, “Mpye mbɔ nnó ne nkaá ayi muú alá pɔ mangaré me ula wó.” Ne akuú Filip nnó akwɔ mfaá mboó gese, ajwɔle ne ji. ³² Melu ŋwe ɛwé ji ajɔge mbɔ eké, “Abó alu nkane egɔŋme ɛwé ágbaré ájye wá, ye mankale ekále wó wye nkane maá egɔŋme ayi ákpálege ji bya mmye alá kálégé. ³³ Áchyé ji mekpo genɔɔ ne ye muú yi apané mpa wú cho apó. Wáa akuú nyé mabɔ baá bii nkane áchɔɔ mbɔ ji geŋwá?”

³⁴ Muú kpaá yimbɔ agí Filip aké, “Garé me, Muú ekpavé Ɛsɔwɔ yina ajɔge mbɔ depɔ ti getuge wáa? Ajɔgembɔ le ne geme jii waá ne muú yichá?” ³⁵ Ne Filip alo mangaré ji né ŋwe yina, abya melómélɔ ayi akené atúu ne Jisɔs.

³⁶ Ndere ákene ájyé, ákwɔné mbaá yi nnyi nélú, muú kpaá yimbɔ ake, “Gé nnyi na, ndé gemage gbé nnó ɔwyaágé me manaá Ɛsɔwɔ?” ³⁷ [Filip ashúú ji meko aké, “Mbɔge ɔfyegé metɔɔ meko ne Jisɔs nkage wyaá wɔ manaá Ɛsɔwɔ”. Ne ake: “Nkame nnó Jisɔs alu Maá Ɛsɔwɔ”.]

³⁸ Ne Muú kpaá yimbɔ aké ápye mboó gese atené ɛbwɔ ne Filip áshulé áfé né nnyi, ne Filip awyaá ji manaá Ɛsɔwɔ.

³⁹ Ɛbwɔ átánégé mmu nnyi, Mendoó Ata ekpa Filip ayi

mende yimbɔ álá ge sé ji wó. Yémbɔ akené wye ajye ne nechóchó. ⁴⁰ Filip ake apele agé nnó ji alu né Asotus, ne akene ajye, agarege abya melóméló né malo ayi álú né gebagé mewaá eyigembɔ kpaá te akwóné melo Kaisaria.

9

Sɔl akwóré akame ne Jisɔs

¹ Yémbɔ Sɔl alú tóme eshye, afelege bɔ́ Jisɔs amɛ nnó awane ebwó, nká wu ne ajye agé etukpe ampyé ure Esɔwɔ, ² nnó asá bɔ ɲwe ató né macha mmyemenene bɔ́ Jus áyi álú né melo Damaskɔs nnó mbɔgé ajyegé agégé bɔ́ bi akwólege meti Jisɔs, apye bwó, awé, achwó ne ebwó né Jerosale.

³ Ndere alya ajyé, gébégé ale kwókwólé ne Damaskɔs wye mbélépó geɲgbó gétané mfaánebuú, geshwané gegyá ji mme. ⁴ Geɲgbó eyimbɔ gékpégé ji amɛ, akwé mme ne awú nkane muú fɔ akuú ji aké, “Sɔl, Sɔl, ndé ɔkelege manchɔ me geɲwá?”

⁵ Sɔl agíí aké, “Wɔ waá Átá?” Meko yimbɔ aké, “Élé me Jisɔs ayi ɔkelege manchɔ ji geɲwá. ⁶ Yémbɔ kwili ka, kwóné né melo ewémbɔ, eféé ágárege nyé wɔ geno eyige ɔbɔ́ mampye.”

⁷ Bɔ́ bi ábó ákéne ne Sɔl áwúgé meko yimbɔ, agé muú fɔ wó, matye mawá bwó meno. ⁸ Sɔl akwilege tené, agéné sé mbaá. Ágbaré ji ebwɔ áfé ne ji né Damaskɔs. ⁹ Abelé ndɔ eléé né melo ewémbɔ, ye mbaá agéné, menyéé anyéé, manaá anyú.

¹⁰ Muú Jisɔs fɔ abó alú né Damaskɔs yimbɔ ákuú ji Ananya. Ne bií fɔ agé Jisɔs né amɛ geɲyá, ne Jisɔs akuú ji aké, “Ananya” ne Ananya ashúú ji meko aké, “Átá gé me na.”

¹¹ Ne Jisɔs aké ne ji, “Kwile ka, ɔjyé né menɔ meti ayi ákuú nnó Cho. ɔkwónégé né gepú Judas, gíí mende fɔ ayi

atané melo Tasos, ákuú ji Sol. Alu efee anenemmye, ¹² ne abó agé ame gejá ndere mende yi ákuú ji Ananya achwo nere ji amu mmye nnó ama ló mangené.”

¹³ Yémba Ananya aké, “Átá, gejamégé bóó ágaré mé me nkane mende yina akélege manií mbwe bóó bye né Jerosale. ¹⁴ Ne anó baá áchyé ji uto nnó áchwá pye bóó ako bi anénemmye ákuú mabó mye.”

¹⁵ Ne Átá Jisós aké ne ji, “Chó wye ewu néndé njya mende yimbá nkane muú utóó wa nnó agaré mekomejóó wa mbaá bóó abi álá pó bóó Jus ne afwa bwó ne bóó Isreli ntó. ¹⁶ Me nlerege nye ji nkane ábóó mangé gejamégé efwyale getú ya.”

¹⁷ Ne Ananya ajye kpé mmu gepú eyigé Sol alu wye, anéré ji amu mmye ne ajóó ne ji aké, “Menmé wa Sol, ele Ata Jisós ayi óbó ógené né meti gébége óchwá fa, ne atomé me nnó nchwó mpye wó óma ógené ne nnó Mendoó Ukpea echwá kpe egbeé wó metóó.” ¹⁸ Wye tenétené yimbá, Sol awuú unó fó éké ufá meshuú utané ji ame ne alo mangéné. Ne akwili ka, áwyá ji manaá Esówa. ¹⁹ Ne ama lo menyéé manyéé, anyege abó eshye.

Sol agaré mekomejóó Esówa né Damaskós

Sol abelé mboó ndó né Damaskós ne bóó Jisós, ²⁰ afé tenétené né macha mmyemenene bóó Jus, agarege bóó nnó Jisós alu Maá Esówa.

²¹ Bóó áwúgé mbá, epwó ebwá uto ne ágigé ate áké, “Pó mende yi akéne, awáne bóó bi akwólege Jisós né Jerosale na? Pó achwá fa manwé bóó ájye ne ebwó né Jerúsale?”

²² Yémba Sol ajye wye mbe, agarege mekomejóó Jisós ne eshye ne apye bóó ákaá né gejamégé mati nnó Jisós alu Muú yi Esówa akweré ji elá gefwa. Éwémba epye bóó Jus abi álu efee né Damaskós ápó sé ne meko manshuú ji.

²³ Ebelégé gejamégé ndo, bɔ́ Jus áchomé ásó mala manwá Sɔl. ²⁴ Yémbɔ Sɔl áwuú geju nnó bɔ́ Jus ájwólé né mano geɲkagé melo, ábáme nnó ágégé ji awá. ²⁵ Yémbɔ bɔ́ bi akamé mekomejɔ́ Sɔl, áse ji utuú uma, aɸe né gésá, áɸe ji achyá mfaá geɲka, áshulé ji mme nnó ábó aɸe.

Sɔl afé né Jerosale

²⁶ Sɔl akérége né Jerosale, afé mancho ne bɔ́ Jisɔs, ebwó ábó néndé ebwó ákamé fɔ́ nnó Sɔl áɸyéé metɔ́ ne Jisɔs wó. ²⁷ Yémbɔ Banabas achwó se ji, afé mbaá áɲgbá Jisɔs. Ne agaré ebwó nkane Sɔl agené Átá Jisɔs né meti Damaskɔs, ne nkane Átá Jisɔs ajɔ́ mejɔ́ ne ji. Ama garé nkane Sɔl abó agaré depɔ́ etire Jisɔs gbɔ́ɔɔ́ né melo ewémbɔ. ²⁸ Eɸé alɔ mankené ne bɔ́ Jisɔs ako né Jerosale, agarege depɔ́ré Jisɔs ayi álá pɔ́ ne eɸɔ́. ²⁹ Gébé eyi gefɔ́, Sɔl agarege bɔ́ Jus abi ajɔ́ge Grek ne anye mbeé ne ebwó né depɔ́ré Jisɔs. Ne ebwó ákélege meti manwá ji. ³⁰ Bɔ́ Jisɔs áwúgé geju eyigembɔ, áse ji áshulé afé né melo Kaisaria ne até ji nnó aɸe meló Tasɔs.

³¹ Né gébé eyigembɔ machomele bɔ́ Jisɔs ayi álu né gebagé mewaá Judiya, né Galilí ne Samariya ápó sé ne eɸɔ́ metɔ́. Ebwó ánóge Esɔwɔ́ ne áwuú le mekomejɔ́ wú. Mendoó Ukpea eɸyéé bwó eshye ne machomele bwó áwene áɸe mbe.

Pita afé né melo Lyda ne melo Jopa

³² Pita abɔ́ akene malɔmalɔ agene bɔ́ Esɔwɔ́. Ne bíf uma afé né melo Lyda mangé bɔ́ Jisɔs abi alu ewu. ³³ Eɸé agé mende fɔ́ ayi améé uchanchi, ákuú ji Enias. Nemeé eni néba ji mme né aɲmé aneé. ³⁴ Ne Pita ajɔ́ ne ji aké, “Enias, Jisɔs Kras alɔ mampye wɔ́ nnó ɔ́toó, kwili ka, pwi gébo jye.” Tenétené yimbɔ́ Enias akwili ka. ³⁵ Ne bɔ́ ako abi alú né Lyda ágegé nnó mende yimbɔ́ atoó, ebwó áɸyéé matɔ́ ne

Jisɔs wyembɔ ntó ne bɔ́ bi álú né gebage mewaá Sharɔn áwuúge mbɔ áfyɛ ntó matɔ́ ne Jisɔs.

³⁶ Mendée fɔ abɔ alu né melɔ Jopa, ákuú ji Tabita, alu maá utɔ́ Jisɔs. (Ne ákuú ji né meko Grek nnó Dokas, ula utené nnó mekwɔbu.) Abó apye galógáló yendegébé, apoóge ubyá bɔ́. ³⁷ Né gébé eyigémbɔ, akwé nemée, ala mbɔ agbó. Ne áshwɔné genkwɔ ji ábelé mmu maá gepú né mfaá eyɔɔ. ³⁸ Jopa yina alu kwókwólé ne Lyda. Bɔ́ Jisɔs áwuúgé nnó Pita alu né Lyda átó ande apea ewu, ájyegé áké ne ji, “Nte esé, chwó wáwá.” ³⁹ Ne Pita akpomé mmye, akwili, afé ne ebwó. Ákwónégé áse ji akwó mfaá eyɔɔ. Ne akwi andée ako abi alu eféé, áchomé áno ji mme, álfi álerege Pita ufɔ́ mandeé ayi Dokas ájomé ebwó gébégé ji alu mebe. ⁴⁰ Pita abú ebwó ako atané dafye, ató manó mme anenemye mbaá Esɔwɔ. Eké ewyage ape genkwógé mendée yimbɔ ama akuú ji ake, “Tabita, kwili ka”. Tabita anene ame, agégé Pita, akwili, ajwólé ka. ⁴¹ Pita agbaré ji ebwɔ, apoó ji akwili téné. Akuú bɔ́ Jisɔs ne akwi andé bimbo, áchwógé achye ji eta bwó ⁴² Bɔ́ ako né gebagé Jopa áwu abya yina ne gejamé áfyéé matɔ́ ne Ata. ⁴³ Ne Pita abelé gejamégé ndɔ né Jopa né gepúgé Simun, mende yi apame mekómenya.

10

Ekíénné Esɔwɔ egaré Kɔnelyos nnó álɔ Pita achwó

¹ Mende fɔ abɔ alu né melɔ Kaisaria. Ákuú ji Kɔnelyos. Abó alu muú kpáá bɔ́ bee né melɔ Rom. Ji ne anyáne uchome bɔ́ bee ebi ákuú nnó abi átané Itali. ² Ji ne bɔ́ dachi wú ako, ánoge Esɔwɔ. Anenemmye yendegébé ne apye galógáló dɔ́ mampoó bɔ́ Jus abi álú mbya. ³ Bif fɔ genógé kálánká eleé ne nwɔmésé, agé ame gejya nkane ekíénné Esɔwɔ echwɔ kuú ji nnó, “Kɔnelyos.”

⁴ Εφο εκώ ji metώó ne ató ewu ame mmye agií aké, “Átá ndé”?

Εκιένné Εσωω eshuú ji meko eké, “Εσωω awú mmyemenené jyε ne agé ntó utóó ulólóló ebi ɔpye ne atée wó. ⁵ Nána tó bώó ájyε né meló Jopa, ákuú mende fó ayi akamege Simun Pita. ⁶ Ji ajwólege ne Simun, mende yi apame mekómenya. Gepú jíí gelú né mbale ebeé mega.” ⁷ Εκιένné Εσωω ejógé mbo ekwili efé, ne Kónelyos akuú bώó utóó bíí abifó apeá ne akuú ntó muú bee ama né geluage abi ábamé ji ayi anoge ntó Εσωω. ⁸ Εbwó achwógé agaré ebwó yendé genó eyi gebó gepyé ji ne átó ebwó né Jopa.

⁹ Bíí ujjágé, bώó bimbó átané áfé, ne kálánká efyanepea eké ekwonege, ebwó ale kwókwólé ne Jopa. Gébé eyigémbo ntó Pita abó akwó mfaá eyɔɔ manemmye. ¹⁰ Ne mesa aló mamye ji, akélege menyéé manyéé, yémbo menyéé alú gambé. Gébé eyigémbo ne abó agené ame gejyá. ¹¹ Agé nkane menombi mfaánebuú enené, geno gefó eké gekpekpege gebagé ndé getané mfaá, geshúlege eké ágbaré geji né manjú ani. ¹² Né gebagé ndé yimbó ufóó menya ufóó ufóó, mmyo ne denywoné delú wye. ¹³ Ne awuú meko muú fó aké, “Pita, kwilé ka, wá nyéé.”

¹⁴ Pita ake, “Ŋgba Átá, te ntané aló nlú ganye genó eyigé ebeé esé éshyaá.”

¹⁵ Meko yimbó ama jóó ne ji aké, “Pita, ɔshyagé fó geno eyige Εσωω ake gelóme nnó gelómé fó.” ¹⁶ Meko yimbó ajóó ne ji né manjáne aleé, ne geno yimbó gekwó gekéré mfaánebuú.

¹⁷ Ndere Pita alu férege ula ame géjya ayi ji agené, bώó bi Kónelyos ábó átómé, ákage gepúgé Simun, áchwó téné né menó gébámé. ¹⁸ Εbwó ágií aké, “Menjké fó alú fa ayi akuú ji Sinun Pita”?

¹⁹ Ndere Pita alu férege ula ame gejya ayi ji agené, Mendoó Ukpea eké ne ji, “Ge, ande fɔ aléé alu dafye, ápéle wɔ. ²⁰ Kpóme mmye, ɔshúlé ɔjye ne ebwó, ɔchɔge gébé nénde me ne ntómé ebwó eta wyé.” ²¹ Ne Pita ashúlé, ajye báne ande bimbo aké, “Me ne nlú muú ayi enyú dekelege. Nde mechɔ enyu dechwó?” ²² Ebwó áshuú ji meko áké, “Elé Kɔnelyos, muú kpaá bɔ́ bee ne atomé esé nnó dechwó kuú wɔ. Ji alu muú metɔ́ melóméló ne anóge Esɔwɔ ne bɔ́ Jus ako aféége ji. Ekiénné ukpea echwɔ gare ji nnó akuú wɔ ɔchwɔ né gepú ji nnó ji awuú mekomejɔ́ wyé.”

²³ Ne Pita ase ebwó, ájye béle ne ji.

Pita gare mekomejɔ́ Esɔwɔ né gepúge Kɔnelyos

Ujyágé, Pita ne ande bimbo álo manjye ne bɔ́ bifɔ bi ákamé ne Jisɔs abi álú melɔ Jopa áfé ntó ne ebwó. ²⁴ Ákéne wye ájye, ujyágé áke ákwɔné melɔ Kaisaria. Ne Kɔnelyos abɔ akuú bɔ́ ula gepú bii ne ajeé bií ne ebwó ako ábó ájwɔlé ágili Pita. ²⁵ Ndere Pita achwó kpé mmú, Kɔnelyos ajye bane ji, ató manó mbe ushu wuú, alɔ manogé ji. ²⁶ Yémbɔ Pita agaré ji aké, “Kwilé téné, me nlu wye mekwaá nkane wɔ.” ²⁷ Kɔnelyos akwili ka, Pita alɔ manjɔ́ ne ji ajye mmu. Ndere akpené mmu, Pita agé gejamégé bɔ́ áchomé. ²⁸ Ne ajɔ́ ne ebwó aké, “Enyú dekaá cháǵéné ebé esé bɔ́ Jus eké muú Jus achónégé fɔ menyammye wuú ne muú ayi álá pɔ́ muú Jus ye manjye né gepú jí. Yémbɔ Esɔwɔ aleré me nnó mbyágé fɔ́ muú ye manshye ji nnó alóme. ²⁹ Ne nchwó nkane ɔkuú me ye gébé nchó wó. Nnó ɔkage garé me ula bi ɔkuú me?”

³⁰ Ne Kɔnelyos ashuú ji meko aké, “Nɔ́ ele ení né gefɔ gébé yina káláǵká eleé ne nwɔmésé, mbɔ nlú mmu nnenemmye. Eké ewyage ngé mende fɔ́ ayi afye mandeé yi áshwánege, achwɔ tene me mbe ushu. ³¹ Akuú me aké,

‘Kṁelyos, Eṣṱṱ awuú mmyemenene jyε ne atée nkane ṱpoóge ubyá bṱṱ yendégébé. ³² Tṱ muú fṱ né melṱ Jopa ayye kú mende fṱ ayi akamege Simun ákuú ji ntṱ Pita. Alu né gepúgé Simun ayi apame mekṱmenya, gepú jíí gelu né mbale eβεé mega’. ³³ Ne nwwúgé mbṱ ntṱ bṱṱ téneténe nnṱ áchwṱ ákuú wṱ, elé ndere ṱchwṱ. Nana gé, ese delu né mbe ushu Eṣṱṱ degili nnṱ dewuú unṱ uko ebi Átá agaré wṱ nnṱ ṱgaré esé.”

³⁴ Ne Pita ajṱṱ aké, “Nána nkaá wáwálé nnṱ Eṣṱṱ apṱ fṱ ne aṅgyá ne bṱṱ bifṱ. ³⁵ Mbṱgé muú anóge Eṣṱṱ ne ake apye unṱ bi úlú cho ye atané le ndé geba, Eṣṱṱ asele ji nnṱ alu muú wuú. ³⁶ Enyú debṱ dewuú ntṱ mekṱmejṱṱ ayi Eṣṱṱ atómé mbaá bṱṱ Isrēli nnṱ Jisṱs Kras ne alu muú yi abṱ achwṱ pye bṱṱ ábé nesṱ ne Eṣṱṱ. Kras yina ne alu Atá yi abṱṱ bṱṱ ako. ³⁷ Mekomejṱṱ ayi abṱ akwálé ayi Jṱn abṱ agaré ne awyaáge bṱṱ manaá Eṣṱṱ. Mekomejṱṱ yina álo né Galilíí ake akwṱné malṱ bṱṱ Jus ako. ³⁸ Enyú dekaá nkane Eṣṱṱ abṱ ajyá Jisṱs ayi Nasaret, apye Mendoṱ Ukpea echwṱ ji mmye ne ama chyε ji uto. Ake mbaá meko apye galṱgalṱ, aféré bṱṱ bi alu né amu danchṱmelṱ apye ebwṱ atṱṱ. Ne Eṣṱṱ abṱ alu ne ji. ³⁹ Esé delú bṱṱ bi dekpané ame degené unṱ uko ebi ji apye né Jerosale ne malṱ bṱṱ Jus ako. Ne bṱṱ Jus áwṱ ji mfaá gekwa, ne áwá ji. ⁴⁰ Yémbṱ ndṱ elé ekwṱnégé, Eṣṱṱ apye ji akwile né negbo ne apye Jisṱs aleré mmye mbaá bṱṱ. ⁴¹ Ne bṱṱ ako fṱ ágené ji wṱ, elé esé bi Eṣṱṱ abṱ ajyá nnṱ meso gébé degarége mekomejṱṱ wuú ne degené ji. Esé debṱ denyé ne denyú ne ji gébégé Eṣṱṱ apye ji akwile né negbo. ⁴² Agaré esé nnṱ degarege mekomejṱṱ mbaá bṱṱ, nnṱ Eṣṱṱ ajya ji nkane muú yi apane nye mpa ayi bṱṱ bi alu abe ne abi agbṱ. ⁴³ Wye Jisṱs yina ne bṱṱ ekpávé Eṣṱṱ ako abṱ ágaré nkane ji alu, nnṱ muú afyεgé metṱṱ ne ji, Eṣṱṱ ajige nye nte gabo yi muú yimbṱ apye getúgé Jisṱs.”

Mendoó Ukpea echwó mbaá bɔ́ bi alá pɔ́ bɔ́ Jus

⁴⁴ Ndere Pita alu ájɔge ne bɔ́ ako bi alu efé áwuú, Mendoó Ukpea ekpe ebwó mmye. ⁴⁵⁻⁴⁶ Bɔ́ bi ákamé ne Jisɔs abi ábɔ́ áchwɔ́ ne Pita, álu bɔ́ Jus. Áwuúgé nkane bɔ́ bimbɔ́ ájɔge ufɔ́ mejɔ́, áféege Esɔwɔ́ nnó arjeá dɔ́. Ála mano mekpo fuú nnó Esɔwɔ́ achyé echye wuú ewé Mendoó Ukpea mbaá bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jus. Ne Pita ajɔ́ aké, ⁴⁷ “Té ndere Mendoó Ukpea echwó bɔ́ bina mmye wye nkane ebɔ́ echwɔ́ eta esé, nnó muú fɔ́ akage gbé nnó áwyáge ebwó manaá Esɔwɔ́?” ⁴⁸ Ne Pita ake ájye áwyaá ebwó manaá Esɔwɔ́ né mabɔ́ Jisɔs Kras. Ewyagé bɔ́ bina ákwɔ́ Pita mata nnó abelé ne ebwó né mboó ndɔ́.

11

Pita Agare geno eyi gepyé né gepúge Kɔ̀nelyos

¹ Ebélégé áhgbá Jisɔs ne bɔ́ Jisɔs ako, abi álú né gebagé mewaá Judiya áwuú nnó bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jus ákamé ntó mekomejɔ́ Esɔwɔ́. ² Ne gepɔ́gé bɔ́ Jus gelu nnó ábɔ́ mansó muú nsó ne ákwáné mambé muú Esɔwɔ́. Ebélégé Pita akérégé né Jerosale, bɔ́ Jisɔs abi ágbaré gepɔ́ eyigémbɔ́ álɔ́ manwamé ne ji, ³ aké, “Ulannó ɔ́jye mbaá bɔ́ bi alá sɔ́ ebwó nsɔ́ wó te ɔ́nyé menyéé ne ebwó”?

⁴ Ne Pita alɔ́ mangaré ebwó unó uko bi ubó upyé, gema, gema aké,

⁵ “Ndere mbɔ́ nlu né melɔ́ Jopa, nnénemmye, eké ewyage ngé amɛ gejya nkane genó fɔ́ getané mfaánebuú geshulege mme. Gelu eké gekpékpé gé gebagé ndé eyi ágbaré manóo ani, gechwó téné kwókwólé ne me. ⁶ Né gebagé ndé yimbɔ́, ngé ufɔ́ menya ufɔ́ ufɔ́, ebi bɔ́ asée, eyi mewaá, eyi melɔ́, ne eyi nnyi ne denywɔ́né. ⁷ Ne nwuú meko muú fɔ́ akuú me aké: ‘Pita, kwile ka, wá nyɛ.’ ⁸ Nké, ‘hgbá Átá, te ntané aló nlu danyɛ genó eyigé ebé esé eshyá’. ⁹ Ne meko yimbɔ́ ama jɔ́ ne me aké, ‘Pita

ᾠshyagé fṓ geno eyige Ἐσωῶ ake gelṓme nnó gelómé fṓ'.
¹⁰ Meko yimbṓ ajṓṓ né maṓáne aléé ne geno eyigémbṓ
 gekwṓ gekéré mfaánebuú.

¹¹ “Wye né gébé eyigémbṓ, ande fṓ áléé áchwṓ ne gepú
 eyigé mbṓ njwṓlege. Muú fṓ né Kaisaria ne abṓ atómé
 ebwṓ nnó áchwṓ ákuú me. ¹² Ne Mendoó Ukpea eké njye
 ne ebwṓ, mbege fṓ né aṓgyá. Ne áḡmé bina akéné abi
 átané melṓ Jopa, akwṓle me defé né gepúge Kṓnelyos.
¹³ Ne dékprégé mmu, Kṓnelyos alṓ mangaré esé nkane
 ji abṓ agené ekiénné Ἐσωῶ né gepú jíí. Egaré ji nnó
 atṓ muú fṓ ajye né Jopa, ákuú mende fṓ yi mabṓ mií
 amibṓ makamege Simun, ¹⁴ ne achwṓge, agarege nye ji
 ne ekwṓ wuú mekomejṓṓ ayi aférege nye ebwṓ né efwyale
 gabo. ¹⁵ Ne nlṓ mangaré mekomejṓṓ Ἐσωῶ, ndere njṓge,
 Mendoó Ukpea echwṓ ebwṓ mmye wye nkane ebṓ nya mbe
 echwṓ eta esé. ¹⁶ Ngégé mbṓ, ntée genó eyi Átá Jisṓs abṓ
 ajṓṓ ne esé nnó, ‘Jṓn abṓ fyé bṓṓ né nnyi yémṓ Ἐσωῶ
 afyeyé nye enyú né amu Mendoó Ukpea.’ ¹⁷ Ne mbṓge
 Ἐσωῶ achyé bṓṓ bimṓ gefṓge echye ewé ji abṓ achyé esé
 gébégé défyeyé matṓṓ ne Ata Jisṓs Kras, me nlu waá mangbé
 jí nnó apyége geno yi gejeé ji metṓṓ.”

¹⁸ Bṓṓ bina áwúge mechṓ ewé, matṓṓ akwené bwṓ ne álṓ
 mamféé Ἐσωῶ áke, “Mbṓ ewé etene nno Ἐσωῶ achyé bṓṓ
 abi álá pṓ bṓṓ Jus gébé nnó ákwṓré matṓṓ ne ábṓ geṓwá.”

Mekomejṓṓ Jisṓs ake akwṓné né Antiṓk

¹⁹ Ndere ábṓ achyége bṓṓ abi ákamé ne Jisṓs efwyale
 gébégé áwáné Stafen, epye ebwṓ átyaá malṓmalṓ. Abifṓ
 áfé melṓ Fonisiya, abifṓ áfé melṓ Syaprṓs ne abifṓ áfé
 Antiṓk. Ájyegé mbṓ, ágarege abya Jisṓs wye mbaa bṓṓ Jus.
²⁰ Bṓṓ Jisṓs bifṓ átané né melṓ Syaprṓs ne Sereṓ, áfé ntṓ né
 Antiṓk. Ákwónégé ewu, ágaré abya Jisṓs mbaá bṓṓ Grek.

²¹ Εσωω αποό bwό dόό ne apye gejamégé bwό áfyee matόό ne Jisωs.

²² Ne echomele bwό Jisωs abi alu né Jerosale, áwuúgέ abya yina, átó Banabas né melo Antiok. ²³ Banabas ajyegé ewu, agé nnό Εσωω aléré ebwό ulόό melu dόό, metόό ego ji, afyé bwό ako eshye nnό, “Ágbarégé deporé Jisωs metόό ema. ²⁴ Banabas yina alu muú yi awya gepo gelόgelό, uto Mendoό Ukpea ujá ji mmye ne áfyee metόό ne Εσωω.” Gejamégé bwό áma ákamé abya Jisωs né melo Antiok ne echomele bwό ewéne ejye mbe.

²⁵ Ébélégέ Banabas ajye kéle Sol né melo Tasωs. ²⁶ Agégé Sol, ase ji, ebwό áfé né Antiok. Ábelé eféé ημε kpogele ne echomele bwό Kras, álerege gejamégé bwό deporé Εσωω. Élé né Antiok ne álo mankuú bwό bi ákamé ne Jisωs nnό *áηkwólé Kras.

²⁷ Né gébé eyigembo bwό ekpávέ Εσωω fo átané Jerosale áshulé áfé né Antiok. ²⁸ Ne Mendoό Ukpea epye muú bwό ama ayi akamege Agabos akwile ka, agaré nkane mesa akwéne nye mme meko. Ne ebélégέ mesa yimbo akwé gébégέ Klodyos alu mfwa né Rom. ²⁹ Ndere bwό Jisωs abi álú né Antiok ábό áwuú mekomejόό yina, áke, “Yéndemuú áchwō ηká nkane ji awya, ebwό apoό aηmé bi alu né mme Judiya.” ³⁰ Ebwό ánywérégé ηka yimbo, átó Banabas ne Sol nnό ájyé áchyé ákpákpá echomele bwό Jisωs né Jerosale.

12

Mfwa Herod apye bwό Jisωs ágé efwyalé dόό

¹ Né gébé eyigémbo, mfwa Herod alo mankelé mati manchō geηwágé bwό bifó abi álú né echomele bwό Jisωs.

² Agaré nnό áwá Jemsi meηmé Jon ne aparaja. ³ Mfwa Herod, agégé nnό ego bwό Jus matόό, agaré ntό nnό ápye Pita. Ne ápye ji né bii bi ánye epaá bred ayi álá mualé.

⁴ Ápyege Pita, áfyé denō, ne ábélé bwό bee matoó aneé

nnó ábámé ji, yendé ntoó neluú bṓó ani. Herṓd abṓ ashu abelé nnó epaá kwyakwya defwe ekogé, asele Pita afé mbe ushu bṓó nnó ápa mecho wuú. ⁵ Ndere Pita alu né denṓ, echomele bṓó Jisṓs ánenemmye dṓó mbaá Eṓṓṓ ne eshye yendégébé né getú ji.

Εκίέννέ Εṓṓṓ εφέρέ Pita né denṓ

⁶ Né utuú bi Herṓd abṓ ashuú nnó ujjage aféregé Pita né denṓ, ápa mpa wuú, Pita abṓ abelege metṓṓ metṓṓ bṓó bee apea. Ebṓṓ ábṓ awé ji amu ne bṓ mkpṓkṓné apea. Bṓó bee bifṓ álú dafye ábáme gepúgέ denṓ. ⁷ Wye né utuú bimbo ekiénné Eṓṓṓ ekṓṓ mmu gepúgέ denṓ mbélépó, ne mbaá meko agené. Enyigé Pita né neṓkṓṓ, Pita apée gejyá, eké ne ji, “kwile ka wáwá”. Ténéténé yimbo bṓ mkpṓkṓné átané Pita amu ákwé mme. ⁸ Ema jṓṓ ne ji eké: “Fye mandée jyε ne unó uká byε, ṓwé ekanda ṓkwólé me.” ⁹ Pita akwólé ji ne ndere ebṓṓ átanεge dafye, ji akaá fṓ nnó geno eyige ekiénné Eṓṓṓ epye eta wú gelú wáwálé wṓ, aferé nnó agéné mbṓ le gejya. ¹⁰ Pita ne ekiénné ewémbṓ ákoó ntoné bṓó bee eniné mbe, ama koó eniné nekwṓlege, ne áchwṓ kwṓne nana né menombi geṓkṓ ewé elu gesegese, ṓnenégé ewu ne ṓfé mbe melṓ. Menombi ewémbṓ enené ewu ambṓṓ, ne ebṓṓ átané dafye. Ákégé gachye, ekiénné ewémbṓ elyaá Pita éfé.

¹¹ Ne Pita akéregé né defṓṓ ti aké: “Nkaá wáwálé nnó Ata Eṓṓṓ átṓ ekiénné wuú nnó echṓṓ féré me né amu Herṓd ne uno bi bṓó Jus abṓ ashuú mampye me.”

¹² Ndere Pita akaá geno eyi gebo gepyé ji, afé né gepúgέ Meri ayi alu mma Jṓn Makṓs ne gejamégé bṓó ábṓ áchomé éfé ánénemmye mbaá Eṓṓṓ. ¹³ Ádogé menombi, geṓka, mesṓ mendée yi apye utṓṓ né gepú yimbo achṓṓ gii ne ákamege Ruda. ¹⁴ Ákaágé nnó gé meko Pita mbṓ, metṓṓ egṓ ji dṓṓ te ajinte manene menombi, abṓ ajye garé bṓó

bimbo nnó Pita alu mbo dafye. ¹⁵ Ebwó aké ne ji, “Omée gebwá.” Yémbó atome wye eshye ajoge nnó élé Pita. Ne ebwó ake: “Ndáfo élé mekpéé wuú.” *

¹⁶ Ne Pita alu dó wye doó, ánené menombí ágégé nnó élé Pita wáwálé mátye mawa ebwó meno. ¹⁷ Pita akpéégé mmu, afu ebwó ebwó nnó akwéné mejóó. Ne alo mangaré ebwó nkane Esɔwɔ aféré ji né denɔ. Anérégé ake: “Ágaré Jemsi ne bóó Jisɔs bifó ntó.” Ne atané afé geba eyigé chá.

¹⁸ Bii ujjagé bóó bee álo maɲkelé Pita ne ágé ji wó, matóó atyá bwó mmu ála yayaya ne ágige geme gebwó aké: “Nde gepye ne Pita?” ¹⁹ Mfwa Herɔd awúgé mbo, ató bóó nnó ákélé ji ne ágé wó. Akuú bóó bee bimbo, agii bwó bó ηkwε. Anérégé ake ajye wá ebwó. Epyéégé mbo Herɔd alyá gebagé Judiya afé kpé né melo Kaisaria.

Negboné Mfwa Herɔd

²⁰ Né gébé eyigémbo, mfwa Herɔd abo awamege ne bóó Tiya ne Sidon. Bóó bimbo ácho, áchwó mangé ji. Áchwógé ábó mbe ágbaré Blastus dejeé. Blastus alu muú yi ágbárege dachi mfwa. Ne ebwó áké ji ane mfwa mmye, nnó ebwó abe né nesɔ, nendé menyéé atanege le né melo mfwa.

²¹ Bii ebi Mfwa Herɔd abo akwye ukwonege, afye mandeé gefwa jii, ajwólé né geluɔ, agare bóó bimbo mekomejóó. ²² Ne ebwó álo maɲkalé áké: “Élé Esɔwɔ ne ajoge epófó mekwaá.” ²³ Tenétené yimbo ekiénné Esɔwɔ echwɔ ηmé mfwa Herɔd nemée mmye gétúgé álá shuú enogé ewémbo mbaá Esɔwɔ wó. Bó dámmwólé ánye ji mbwi unε, agbó.

²⁴ Ye nkane depɔ tire na depye, mekomejóó Esɔwɔ awene ajye mbembe, ne gejaméégé bóó áfyéé matóó ne Jisɔs.

* ^{12:15} Elú wáwálé nnó: Ekiénné Esɔwɔ Pita.

²⁵ Ndere ábó átómé Sól ne Banabas né Jerosale, ebwó anéré utóó bwó gébégé akerege né Antiok, áse Jón Makos áfé ne ji.

13

Átó Banabas ne Sól

¹ Bwó fó ábó álú né echomele bwó Jisós né Antiok, abi fó álú bwó ekpavé Esowó ne abi fó álú anleré ebwó álú: Banabas, Simyón ayi ákuú ji Niger ne Lukios ayi atané melo Sren ne Manen ayi ebwó ne mfwa Herod áwéné mbaa ama ne Sól. ² Né gébé gefó bwó Jisós bimbo ako álya menyéé kpékpé, áfége Esowó. Ewyágé Mendoó Ukpea eké ne ebwó: “Férege Sól ne Banabas né geluage nyú ájyé pye utóó bi njyá ebwó nnó ápyé.”

³ Ne áwuúge mbo, áma lyaá menyéé kpékpé, áne mmye mbaá Esowó. Anérégé, áneré ebwó amu mmye ne átó ebwó nnó ájyé.

Banabas ne Sól áfé melo Syaprós

⁴ Ndere Mendoó Ukpea ebó etómé ebwó, átané áfé né melo Selusha. Ákwónégé, ákpe ékpe, áchyá áfé melo Syaprós. ⁵ Ebwó ákwónégé melo Salamis, ályá ékpe bwó eféé, ákéne agarege mekomejóó Esowó né macha mmyemenene bwó Jus. Jón Mak akene ne ebwó, apoge né utóó.

⁶ Áke kpaá áchyá ákwóné melo Pafós. Eféé ábané muú megya fó ayi ákuú ji Ba-Jisós. Alu muú Jus ne akene abyoge gebyó nnó ji alu muú ekpávé Esowó. ⁷ Ne Ba-Jisós yina alu mejeé Segós Pólós ayi alu gōmena né gebagé mewaá eyimbo. Gōmena yina abó alu muú yi awya defóó ne akuú Banabas ne Sól getúgé akélege manwú mekomejóó Esowó. ⁸ Yémbó ebwó áchwogé muú megya yimbo, ayi ákuú ji Elimas né meko Grek, aló manye mbeé né mekomejóó bwó ne amyé mangbé nnó gōmena yimbo afyegé fó metóó né

depore Jisṁs etiré ebwó ágárege ji. ⁹ Ne Mendoó Ukpea egbeé Sṁl metṁṁ, ákuú ji ntó Pṁl, aṁe mende yimṁṁ lu lu lu, ¹⁰ ne aké: “Wṁ maá danchṁmelo. Ōkií fṁ genó gelṁgelṁ ne defya degbeé wṁ unṁ. Yendégébé ṁmuame mambwolé depore Éṁṁṁ eti delu cho nnó délá gebyṁ. ¹¹ Gó ngaré wṁ nnó mfaánebuú akwene nye wṁ mmye. Nana ṁbe nye aṁe nónómé ne ṁgené nye se mbaá né mboó ndṁ.”

Ténéténé yimṁṁ, gemua gekwé Elymas aṁṁ. Akene agyage, akelege muú yi ágbárege ji ebwṁ. ¹² Gṁmena yimṁṁ agegé mechó ewé epye, áfyéé metṁṁ ne Jisṁs, ne ekwṁné ji metṁṁ nkane agené uto bi úlú né mekomejṁṁ Jisṁs.

Pṁl ne Banabas áfé né Antiṁk ayi alu kwṁkwṁlé ne gebagé mewaá Pisidiya

¹³ Pṁl ne bṁṁ bii ákpe ékpe né melṁ Pafṁs áfé né melṁ Pega ewé elu né gebagé mewaá Pamfilya. Eféé ne Jṁn Mak álya ebwṁ, akéré né Jerosale. ¹⁴ Átánégé melṁ Pega, áke ákwṁne melṁ Antiṁk ewé elú kwṁkwṁlé ne gebagé mewaá Pisidiya. Bii uwyaá bṁṁ Jus ukwṁnégé, ájye kpe mmu echa mmyemenene bṁṁ Jus ajwṁlé. ¹⁵ Muú fṁ akuúgé malṁ ḡwe né ḡwe mabé Mosis ne abi bṁṁ ekpávé Éṁṁṁ ásamé, ákpakpa abi echa mmyemenene átṁ muú nnó ájyé jṁṁ ne ebwṁ nnó, “Aḡmé, mbṁge enyu dewya majye manchyé esé chyége.”

¹⁶ Ne Pṁl akwile téné, afu ebwṁ nnó ákwéné mejṁṁ, ne alṁ manjṁṁ aké: “Bṁṁ Isreli ne abi alá pṁ bṁṁ Isreli abi ánoge ntó Éṁṁṁ; nenege matu dewu. ¹⁷ Éṁṁṁ yi bṁṁ Isreli abṁ ajya ukwene ante esé ne apye ebwṁ aḡeá gébégé ábṁ alu aḡkéé né melṁ Ijip. Ne aféré ebwṁ né melṁ ewémṁṁ ne gekpékpéagé eshye wuú, ¹⁸ ne abṁ achó wye metṁṁ ne gepṁge bṁṁ né usaá aḡme upéá gébégé ebwṁ álú né mashwṁne. ¹⁹ Ebwṁ abṁ ákwṁnégé nyá né mme ayi

akuú Kanaan, apye áwá bṓó bi álú né malo ákéné ama né mme yimbṓ. Ne achyé mme yimbṓ mbaá bṓó Isreli. ²⁰ Eḷu nana (450) usaá aṅme esaá meso usaá upea meso efya ayi Eṣṓwṓ ajoyá ebwṓ. Apye bṓó kpakpa gébé ne gébé nnó ápélé melṓ. Ápe melṓ kpaá ekwṓne gébé eyigé Samuele, muú ekpávé Eṣṓwṓ alṓ ntó mampéle melṓ. ²¹ Né gébé géfṓ, ágii nnó áchyé ebwṓ mfwa. Ne Eṣṓwṓ ajya Sṓl, maá Kish nnó abe mfwa bwṓ. Atané ntoné Benjamén ne agbaré melṓ né usaá aṅme upea. ²² Ne Eṣṓwṓ aférégé ji né gefwa, áfyé Devid nnó ábé mfwa bwṓ. Gé genó eyigé Eṣṓwṓ abó ajṓṓ getúgé Devid na, ake:

Nge Devid maá Jesse, alu me metṓṓ chi chi chi. Apye nye unó uko ebi ngarege ji. ²³ Ne nana Eṣṓwṓ achyé esé bṓó Isreli Mpyáné mfwa Devid nnó ábéé Menchyé gerwá ndere ji abó anyémeno. Ne muú yina élé Jisṓs. ²⁴ Geméagé nnó Jisṓs eyina alṓ utṓṓ bii, Jṓn abó agarege mé mekomejṓṓ Eṣṓwṓ mbaá gejaméagé bṓó Isreli nnó ákwṓré matṓṓ bwṓ ne ji awyaá ebwṓ manaá Eṣṓwṓ. ²⁵ Ne ndere Jṓn áchwṓ néré utṓṓ bii, agii ebwṓ ake, Enyú deféré nnó me nlu waá? Mpófṓ muú yi enyú degili nnó achwṓ. Yémbṓ kaáge nnó muú yi achwṓ nye me meso, nkwané fṓ muú yi nkaáge manyi unó uká bii wṓ.”

²⁶ Pṓl ama kuú ebwṓ ake: “Aṅmé ba, enyú bi delú upyáne Abraham ne enyú ako abi dénoge ntó Eṣṓwṓ, Eṣṓwṓ abó atṓ élé esé mekomejṓṓ yina ayi akage fére esé né efwyale gabo. ²⁷ Bṓó Jerosale ne ákpakpa bwṓ abó ákaá fṓ nnó Jisṓs alu menchyé gerwá wṓ. Ye unó bṓó ekpávé Eṣṓwṓ ebi ebwṓ ákuú yendé bií né uwyaá bwṓ, ákage ula. Ebwṓ ápyegé mbṓ, ásṓ mpa Jisṓs nno áwá ji ne ápye uno bi bṓó ekpávé Eṣṓwṓ ásámé nnó ubé wáwálé. ²⁸ Ye le ebwṓ abó álá gé mechṓ ewé ji apye ewé abó mangbṓ wṓ ákwṓ Palet mata nnó awá ji. ²⁹ Ebwṓ anérégé unó uko bi ṅwe Eṣṓwṓ bṓ ajṓṓ

getúgέ Jisws, áféré ji né gekwa, ájye bele ji né menome ewé áchomé né etaravé. ³⁰ Yémbw Esww apyéé ji akwilé né negbo. ³¹ Né gejamé gé ndw, aléré mmye jíí mbaá bwó bi ábó átané ne ji né Galilií, ájyé né Jerosale. Ebwó ne nana ágarege mekomejw wuw mbaá bwó Isreli. ³² Ne esé dechwó nana mangaré enyu ntó abya melóméló yina. Abya yina élé unó bi Esww abw anyéméno nnó apye mbaá ukwene ante sé. ³³ Unó bina apye wáwálé né gébé eyigé esé bi delú upyáne bwó, nkane ji apyéé Jisws akwilé né negbo. Ábó ása ntó unó bi né hwe makwa uba hwe upéá nnó Esww aké: 'Ww wlu maá wa, ne fina nla nte wye.'

³⁴ Ndere Esww apyéé Jisws akwilé né negbo nnó amágé gbó se, Esww jimbwó aké: 'Mpye nye enyú degé galógáló wye ndere mbó nyééméno ne Devid.' ³⁵ Ábó ása ntó né melu hwe makwa ayi fwó nnó: 'Ólyágé nye fwó Maá utwó wye yi apyéé utwó chánjéné apwané mmu menomé.'

³⁶ Né egbe ewé mfwa Devid, abw apye utwó ebi Esww achyé ji né gébé jíí, agbó, ne aníí ji kwókwólé ne menóme ukwéne ante bii, ala eféé apwane. ³⁷ Yémbw muú yi Esww apyéé ji akwilé né negbo, apwané fwó né menome wó. ³⁸ Ne aymé ba, debw mankaá wáwálé nnó abya ayi enyú dewuwó nnó Esww ajigente gabo bwó, élé getúgέ Jisws yina. ³⁹ Ne muú yi afyegé metwó ne Jisws apome nye né gabo wuw ayi mabé Mosis álá kage pye ji apó. ⁴⁰ Ne sége gébé nnó unó bi ásamé mmu bw hwe bwó ekpávé Esww ékágé upyé eta nyú. Ása eféé nno:

⁴¹ Enyú bi déjwáge Esww, 'Wuge.

Dela nye amé mekpo fuú, degbó.

Mpye nye geno fwó né gébé nyú, enyú dewuwúgé geji, dékámé gé fwó.' "

⁴² Ndere Pwó ne Banabas áchwó táne né echa mmyemenene, bwó bimbw ákwwó bwó mata nnó ama

chwó ágaré ebwó uno bifó né bii uwyaá bós Jus ebicha. ⁴³ Nðere bós átyage né echa mmyemenene, gejamégé bós Jus ne abifó bi aselé gepogé bós Jus ákwolege Pól ne Banabas. Ne Pól ne Banabas áfyé ebwó metóó nnó ágbaré wye mekomejóó Èsòwò ndere Èsòwò ápoogé ebwó.

Pól ne Banabas ágaré mekomejóó Èsòwò mbaá bós bi álá pó bós Jus

⁴⁴ Bií uwyaá bós Jus ebifó ukwónégé, melò meko ejye chóme manwú mekomejóó Èsòwò. ⁴⁵ Ne bós Jus abifó ágégé nkane gejamégé bós áchomé, matóó ásó bwó, álo manjóó nnó mekomejóó Pól alu gebyó ne áshye ji.

⁴⁶ Yémbò Pól ne Banabas ágaré ebwó gbòhéné áké: “Èse debó débó mbe degaré enyú bós Jus mekomejóó Èsòwò. Ne te enyú délá fyé makpo wó, dese geme nyú nnó dekwané fó manye gejwá eyi gélagé byéé, ne elu galógáló nnó esé debwólé ushu degare mekomejóó yina mbaá bós abi álá pó bós Jus. ⁴⁷ Gé genó eyigé Átá Èsòwò abó ajóó ne esé getúgé Jisòs ake:

‘Mpye wò obé gejgbó mbaá bós abi álá pó bós Jus nnó òpye bós mme ako átane né efwyale gabo’.”

⁴⁸ Bós abi álá pó bós Jus áwúge mbò, matóó ágo ebwó ne aféé Èsòwò né mekomejóó wuú. Ne bós bi Èsòwò abó ájya nnó ánye gejwá eyi gélagé byé, ele abi ákamé ne Jisòs.

⁴⁹ Ne mekomejóó Ata ake agyaá gebagé mewaá eyimbo geko. ⁵⁰ Yémbò bós Jus ájye fyé ákpakpa melò ne afwa andée abi ánoge Èsòwò mewe ula, ebwó ápye bós álo mankele mati manchò gejwagé Pól ne Banabas átané né gebagé mewaá bwó. ⁵¹ Nðere ebwó áchwó ájyé, ákwe uká nnó mpúpú eyi ebalé wye etané mambé nkane gepò eyi gelerege gabo ayi bós bimbo ápyeé. Ne áfé né melò lkònyòm. ⁵² Ne bós Jisòs bimbo álagé meso, Mendoó Ukpea egbeé ebwó matóó ne álú ne nechóchó.

14

Pɔl ne Banabas áfɛ melo Ikɔnyɔm

¹ Ndere Pɔl ne Banabas ájyɛ né melo Ikɔnyɔm, ápye wye nkane ábó ápyɛ né Antiok. Ebwɔ ájyɛ kpe mmu echa mmyemenene bɔ́ Jus, álo mangaré depɔré Jisɔs né gefó eyi gepyɛ gejamégé bɔ́ Jus ne abi álá pɔ́ bɔ́ Jus ákamé ne Jisɔs. ² Yémbɔ bɔ́ Jus abi áshyá mekomejɔ́ yimbɔ, áfyɛ abifɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus mewɛ ula nnó ásógé matɔ́ né bɔ́ bi ákamé ne Jisɔs. ³ Pɔl ne Banabas ábelé gejamégé ndɔ́ éféé, ágárege depɔré Jisɔs gbɔ́jéné nkane ji álérégé galógáló mbaá bɔ́. Jisɔs ne achye bwó uto ne, ápyɛ ufélékpa ebi uléré nnó depɔ́ eti ebwɔ́ agarege delu wáwálé. ⁴ Ndere ebwɔ́ ágarege mbɔ, bɔ́ melo ewémbɔ ákaré malu apea. Abifɔ́ álú ne áṅgbá Jisɔs, abifɔ́ álú ne bɔ́ Jus abi áshyá mekomejɔ́ yimbɔ.

⁵ Ebélégɛ́ bɔ́ Jus ne abi álá pɔ́ bɔ́ Jus chóncho ne ákpakpa bwó ajye só mala nnó áfwalé áṅgbá Jisɔs ne áwá bwó ne mataá. ⁶⁻⁷ Ne áṅgbá Jisɔs áwuúgɛ́ geju bwó, ábó áfɛ né gebagé mewaá Lykania, ákene né malɔ́ Lystra ne Debe ne malɔ́ ayifɔ́ ayi álú né geba yimbɔ, ágarege abya Eɔwɔ́ melóméló ewu.

Pɔl ne Banabas ágaré mekomejɔ́ Eɔwɔ́ né Lystra ne Debe

⁸ Mende fɔ́ abɔ́ alu né melo Lystra, ayi te ábyɛné ji, alu mbwéré. ⁹ Bií fɔ́ ajwólé awuú mekomejɔ́ Eɔwɔ́ ayi Pɔl agarege. Pɔl agége nnó mende yina áfyɛé metɔ́ nnó Eɔwɔ́ akage apye ji atóó, ¹⁰ akuú ji ne eshye aké: “Kwile téné cho.” Ténéténé yimbɔ mende yina anyó atɛné, álo mankene agyage. ¹¹ Ne gejamégé bɔ́ ágégé genó eyigé Pɔl apyɛ, ádo elúlú, ájɔ́ né mejɔ́ bwó Lykania áké: “Áló ábwólé bɔ́ áshulé, áchwó gé esé.” ¹² Ne ákuú Banabas nnó Seus, mabɔ́ meló bwó yi kpa, ákuú nto Pɔl nnó Hemes

nende ji ne atené mbe ajoge mejóó. ¹³ Gepúge upe meló yi ákuú ji Seus gelu kwókwólé ne melo. Ne mempyeé upe wuú achwó ne bɔ mpɔ ne ukoó genóó. *

¹⁴ Pɔl ne Banabas ágégé genó eyigé bɔó bimbo ákélege mampye, ágyá mandeé mmye manleré nnó genó eyigé bɔó bina achwó pye gelo wó, ábó ájye kpe metóó metóó bwó ákálege áké: ¹⁵ “Bɔó bina, ndé genó enyú dépyé mbo? Esé delu wye akwaá nkane enyú. Ese dechwó fa mangaré enyú mekomejóó Esɔwɔ nnó enyú delyaá aló abi enyú dénoge mbo, dékwólé Esɔwɔ yi alu mebe. Ji akwye mfaa ne mme ne manyi ne unó uko bi úlú wye. ¹⁶ Mbe mbe Esɔwɔ alyá bɔó nnó apyeye uno bi ujii ebwó matóó. ¹⁷ Ye le bɔó ábó ápyembo, ji áchyége ebwó unó uldúlú mampye ebwó akaá nnó ji alu mebe. Apye manaá akwene né gébé gelógeló mampye uno nyú uwéné chancha. Achyeye enyú menyéé ne apye matóó ágó enyú.” ¹⁸ Ye nkane Pɔl ne Banabas ájoge mbo, elu eké ágbele manaá meso mekwalé, bɔó bina átome wye eshye mampye gepe eyigembo eta bwó.

¹⁹ Eké ewyage bɔó Jus fɔ átané melo Antiok ne melo Ikonyom, ápye gejamégé bɔó ákamé ne ebwó. Ne ebwó átó Pɔl ne mataá, ája ji mmemme, atané melo bwó, ályá ji áférege nnó agbó. ²⁰ Yémbo gébége bɔó bi ákamé ne Jisɔs áchwɔ nó Pɔl mme, ewyágé akwili ka, akwale ebwó akéré né melo ewémbo. Ujyagé Pɔl ne Banabas áfé né melo Debe.

²¹ Ne ebwó ágaré abya Esɔwɔ melóméló né meló Debe, ápye gejamégé bɔó ákame ne Jisɔs. Ebélegé mboó ndɔ, ebwó ákeré né melo Lystra ne Ikonyom ne Antiok ayi alu kwókwóle ne gebagé mewaá Pisidya. ²² Ebwó ákéne, áfyé bɔó Jisɔs eshye ne áchyeye ebwó majye nnó ákwólégé wye

* ^{14:13} *Elú wáwálé nnó:* seus ne Hemes elé mabo aló bɔó Grek, Hemes alu melo dentóó ji ne gejamégé bɔó áfé né meno genkage melo nnó áwá mampye gepe mbaá Pɔl ne Banabas.

deporé Jisws chánéné ne ákaá nnó abó mange gejamégé efwyale ne ánye gerwá gébégé Esɔwɔ ágbárege gefwa jíí. ²³ Ebwó ájya bóó nnó ábé ákpakpa né echomele bóó Jisws né yendé melo, ánererege ályage menyéé kpékpe, ánemmye ne áfyé ebwó né amu Jisws ayi ebwó ákame ne ji.

Pɔl ne Banabas ákéré meso né Antiok né gebage mewaá Syria

²⁴ Ne ebwó ákógé né gebagé mewaá Pisidiya, áfé né gebagé mewaá Pamfilya, ²⁵ efeé ágaré mekomejóó Esɔwɔ né melo Pega. Ánerégé efeé, áshulé áfé né melo Atalya. ²⁶ Átánégé melo ewémbɔ akpe ékpe, ákeré né melo Antiok, melo ewé ábó áfyé ebwó né amu Esɔwɔ nnó ápoógé ebwó, ajyé pyé utóó bi nana áneré.

²⁷ Ebwó ákwónégé né Antiok, ánywéré echomele bóó Jisws melu ema ne ágaré ebwó nkane ebwó ákené ne nkane Esɔwɔ abó apóó ebwó, anené matóó bóó abi alá pó bóó Jus nnó áfyéé metóó ne Jisws. ²⁸ Ne Pɔl ne Banabas ánerégé manjóó depo tí, ebwó ábelé ne bóó Jisws abi alu efeé né gejamégé ndó.

15

Anjgbá Jisws ne Ákpakpa echomele áchomé né Jerosale

¹ Ebelégé bóó fɔ átané gebagé mewaá Judiya áchwó né melo Antiok, alɔ manlerege bóó bi ákamé ne Jisws nnó, “Mbógé alá só muú nsɔ nkane ebé Mosis ejóó wó, Esɔwɔ akagé pye fɔ muú yimbo apó.” ² Pɔl ne Banabas anye mbeé ne bóó bimbo, ye mekpo ne ula epó. Epwógé ebwó, áfyé ndó nnó Pɔl ne Banabas ne abifɔ ájyé né Jerosale, ágii mechɔ ewé chánéné mbaá ánjgbá Jisws ne ákpakpa bóó echomele Jisws.

³ Ne echomele bóó Jisws átó ebwó. Ndere ebwó ajye, akoóge malɔ Fonisiya ne Samariya, ágarége bóó bi ákamé

ne Jisṓs nkane bṓṓ abi álá pṓ bṓṓ Jus ákamé mekomejṓṓ Eṣṓwṓ. Abya yina apye matṓṓ ago bṓṓ Jisṓs ako dṓṓ. ⁴ Eḃwṓ ákwṓnege Jerosale, echomele bṓṓ Jisṓs ne áṅgbá Jisṓs ne ákpakpa bṓṓ, áse ebwṓ amu apéa. Pṓl ne Banabas ágaré ebwṓ uno uko ebi Eṣṓwṓ abṓ apṓṓ ebwṓ ápye. ⁵ Ne bṓṓ Jisṓs fṓ abṓ alu eféé, ebwṓ alu ne ekwṓ bṓṓ Farasi, ebwṓ ákwile ka áké: “Abṓ mansṓ bṓṓ bi álá pṓ bṓṓ Jus nsṓ ne ágaré ebwṓ ábélé mabé Mosis ako.”

⁶ Ndere ebwṓ ábṓ ájṓṓ bṓ, áṅgbá Jisṓs ne ákpakpa bṓṓ echomele bṓṓ, ájwṓlé mampe mechṓ ewéna chájéné. ⁷ Eḃwṓ ádóregé makpo áwyage, Pita akwile téne áké: “Aṅmé ba, enyu dekaá nnó me ne Eṣṓwṓ abṓ mbe ajya né metṓṓ metṓṓ esé nnó ngaré abya melómélṓ yina mbaá bṓṓ abi álá pṓ bṓṓ Jus nnó áwuúge ntṓ, áfyéé matṓṓ ne Jisṓs. ⁸ Ne Eṣṓwṓ yi akaáge metṓṓ yéndémuú, aleré nnó ebwṓ ntṓ álú bṓṓ bíí. Apye Mendoṓ Ukpea echwṓ ebwṓ mmye wye nkane ebṓ echwṓ esé mmye. ⁹ Ne aji ntṓ nte gabo bṓṓ gétúgṓ ebwṓ áfyéé metṓṓ ne Jisṓs. Agya fṓ aṅgya wṓ. ¹⁰ Ne nkane elúmbṓ, ulannṓ enyú déjyale bṓṓ bina ukpékpé matuú ayi ukwene ante ese ne ese ambṓṓ delá kage kpa? Nkane depyembṓ dekane mbṓ le Eṣṓwṓ kane. ¹¹ Yémbṓ esé défyéé metṓṓ nnó Eṣṓwṓ aférege ese né efwyale gabo gétúgṓ galógálṓ ayi Átá Jisṓs aleré ese, wyembṓ ntṓ ne bṓṓ bina átánege né efwyale gabo.”

¹² Pita anérégṓ manjṓṓ mbṓ, yendé mmu akwené mejṓṓ, áwuú mekomejṓṓ Pṓl ne Banabas. Ágaré ebwṓ nkane ebwṓ abṓ akené mbaá bṓṓ abi álá pṓ bṓṓ Jus ne Eṣṓwṓ achyé ebwṓ uto nnó apyegṓ ufélekpa ne ukpékpé unṓ. ¹³ Ne ebwṓ ánerege manjṓṓ yendé genṓ, Jṓmsi alṓ manjṓṓ ake: “Aṅmé ba, nenege matu dewú. ¹⁴ Simun Pita ágaré me nkane Eṣṓwṓ alṓṓ manleré nnó agboṓ ne bṓṓ abi álá pṓ bṓṓ Jus ne ajya abifṓ nnó ábṓ bṓṓ bíí. ¹⁵ Ne ewéna eke etuú ne unṓ bi bṓṓ ekpávṓ Eṣṓwṓ abṓ ásamé nyá nnó: ¹⁶ ‘Meso gébé

mmage chwó téné nye gepúge Devid eyi gebó gekwené. Nkwyege nye unó bi uchó wye nnó ubé nkane ubó úlú. ¹⁷ Ne bṵó abi álá pṵ bṵó Jus ágegé nye ubi, ne ebwó álṵ nye ntó mankelé Eṣṵwṵ. Ebé nye élé bṵó ako abi nkuú nnó ábe bṵó ba ne ákélege nye me.’ ¹⁸ Ge na ne Eṣṵwṵ ajṵó, ji ayi apye nnó bṵó akaá unó bina te gachí.”

¹⁹ Ne Jṵmsi aké: “Né metṵó wa mferé nnó esé dechyege sé efwyale mbaá bṵó abi álá pṵ bṵó Jus abi akwṵlege meti Eṣṵwṵ. ²⁰ Yémbṵ ese desá lé ebwó ḡwe nnó ályá depṵre manáne, ányege sé menyéé ayi ajélé maka wye ye menya ayi muú alá ke kele wó, ne anyégé nto manoó menya. ²¹ Desá ebwó mbṵ, nende áwuú me nkane bṵó ágarege mabé Mosis yina te gachi né malṵ mako. Ne álu ágarege aji né macha mmyemenene yendé bií uwyaá bṵó Jus.”

Átó ḡwe mbaá bṵó Jisṵs abi álá pṵ bṵó Jus

²² Ne áḡgbá Jisṵs ne ákpakpa echomele bṵó Jisṵs ako, ákamé meko Jṵmsi ne ájya bṵ fṵ né geluage bwṵ nnó ájyé ne Banabas ne Pṵl né melṵ Antiṵk. Ebwó ájya Silas ne Judas ayi akuú ji ntó Basabas, ebwó bina apeá álú anṵ echomele bṵó Jisṵs. ²³ Ásá ḡwe awu áké: “Esé aḡmé nyú; áḡgbá Jisṵs ne ákpakpa echomele bṵó Jisṵs detamege enyú, aḡmé sé abi álá pṵ bṵó Jus abi delú né melṵ Antiṵk ne abi malṵ Siriya ne Silisya. ²⁴ Esé debṵ dewu nnó bṵó fṵ né geluage sé, áchwó chyé enyu efwyale né mejṵó ewé ebwó ájṵó ne epyé enyú dékwé tametame ayi esé delá tṵ ebwó wó. ²⁵ Ne ese ako debṵ dechome, dejṵó, deké: Déjya bṵó fṵ detṵ eta nyú ne ebwó áchwó nye ne Pṵl ne Banabas abi ese dégbṵó ne ebwó dṵó, ²⁶ ebwó alú bṵó bi ákamé negbo getúge mekomejṵó Ata Jisṵs Kras. ²⁷ Ne ese detṵme enyú Silas ne Judas, áchwṵge, ágarege nye enyú wye unó bi esé desámé né ḡwe yina. ²⁸ Elé Mendoó Ukpea ne epye esé dekaá nnó debṵ fṵ mánjya enyu bi delá pṵ bṵó Jus matuú

ayicha wó, ekose wye uchancha uno bina: ²⁹Enyú denyegé fǒ yendé menyéé upe, denyegé fǒ menya ayi álá ke kele wó ne denyegé fǒ ntó manóó menya, lyáge deporé manáné. Mbogé delyagé unó bina, debe nye chánjéné. Bége pere!”

³⁰Bóó bina ánerégé mansá mbó, áchye Pól ne ekwó wuú. Ebwó ákwónégé né Antiok, ánywéré echomele bóó Jisós áchye ebwó ηwe yimbó. ³¹Ne ebwó ákuúgé ηwe yimbó matóó ágo ebwó dóó né eshye ewé mekomejóó yimbó afyé bwó. ³²Judas ne Silas álú ntó bóó ekpávé Esówo ne áma ágarege ebwó gejamégé unó bifǒ manchyé bóó Jisós majyé ne áfyé ntó ebwó eshye. ³³Ebwó ábelé eféé dóó, ne bóó Jisós ajye tii ebwó nnó áke pere, ebwó ákeré mbaá bóó bi ábó átomé ebwó. ³⁴[Yémbó ego Silas nnó ala né melo ewémbó.] ³⁵Pól ne Banabas álú wye né Antiok. Ebwó ne gejamégé bóó Jisós abifó ágarege ne álerege bóó deporé Jisós.

Pól ne Banabas áfa mbwa ne ate

³⁶Ebélégé Pól ajóó ne Banabas aké: “Dema deyjé malo mako ayi debó dégaré mekomejóó Esówo nnó degé bóó Jisós abi álú ewu ne nkane ebwó álú.” ³⁷Ne Banabas abó akelege nnó Jón Makós ajye ne ebwó, ³⁸ne metóó ego Pól cháchá wó gétúgé Jón Makós abó ábó me ebwó né gebagé mewaá Pamfilya ne abó anéré fǒ utóó ebi ebwó ajye mampye wó. ³⁹Pól ne Banabas anye mbeé né mecho ewéna kpaá te áfa mbwa ne ate. Banabas ase Jón Makós ajyé kpé ékpe áfé né melo Syaprós. ⁴⁰Ne Pól ajya Silas, ne ndere ebwó áchwó jye, bóó Jisós anemmye, áfyé ebwó né amu Esówo nnó ji ápoógé ebwó. ⁴¹Ne Pól ase Silas afé, akéne ajye gebagé mewaá Syria ne Silisya afyé bóó Jisós eshye nnó átené chánjéné.

16

Timoti acho né geluage Pól ne Silas

¹ Ne Pəl ajye kwəne melo Debe, ewyage afé né melo Lystra. Mende fə abo alu eféé ayi ákamé ne Jisəs, ákuú ji Timōti. Mma wuú alu muú Jus ne akamé ntó ne Jisəs ne nte wuú alu muú Grek. ² Ne Timōti alu ntó muú yi bəó Jisəs né Lystra ne Ikənyəm afége ji. ³ Pəl abo akelege nnó Timōti akené ne ebwó ewémbə epye ji Pəl asə ji nsə nkane gepəge bəó Jus gelú nendé bəó Jus ako né gebagé mewaá eyigé mbó ákaá chanéné nnó nte Timōti abo alu nya muú Grek. ⁴ Ne ebwó ályá ákéne malomalə ágarege bəó Jisəs unó bi aḡgbá Jisəs ne ákpakpa echomele bəó Jisəs ájwolé né Jerosale ájəó. Ne ágaré ebwó nnó ábelé ubi chánéné. ⁵ Ewéna epye echomele bəó Jisəs ewé elu yendé melo áfyéé wyé metəó ne Jisəs dəó ne yendé bií gejamégé bəó áchwó áchome ne ebwó.

Pəl agé amé gejya né melo Truus

⁶ Pəl ne bəó bií ákéne ájye, né gébégé áchwó kwəne né gebagé mewaá Esya, Mendoó Ukpea ekamé fə nnó ji agare mekomejəó Esəwə eféé wə. Ne ebwó ákoge né gebagé mewaá, Frigiya ne Galasiya, ajye. ⁷ Ndere áchwó kwəne gebage mewaá Misiya, ábó ákelege mankpə né gebagé mewaá Bətinya, yémbə Mendoó Jisəs ekamé wó. ⁸ Ne ebwó ákogé melo Misiya, áshúle afé né melo Truus. ⁹ Wyé bií bimbə ne utuú, Pəl agé amé gejya nkane mende Masedonia fə aténé egbe ebéé mega afu amu nnó Pəl achya, ajye poó ebwó. ¹⁰ Ndere abó agéné amé gejya yimbə, ese ne ebwó dekaá nnó Esəwə akelege nnó dejye degaré mekomejəó wuú né melo Masedonia. Ne esé dekpome mmye majye.
*

Lydiya áfyéé metəó ne Jisəs né melo Filippi

* 16:10 Elú wáwálé nnó: 16:10 Lukase muú yi asame ḡwε yina achwə báne Pəl né Troa, ne alə mankéne ne ji.

¹¹ Ne esé dekpe ékpe né melo Truus, deke nnyinni dekwóné melo Samotras, bii ujjage, dekwóné melo Niapolis. ¹² Détánégé eféé, deke mewaá mewaá dekwóné melo Filippi ewe elu melo kpa né gebage mewaá Masedonia ne elu ntó melo ewé gejamégé bṵṵ Rom abo ájwólege wye. Debelé mboó ndo wye. ¹³ Bií uwyaá bṵṵ Jus ukwónégé, delya melo defé né mbale ebéé, esé debó deféré nnó eféé ne bṵṵ Jus áchómege anenemmye. Dékwónégé ewu, degé andée fṵ áchomé ne esé dejwólé ka, dégaré ebwó mekomejṵṵ Eṣṵṵ. ¹⁴ Mendée fṵ abo alu eféé ayi ákuú ji Lydiya, apó muú Jus ne ánoje Eṣṵṵ. Ji atané melo Tayatira ne akene gesege ufṵṵ mandeé ayi ájamé ḡka dṵṵ. Ndere awuú geno eyigé Pṵl ajṵge, Eṣṵṵ anené ji metṵṵ nnó akame. ¹⁵ Áwyage ji manaá Eṣṵṵ ne ekwṵ wuú, ane esé mmye nnó deyye debelé né gepú jíí mbṵgé esé dekamé wáwálé nnó ji áfyéé metṵṵ ne Jisṵs. Ájṵge mbṵ esé defé.

Áfyé Pṵl ne Silas denṵ né melo Filippi

¹⁶ Bií fṵ, ndere ese debó deyye né melu ewé anenemmye mbaá Eṣṵṵ, detuú ne mesṵ mendée ayi alu memfwe. Abó awya melo nchye ayi apye ji agarege depṵ ti deyye nye meso gébé. Bṵṵ bi awya ji, ásele ḡka né depṵ etiré ji ágarege. ¹⁷ Mesṵ mendée yimbo agége Pṵl ne Eṣe alṵ mánkalé, akwṵlege ese ake: “Bṵṵ bina alú bṵṵ útṵṵ Eṣṵṵ Anyatá. Ebwó áchwó mangaré nkane Eṣṵṵ áférege nye enyu né efwyale gabo.” ¹⁸ Ne mesṵ mendée yina apyé wyembo né gejamégé ndo. Ne bii uma metṵṵ esṵ Pṵl, anyá meló nchye yimbo aké: “Ngarege wṵ mbaá mabṵ Jisṵs Kras, tané ji mmye.” Ne ténéténé yimbo atané.

¹⁹ Bṵṵ bi awya maá memfwe yimbo, ágége nnó meti ḡka bwó ewé áneré metṵṵ wye enó, ágbaré Pṵl ne Silas ája áfé né mbaá yi ákpakpa melo ápane mpa. ²⁰ Ájyege, ápye ebwó áténe mbe ushu ampáne mpa abi alu bṵṵ Rom aké: “Bṵṵ

bina alú bɔ́ Jus, ne achyεge efwyale né melɔ esé. ²¹ Eɓwɔ́ álerege uno bi ebé ese elá ekamé wó. Ese delu bɔ́ Rom; desélé fɔ depɔ ebwɔ́.”

²² Gejamégé bɔ́ eyi gebɔ́ gelú efεε, geshulé Pɔl ne Silas mmyε ne ampané mpa ágyá ebwɔ́ mandeé mmyε, ne ágare nnó ádo ebwɔ́ ne unɔ́. ²³ Ne ádogé ebwɔ́ chájéné, ájyε áfyé ebwɔ́ né denɔ ne ágaré membamé gepúge denɔ nnó, ábámé ebwɔ́ cháncha. ²⁴ Membame yimbɔ awugembɔ, ase ebwɔ, ajyε fyε né maá gepú ayi tε mmu gepúge denɔ. Eféé ne afyε ebwɔ́ ufwólé.

²⁵ Ne metɔ́ utuú, Pɔl ne Silas anɛnemmyε, ákwáne makwa, áfége Eɓwɔ́ ne bɔ́ denɔ bi fɔ áwuú. ²⁶ Áké ápéle, mme alɔ manyi ne gepúge denɔ genyi gekwɔné né tε mala dekwóre gepu. Manombi gepú yimbɔ ánené, ne bɔ ɲkɔkɔne bimbɔ ásɔré ákwé mme. ²⁷ Membame gepú yimbɔ apégé gejya, agé nkane manombi alaá fuú, aferé nnó bɔ́ denɔ ako ábó. Ajú aparaja wuú nnó awá gemyé jí. ²⁸ Pɔl agégé mbɔ akalé kénké aké: “Ɔwágé gemyé jyε, esé ako delu fa.”

²⁹ Ne membamé gepúge denɔ ákuú muú fɔ nnó achwó ji ne mewε. Gébégé áchwó ne ewú, ase, akpé mmu wáwá. Átó mano mme mbε ushu Pɔl ne Silas awere ne efɔ metɔ́. ³⁰ Ne ase ebwɔ́ átané dafyε, agíí ebwɔ́ ake: “Ante ba, mpyε nnó ne áféré me né efwyale gabo?”

³¹ Ebwɔ́ ashú ji meko aké: “Fyé metɔ́ wyε ne Jisɔs, Wɔ́ ne ula gepú byε detánege nyε né efwyale gabo.” ³² Ne ebwɔ́ ágaré ji ne bɔ́ ako bi alu ji mmu depɔré Jisɔs. ³³ Wyε ne utuú bimbɔ, mende yimbɔ ase ebwɔ́, ajyε shwóne upa bwó. Wyε ténéténé yimbɔ pɔl ne Silas áwyaá ji manaá Eɓwɔ́ ne bɔ́ bíí. ³⁴ Ne ase ebwɔ́ áfé né gepú jíí achyε ebwɔ́ menyéé. Ji ne bɔ́ bi matɔ́ ágɔ bwó dɔ́ gétúgé áfyéé metɔ́ ne Eɓwɔ́.

³⁵ Bif ujyage, ampané mpa abi Rom átó bós bee nnó ájye garé membame gepúge deno nno, “Lyáge andé bimbo ájyé.”

³⁶ Ne mende yina awugembo, ajye garé Pól aké: “Ámpané mpa átó bós achwó gare me nnó nlya enyú dejye. Nana kége pere.”

³⁷ Yémbo Pól ajoó ne bós bee bimbo aké: “Átulé esé né mbe ushu bós ayi álá lú dampa mpa esé yelé ábó áchyé esé ebwonye nnó debe bós Rom.”

³⁸ Ne bós bee bimbo ákére ájyé gare ámpané mpa genó eyigé Pól abó ajoó. Ebwó áwúgé nnó Pól ne Silas alú ntó bós Rom mane magyalé ebwó. ³⁹ Ne ebwó áchwó kwó Pól ne Silas mata né gyé ayi ebwó ápyéé, áfére ebwó ne áké álya melo bwó. ⁴⁰ Pól ne Silas átanegé gepú deno, áfé né gepúge Lydiya. Eféé ne ábané bós bi ákamé ne Jisós. Áchyegé ebwo majyé, ne álya ájye.

17

Efwyale Etané né melo Tessalonika

¹ Pól ne Silas ákoóge melo Amfipolis ne melo Apolonia áchwó né melo Tessalonika mbaá ayi echa mmyemenene bós Jus ewé fó elu. ² Ne Pól ajye kpe né echa ewémbo nkane ji abo apyé mé, ne agare bós depó etire delú mmu ηwe Esowo né mawyaá bós Jus máléé. ³ Apye ebwó ákaá cháñéné nnó Muú yi Esowo akweré ji elá gefwa, ayi ebwó ábó ágili, abó mangé efwyale ne akwilé né negbo. Ne aké Jisós ayi ji agarege mbó ebwó, ji ne alu Muú yi Esowo akweré ji elá gefwa. ⁴ Bós bifó abi áwuú depóti, áse detí amu apeá ne ácho ne Pól ne Silas. Gejamégé bós Grek abi ánóge Esowo chóncho ne afwa andée ácho ntó ne ebwó.

⁵ Ne bós Jus abi ábó ashya mekomejóó yi, agege mbó matóó ásó ebwó ne Pól ne Silas. Ájye nywéré bós bi álá

pó ne genó mampye né metóó melo, áchwó ne efwyale. Ebwó aló mamwyalé mejóó ne ájyé do gepúgé mende fò ayi áku ji Jason ágyá nnó ája Pól ne Silas átó dafye. ⁶ Ndere álá gé ebwó wó, ája Jason ne bóó Jisós abifó áfe mbe ushu ákpakpa melo, ákálege áké: “Bóó bina ákéne achyege efwyale malómalo ne náná áchwó ntó fa melo esé, ⁷ ne Jason ase ebwó, abelé mmu. Ebwó átyá mabé Mfwa Rom, ájógé áké mfwa ayicha alu ayi ákuú ji Jisós.” ⁸ Ákpakpa melo ne bóó bi áchomé eféé áwúgé mbó, mewe etya ebwó uné. ⁹ Ágbaré Jason ne bóó Jisós nnó áchwó kwó ne amage pye sé gefó genó yimbo ndó yichá ne álya ebwó nnó ájyé.

Pól ne Silas áfé né melo Berya

¹⁰ Wye né utuú ebimbo, bóó Jisós ágaré Pól ne Silas nnó ájye né melo Berya. Ebwó ákwónégé ewu, ájye kpe né echa mmyemenene bóó Jus. ¹¹ Bóó Jus abi alu eféé awya defóó apwó abi melo Tessalonika. Ebwó áfyé matóó dóó manwu genó eyi Pól ajóge. Ne yendé bíí ebwó ágii mekomejóó Esowo mangé mbóge uno ebi Pól ajóge úlú wáwálé. ¹² Éwyágé gejamégé bóó áfyéé matóó ne Jisós. Abi fò alu afwa andé bóó Grek ne gejamégé bóó Grek abi ande áfyéé ntó matóó ne Jisós. ¹³ Ebelege bóó Jus abi alu né melo Tessalonika áwugé nnó Pól agarege mekomejóó Esowo né melo Berya, áchwó nyi bóó matóó nnó achwó ne efwyale. ¹⁴ Ne ténéténé yimbo, bóó Jisós átó Pól né mbale ebeé mega. Bóó fò ntó ákwólé ji. Ne Silas ebwó ne Timóti ála né Berya. ¹⁵ Bóó bi ájyé tí Pól, áfé kpaá ákwóné melo Atens. Gébégé ebwó ákérégé Pól aló ebwó meko nnó ágaré Silas ne Timóti ábané ji wáwá.

Pól alu né melo Atens

¹⁶ Ndere Pól alu gili Silas ne Timóti né melo Atens, metóó ego ji wó gébégé agené nnó aló uka ájá né melo ewémbó. ¹⁷ Ne áfé né echa mmyemenene bóó Jus aló mando abya

né mechó ewé ne ebwó ne abifó abi anóge nto Eṣṣṣṣ, nno ápye ebwó ákame ne ji. Ne yendé bíí ajye ntó né ntóné gese, ajoge ne bṣṣ bi ákoóge né melu ewé ji alu. ¹⁸ Anleré fṣ ágé ji, ebwó álú bṣṣ bi álérege depṣṣ Eṣikuryan ne etiré ákuú Stṣk. Ebwó áwuúgé nkane Pṣl alerege bṣṣ depṣṣ Jisṣs, ama garege nkane bṣṣ akwilege nye né negbo, álṣ manshye ji ake: “Ndé menya yina adorege ne ubómeno?” Abi fṣ áké: “Elu eké akelege mangaré abya aló abi áké.” ¹⁹ Ne áse Pṣl áfé ne ji né echomele melṣ ewé ákuú nnó Aropagus ne bṣṣ áké ne ji: Nana esé dekelege manwú chájéné unó uke ebi ṣlérege. ²⁰ Unó bifó ebi ṣlerege úlú chá ne esé dekelege mankaá nkane ubi úlú. ²¹ Ebwó ábṣ ajoge mbṣ néndé ebwó bṣṣ Atens ne aṅkéé abi alu eféé, ágbó lé manjwólégé áwugé ne ágarégé unó uke ebi ebwó áwuú né abya.

²² Ne Pṣl atené mbe shuú echomele Aropagus ake: “Enyu bṣṣ Atens, nge nnó depye ure mbaá aló dṣṣ, ne demuame manogé Eṣṣṣṣ.” ²³ Nṣere nkéne ngyáge melṣ nyú, mpele matoó ayi enyú depye ure, ngé ntoó nema eni ásámé nnó: “Mbaá Eṣṣṣṣ, ayi esé dela dekage ji.” Eṣṣṣṣ ayi enyú depye ure ne delá kágé, ji ne nkelege mangaré enyú nana.

²⁴ “Eṣṣṣṣ ne alu Ata ayi abṣ mfaá ne mme nende ji ne akwyé mme meko ne unó uko ebi úlú wyé. Yémbṣ ji ajwólégé fṣ né matoó ayi akwaá ákwyé ne amu. ²⁵ Ye mankele nnó mekwaá achye ji geno eke gefṣ geli ji. Ji mbṣṣ ne achyege akwaá gerwá ne gejuli ne unó uko. ²⁶ Apye ufṣṣ bṣṣ cháchá átané mbaá muú ama ayi ji akwyé né ula ulṣ. Akwyé gébé gakené eyigé yendé ufṣṣ bṣṣ ábélege fa mme yina ne malu ayi ebwó ábéé. ²⁷ Ne ji apyemṣṣ nnó bṣṣ akelege ji, ne nṣere ámuame mankelé ji ábéé ne uméé nnó ndṣ fṣ ákage gé ji. Yémbṣ Eṣṣṣṣ apṣ fṣ tete ne esé. ²⁸ Elu wyé nṣere muú fṣ áké: ‘Né uto Eṣṣṣṣ ne esé

dégbege gejulé, delú abe, dekene.’ Mbòntó ne muú denja nyú asámé aké: ‘Èsé ako ntó delu baá bií.’

²⁹ “Τε εσέ delu baá Εσωω εκάγέ defereé nnó Εσωω alu aló abi akwaá akwyεge, ye akwyε ne gese, ye ne ntaá, ye ne genó, ji apófó mbo. ³⁰ Nyá mbembe Εσωω afyé fó mekpo né unó bi bóó abo apye ayi álá kagé ji. Ne nana agarege yéndemuú nnó alya unó ebimbo ebi úlá pó ne nsá. ³¹ Ji ajoge mbo gétúgé ji ábelé me bií ebi bóó akpéne unó mpa ne ásóó nye mpa bóó ayi defya delá debé mmu. Ji abo ajya me muu yi ásóó nye mpa yimbo ne apye ji akwilé né negbo, mampye bóó akaá nnó mechó ewéna epye nye wáwálé.”

³² Εβώ άwúgé nkane Pól ajóó nnó muú fó akwilé né negbó, ájwýá ji. Ne abi fó áké, “Èsé dekelege manwú odo esé abya yina ndó yicha.” ³³ Ne Pól alya ebwó, atané. ³⁴ Yémbó bóó bi ákamé mekomejóó wuú ácho ne ji. Muú bwó ama akamege Dyonasos ayi alu ntó né echomele ewémbó ewe ákuú Aropagat. Ne ayifo alu mendée ayi ákuú ji Damaris ne bóó bifó ntó.

18

Pól afé né melo Kōrent

¹ Pól anérégé manjóó depoti né ujwólé Aropagos, Pól alya Atens afé né melo Kōrent. ² Εφέé abané muú Jus fó ayi ákuú ji Akwila, ábó ábyé ji né melo Pōntus. Εβώ ne mendée wuú Prisila abó átané mbo lé gebagé mewaá Itali getúgé Klodyos, mfwa kpa abó abú bóó Jus ako né Rom. Ne Pól ajye gé ebwó ujoyá. ³ Pól agéagé nnó ebwó nto ákwyége mekó menya eyi akwerege oto, eyi ji akwyεge, ajwólé akwyεge ne ebwó. ⁴ Ne yendé bií uwyaá bóó Jus, ajye mmu echa mmyemenene, ne ajóóge ne bóó Jus ne abi Grek abi áchwó eféé nnó ji ammye apye ebwó ákamé mekomejóó Jisós.

⁵ Ewyagé Silas ne Timōti átané melo Masedonia áchwó né melo Kōrent, eféé ne Pōl alya ebwó utó ebimbo, ala agarege lé mekomejóó Esōwō jiji. Apye mbo nnó bōó Jus akaá cháḡéné nnó Jisōs ne alu Muú yi Esōwō akweré ji elá gefwa. ⁶ Eké ewyage ebwó áshya mekomejóó wuú álō manshye ji. Ne Pōl apea amu jíí ake, “Mbōge enyú depyēge efwyale Esōwō echwōge enyú mmye, me mpó wye. Lō nana ojye mbe, nla garé mekomejóó Esōwō mbaá bōó abi álá pó bōó Jus.” ⁷ Pōl alyage ebwó, atané nto né gepú eyigé ji abó ajwōlege, ajye jwōle ne mende fō yi anoge Esōwō ne álá pó muú Jus. Mende yina akamege Titiyōs Justōs ayi gepú jíí gelu kwókwólé ne echa mmyemenene bōó Jus. ⁸ Ewyage Kripus ayi alu muú kpaá né echa mmyemenene ewémbō áfyéé metóó wuú ne Jisōs chóncho ne bōó ula gepú bíí ako. Ne Pōl agarege wye abya Jisōs ne bōó Kōrent ako abi áwuú, gejame ákamé ne ála wyembō áwyaá bwō manaá Esōwō.

⁹ Bíí fō ne utuú, Pōl agé ame gejya nkane Átá Jisōs ake ne ji, “Ófōgé fó, chó mbe ne mekomejóó wa, óbege bōmbō. ¹⁰ Nlu ne wō yendégébé ne muú akágé pye wō geno. Gejamégé bōó álu fa melo ewe abi alu aba.” ¹¹ Ne Pōl abelé né melo Kōrent ḡme ne geba alerege bōó mekomejóó Esōwō.

¹² Né gébé eyigé bōó Rom abó áfyé Galyo nnó ábé gōmena né gebagé mewaá Akaya, bōó Jus abi alu eféé, áso mala, ágbare Pōl ájye ne ji né eso, ¹³ ajóó ne Galyo aké, “Mende yina apye bōó nnó ánoge Esōwō né meti ewé ebé se elá garé wó.”

¹⁴ Wye ndere Pōl abo alú manjóó, Galyo ake ne ebwó. “Enyú bōó Jus, mbōge mechwó ewé ebó etá mabé melo mbo nse gébé manwu geno eyige dekelege manjóó. ¹⁵ Te mbaá enyú denye lé mbeé né uchu mejóó ne mabō ne mabe nyú, enyú ambōó kage nkane dejōge. Nkpéné fō né depō nkane eti.” ¹⁶ Ajōge mbo, abú ebwó átané né echa eso.

¹⁷ Ne bɔ́o ako ágbaré Sɔstenis ayi alu muú kraá né echa mmyemenene álo mantulé ji, yémbɔ Galyo abɔ́o gébé wó.

Pɔl akéré né melo Antiok

¹⁸ Epyégé mbɔ, Pɔl ama bélé gejamégé ndo ne bɔ́o bi ákamé ne Jisɔs né melo Kɔrent, ne ale jye kpe ékpe manjye né melo Siriya. Ndere áchwɔ ajye, Prisila ne Akwila akwólé ji. Gébégé ebwó ákwóné né Senkrea, melu ewé ákréne ékpe, Pɔl akpalé mekpo gétúgé depɔ etiré ji abo anyémeno mampye mbaá Esɔwɔ. ¹⁹ Ebwó ákwónégé né melo Efesɔs, Pɔl alya Akwila efeé. Ajye kpe mmu echa mmyemenene, manjɔ́o mejɔ́o ne bɔ́o Jus. ²⁰ Ne ebwó ákwɔ ji mata nnó ábélé gejamégé ndo ne ebwó, ashya. ²¹ Gébégé achwó jye, aké ne ebwó, “Mbɔge Esɔwɔ apyegé, mmage nchwɔ ge enyú.” Ajɔge mbɔ, alya Efesɔs akpe ékpe, afé.

²² Pɔl akwónégé né melo Kaisaria, akwó afé né melo Jerosale manjye tame echomele bɔ́o Jisɔs abi alu efeé ne ale shule ajye né melo Antiok. ²³ Ábélégé mboó ndo efeé, átane afé né malo ayi álú né gebage mewaá Galasiya ne Frigiya, afyé bɔ́o bi ákame ne Jisɔs eshye.

Apolos agaré mekomejɔ́o Esɔwɔ né melo Efesɔs

²⁴ Ne muú Jus fɔ achwó né melo Efesɔs, ákuú ji Apolos ne ábó ábyé ji né melo Aleksandra. Alu muú yi mejɔ́o egɔ́o ji meno ne akaá mekomejɔ́o Esɔwɔ chanchá. ²⁵ Ábó ági ji depɔré Jisɔs ne agbaré deti metɔ́o ema, agarege depɔ etiré mbɔ chanchá. Yémbɔ abo akaá le unó bi Jon abo agaré ndere awyage bɔ́o manaá Esɔwɔ. ²⁶ Ndere áchwɔ né melo Efesɔs, agarege bɔ́o Jus depɔ etirena gbɔ́néné né echa mmyemenene. Akwila ne Prisila awuúge unó bi Apolos agarege, áse ji afé né gepú bwó ne agaré ji depɔré Esɔwɔ nana chánéné.

²⁷ Ebélégé Apolos afere nnó ji ajye né melo Akaya. Ne echomele bɔ́o Jisɔs apoó ji ásá ḡwe achye ji mbaá bɔ́o

Jisṵs né melo Akaya nnó Apolos akwṵnege ewu, ebwó áse ji chájéné. Ne akwṵnégέ efεέ, apoó bṵṵ bi Eṵṵwṵ aléré ebwó galógáló ákamé ne Jisṵs dṵṵ abi Eṵṵwṵ apoó nnó áfyε matṵṵ ne Jisṵs. ²⁸ Abó anyεέ mbeé ne bṵṵ Jus né depṵré Jisṵs gbṵḡḡṵṵ ne apwṵ wyε ebwó ndere alerege ebwó chájéné né ḡwe Eṵṵwṵ nnó Jisṵs alu Muú yi Eṵṵwṵ akweré ji elá gefwa.

19

Pṵl agaré abya Jisṵs né melo Efεṵs

¹ Né gébé eyige Apolos abó álú né melo Kṵrent, Pṵl abṵ akene né malo ayi alu né gebage mewaá Eṵya. Akwṵnege melo Efεṵs, agé bṵṵ bi fṵ abi áfyε matṵṵ ne Jisṵs, ² ne agíí ebwó aké, “Mendoó Ukpea echwṵ me enyú mmyε gébégé dekame ne Jisṵs?” Ebwó áshuú meko áké, “Ese delu danwu nnó Mendoó Ukpea elu.”

³ Ne Pṵl ama gíí ebwó aké, “Ndé gefṵge manaá Eṵṵwṵ ami áwyaá enyú?” Ne ebwó áké, “Áwyaá le ese ami Jṵn.”

⁴ Ájṵgé mbṵ, Pṵl alo ye mangaré ebwó aké, “Jṵn abó awyaá bṵṵ manaá Eṵṵwṵ manlere nnó ebwó álya gabo. Ne ji abó agaré bṵṵ Isreli nnó muú fṵ achwṵṵ nyε ji meso ne ebwó abṵ mamfyé matṵṵ ne ji. Muú yimbṵ, ákuú ji Jisṵs.”

⁵ Ebwó áwúgembṵ, ákame mekomejṵṵ yina ne áwyaá bwṵ manaá Eṵṵwṵ né mabṵ Atá Jisṵs. ⁶ Ewyage, Pṵl anéré ebwó amu makpo ne Mendoó Ukpea echwṵ ebwó mmyε ne álṵ manjṵṵ ufṵṵ mejṵṵ, ama ágaregé mekomejṵṵ ayi ebwó awuú ne Eṵṵwṵ. ⁷ Bṵṵ bina ako alu genóge makpo áfyanéápeá.

⁸ Ne Pṵl abelé né Efεṵs né amfaá aléé, akene né echṵ mmyεmenεne yendégébé, agarege ebwó mekomejṵṵ Eṵṵwṵ ayi alá pṵ ne efṵ metṵṵ mampyε ebwó akaá ndere gefwage Eṵṵwṵ gelu. ⁹ Yémbṵ bṵṵ bifṵ áshyá mekomejṵṵ yina ne álṵ manjṵṵ depṵ debodebo né mbe ushu bṵṵ né

meti Jisws. Ne Pwl ase bw´ abi akame af´e ne gepu´ge ηwe eyig´e Tiranws awya, alerege ebw´ mekomejw´ Esww´ yend´e bi´. ¹⁰ Apye wyembw´ ne anm´e apea ne bw´ ako ne gebag´e mewa´ Eswa, bw´ Jus ne bw´ Grek awu´ mekomejw´ Ata Esww´.

Βw´ bi fw´ am´e´ mmye ne Pwl mamfer´e alw´ nchye

¹¹ Ndere Pwl abw´ alu lerege mbw´, Esww´ achye ji uto mampye uf´elekpa´ ebi bw´ ab´w´ alu dan´ge. ¹² Ye uno bi ji abw´ afye ne mmye, upy´e bw´ mame´e atoo´ge. Bw´ aklege mande´e utw´w´ jii ne bw´ afyaf´onη af´e aner´e bw´ mame´e mmye ne apye ebw´ ato´. Ne alw´ nchye nto atanege abifw´ mmye.

¹³ Bw´ Jus fw´ ab´w´ alu ef´e´ abi akene malw´malw´ af´erege alw´ nchye ayi achyege bw´ efwyale. Ebw´ amuame manku´u mabw´ Ata Jisws ne apye alw´ nchye atan´e bw´ mmye. Mu´u bw´ ajw´oge ne melw´ nchye ak´e, “Ngarege ww´ nnw´ wtan´e ne mabw´ Jisws ami Pwl aku´u.” ¹⁴ Ne bw´ akeneama abi ab´w´ apye depw´ ti, el´e ba´ Skewa ayi alu etukpe ampye upe Esww´ bw´ Jus.

¹⁵ Ebw´ ajoge mbw´ ne melw´ nchye ashu´u ebw´ meko ge´be gefw´ ak´e, “Me nka´age Jisws, mma nka´age Pwl ne enyu´u delu nd´e bw´?”

¹⁶ Mende ayi awya melw´ nchye akwile ten´e, ase ebw´ ne matul´e, apw´w´ ebw´ ne agya ebw´ mande´e mmye, ab´w´ atan´e ge´jogene ne upa mmye.

¹⁷ Bw´ Efesws, ne bw´ Jus ako ne bw´ Grek abi alu ef´e´ awu´ge abya yina ef´w´ ekw´w´ ebw´ matw´w´. Ne bw´ alw´ manchyege enog´e dw´w´ ne mabw´ Ata Jisws. ¹⁸ Ne gejam´eg´e bw´ bi afy´e´ matw´w´ ne Jisws achw´w´ shu ekwu, agar´e depw´ etir´e ebw´ ab´w´ apy´e´. ¹⁹ Bw´ bifw´ abi ab´w´ apy´e´ mabu maka amu achw´w´ ne bw´ ηwe maka, alw´ uka ne bw´ ηkpaganer´e as´w´ gb´gw´n´w´. Unw´ bina uko, ne unw´ bi fw´ af´erege uk´age be´e meno ηka gen´oge usa´ uba upea meso efya. ²⁰ Ne

mekomejṓṓ Eṣṓwṓ awene ajye mbe nkane gejamégé bṓṓ ákamege yendégébé.

Efwyale etane né melo Efesṓs

²¹ Depṓ tiré na depyeye, Pṓl afere né metṓṓ wuú mankoó né melo Masedonia ne melo Akaya manjye né Jerosale. Ne ama jṓṓ aké, “Nkwṓnégé Jerosale, mbṓ manjye gé nto melo Rom.” ²² Ne atṓ Timṓti ne Erastus nnó ábṓ mbe né gebagé mewaá Masedonia ebwṓ álú bṓṓ apea abi apoóge ji ne Pṓl jimbo alu belege mboó ndṓ né gebagé mewaá Eṣya.

²³ Wye né gébé eyigémbṓ, efwyale echwṓ dṓṓ né melo Efesṓs getúge bṓṓ bi akwṓlege meti Jisṓs. ²⁴ Muú ete fṓ abṓ alú efeé ayi ákuú ji Demetrṓs. Ji akwyeye unó bi úlú eké gepúgé meló uka ayi ákuú Atemis. Utṓṓ bina upye ji ne bṓṓ ete bifṓ ágéne gejamégé nsa. ²⁵ Né gébé géfṓ akuú ate bṓṓ ete ne bṓṓ utṓṓ abi gefṓge utṓṓ ebwṓ gelu gema aké, “Eṣyú kaáge nnó esé denjeá mbṓ gefwa gétúge utṓṓ bina. ²⁶ Eṣyú ako déwuú ne dege geno eyigé Pṓl menya kwṓ yimbo apye fa melo Efesṓs ne gebagé mewaá Eṣya geko. Akene malṓmalṓ ajṓge aké aló uka abi ákwýége ne amu, ápṓ ye aló uka chá chá. Ne apye gejamégé bṓṓ akwṓre matṓṓ. ²⁷ Ne ngé nnó apye nye gesege ese gekwé ne apye nye ntṓ nnó gepúgé meló uka Atemis gebegé sé ne enogé. Mbṓgé epyeye mbṓ, ebyennó mekpo unṓṓ ebe nye ne gekpékpége melo uka yina ayi bṓṓ Eṣya ne mme meko ánóge.”

²⁸ Bṓṓ bimbo awugé geno eyige Demetrṓs ajṓṓ, matṓṓ achṓṓ ebwṓ mmu ne alṓ mankálé aké, “Atemis ayi bṓṓ Efesṓs alu gekpékpége melo uka.” ²⁹ Ne melo meko ewugé makalé yina, ekwé tametame. Echwṓ cho melu ema, bṓṓ ágbaré Gayṓs ne Aristakṓs ande bi Pṓl átané ne ebwṓ né melo Masedonia, ája áfé ne ebwṓ né echa uchome melo. ³⁰ Pṓl abṓ alu manjye jṓṓ mejṓṓ ne bṓṓ bimbo, yémbṓ bṓṓ

Jisɔs ágbé ji. ³¹ Ákpakpa melɔ abifɔ abi alu ajeé Pɔl álɔ ntó ji meko nnó ekagé asá ushu né echa ewémbo. ³² Bɔ́ bimbɔ ákálege wye tametame. Abi ákálege egbé ewú ebwó ne abifɔ ákálege ewu bwó egbe, gejamé gé bɔ́ ákaá fɔ genó eyi gepye ebwó áchomé eféé wó. ³³ Bɔ́ bi fɔ ágége nkane bɔ́ Jus átené Aleksanda mbe, áferé nnó ji ne alu ne mechɔ ewé. Ne Aleksanda afu ebwɔ nnó ebwó ákwéné mejɔ́ ne ji ashya geme jíí. ³⁴ Ne ebwó ákaáge nnó ji alu muú Jus, ebwó ako ákálé meko ama aké, “Atemis ayi bɔ́ Efesɔs alu gekpékpé gé melo uka.” Ne ákálege wyembɔ né nchwáne ké epeá.

³⁵ Ewyagé muú ayi asáme depɔré melo, apye bɔ́ bimbɔ ákwéné mejɔ́ ne ajɔ́ ne ebwó aké, “Enyú bɔ́ Efesɔs, yéndémuú ákaá nnó melo Efesɔs ne ebelé gepú gé gekpékpé gé Atemis ne ema bélé ntaá meló uka wuú, enine nétané mfaánebuú nékwené mme. ³⁶ Te enyú dekaá nnó muú fɔ akaá gé shya mechɔ ewéna, kwenege nyamé, ekagé depye genó gefó geɲchogeɲcho. ³⁷ Enyú dechwɔ ne bɔ́ bina fa, abi álá jó genó gefó né matoó aló uka esé wó, ye mejɔ́ mebomebo mbaá megyéé meló uka esé ájɔ́ wó. ³⁸ Mbɔ́ gé Demetrɔs ne bɔ́ bíí abó mechó ne bɔ́ bina, ákage kpa ewu áfé né eso né mbe ushu ámpané mpa nnó yendé bɔ́ ágaré mechó ewé ebwó ápyéé ne ate. ³⁹ Ne mbɔ́ gé mechɔ ewé chá elu ewé epwó ewé, elu galógáló nnó ebwó áchwó né bíí bi ákpakpa melo áchomege. ⁴⁰ Njoge mbɔ́ getú gé mfɔ́ nnó bɔ́ Rom ashulege nye esé ndo nnó déchwɔ ne efwyale né melo. Ne epyege mbɔ́, muú fɔ ábéé nye ne meko ayi akerege.” ⁴¹ Anéré gé manjɔ́ depo ti, aké, yéndémuú atyá.

20

Pɔl ama jyé né Masedonia ne Akaya (Gresse)

¹ Efwyale ewémbo ebyegé, ebelégé mboó ndo, Pól akuú bó Jisós achye ebwó majye, atamé ebwó ne alyá afé né gebagé mewaá Masedonia. ² Akene né geba eyigémbo geko afyéé bó Jisós eshye ne ájyé né gebagé mewaá Gresse. ³ Akwónégé ewu, abelé amfaá aléé. Ne nkane abo alu mankpe ékpe ajye né gebagé mewaá Siriya, awu nnó bó Jus ásó mala manwá ji. Eféé ne ajya mankéré meso, ne akoóge ne egbe Masedonia akéré meso. ⁴ Ndere ajye bó abi álu gelua ne ji ele Sopata maá Pýrhos ayi atané melo Beroa; Aristakos ne Sekundos abi atané melo Tessalonika ne Gayos ayi atané melo Debe, Timoti, Tikikos ne Trófimós abi atané gebagé mewaá Esya. ⁵ Ebwó abogé mbe, ákwónégé né Truus ágií esé. Ese dela né Filipi. Ne gébége epaá bréd ayi alá muale ekoógé, ⁶ ese dekke ékpe né Filipi mankwolé ebwó. Esé deke nnyinnyi né ndo eta. Débanégé ebwó né melo Truus, debelé eféé uwyaaá kpogele.

Kwya kwya nekene Pól né Truus mange bó Jisós

⁷ Bií mbe né uwyaaá ukwonege, ese ne echomele bó Jisós déjwolé melu ema manye menyéé gejeé. Ndere Pól alu manjye dondo, aló mangaré mekomejód Esowo, ne ashíí garégé garégé kpaá te metód utuú. ⁸ Ábó álwé gejamégé mawe né maá gepu né mfaá eyon mbaá ayi esé debó déchome. ⁹ Gesagé muú ayi akuú ji Yutikos abó ajwolé né maá menombí. Ndere Pól agarege mekomejód Esowo ajye mbe, maá yimbo aló mambelé gejya. Abelé kpaá aloó mfaá manjód eyon aléé akwé mme. Áké ájye bwe ji, agbo mé. ¹⁰ Pól akwolé ebwó ajye fyále gesagé muú yimbo mme ne aké ne abi atené, “Deligé sé, agbó wó, alu mebe!” ¹¹ Ne Pól akéré mfaá eyon anyéége menyéé gejeé, ama lo mangaré mekomejód Esowo kpaá te bií ujya ne ale ajye. ¹² Ewyagé ebwó ágbaré gesagé muú yimbo áfé ne ji mmu mebe ne matód bwó ákwené.

Pɔl atané melo Truus afé né melo Miletus

¹³ Esé ako abi dekenne ne Pɔl, deyye kpé ékpe, defé né melo Asos gétúgέ Pɔl abó agaré esé nnó debo mbe, ji akene mewaá mewaá abané esé ewu. ¹⁴ Ábánégé esé né Assos, ese dese ji dekre ékpe defe né melo Mitylen. ¹⁵ Bií uyyagé esé dema kpé ékpe deke nnyinnyi dekwóné kwókwólé ne Kios ne dékene wye deyye. Bií uyyagé dékwóné né Samos. Bií ebi fɔ uyyagé esé déke dekwóné Miletus. ¹⁶ Esé debó dékené mbɔ, dekoó Efesos koóge getúgέ Pɔl abɔ akelege nnó deyye wáwá, déchóge sé gébé né Esya nnó ji akwóné Jerosale nsa nnó bií epaá Pentikos ukwone.

Pɔl achye majyεé mbaá ákpakpa bóó Echomele Jisɔs né Efesos

¹⁷ Ndere dekwóné Miletus, Pɔl alɔ meko né Efesos nnó ágaré ákpakpa echomele bóó Jisɔs nnó áchwó abané ji eféé. ¹⁸ Ebwó áchwóge, alɔ manjɔó ne ebwó aké, “Enyú dekaá nkane esé delu mé chóncho, lɔ né bií mbe ebi nkowane né mme Esya kpaá te fi. ¹⁹ Mbɔ mpye utɔó ba nkane maá defwe Esɔwɔ ne mpó fɔ ne nepa, nlu ne gejamégé manse né amε. Ngé ntó gekpékpégé efwyale ne gébé gefɔ nlu ne manse né amε gétúgέ gekpékpégé efwyale ewé bóó Jus achyεge me. ²⁰ Enyú dekaá nkane mbɔ ngarege enyu mekomejɔó Esɔwɔ ne nkene upú, upú nlerege enyú ne mbi fɔ geno eyige gekage póo enyú wó. ²¹ Wye meko wu ama ne mbó ngaré bóó Jus ne bóó Grek nnó ábó manlyá gabo, akéré mbaá Esɔwɔ ne áfyε matɔó ne Ata Jisɔs Kras esé. ²² Ne nana nyje né Jerosale nkane Mendoó Ukpea egaré me ne nkaá fɔ genó eyi gepyε nye me ewu wó. ²³ Genó eyigé nkaá gelu nnó yendé melo ewé nkwanégé, Mendoó Ukpea egarege me nnó áchyεge nye me efwyale ne áfyε nye me denɔ né Jerosale. ²⁴ Yémbɔ nse ye geme ya nnó nlu muú wó, nkelege le manéré utɔó ebi Ata Jisɔs afyε me amu nnó

ngaré abya melóméló nkane Esɔwɔ aleré bɔ́ galógáló nnó ebwó ápó.

²⁵ “Ne mbɔ nkene metɔ́ metɔ́ enyú ngarege nkane gefwage Esɔwɔ gelu, ne nkaá nnó enyú degené sé me. ²⁶ Gɔge me ngaré enyú nana nnó muú alagé meso, anogé né egbe ewé Esɔwɔ, ji mbɔ́ ne akaá, me mpó wye. ²⁷ Mbɔ ngaré me enyú yendé genó eyigé Esɔwɔ akelage mampye ne mbi f́ yé genó gema wó. ²⁸ Delagé meso. Bage geme nyú ne bɔ́ Esɔwɔ abi Mendoó Ukpea efye enyú né amu. Pɛge ebwó wye nkane membamé magɔɔhɔme ápele magɔɔhɔme jíí, tege nnó Esɔwɔ akwɔ me gewugé echomelé bɔ́ Jisɔs ne manoó maá wuú nnó ábé bɔ́ bíí. ²⁹ Njɔge mbɔ nendé nkaá nnó ntigé nye meso, ukwala utanege nye dafye uchwó báne enyú ne uchwɔge ulyágé f́ magɔɔhɔme yina. ³⁰ Ne bɔ́ fɔ átanege nye ntó metɔ́ metɔ́ nyú nnó abwɔlé bɔ́ Jisɔs akwɔlé ebwó. ³¹ Sége gébé détégé nkane mbó nchyege yéndémuú majyé né aɔḿé aléé utuú ne ɔwɔmese ne manse.

³² “Ne náná ayi áfyéé enyú né amu Esɔwɔ, nchyege enyú majyé nnó dewuge le mekomejɔ́ wuú ayi álerege nkane ápye enyú debɔ́ nye eshye, ne debɔ́ nye ntó mejé ewé Esɔwɔ ábelé mbaá bɔ́ bíí ako. Enyú dekaá nkane geɔwá ya gelu. ³³ Enyú dekaá nkane mbɔ nlu ne enyú, nnerege f́ mwɔle né ɔka muú yé mandeé jíí. ³⁴ Mbɔ mpye utɔ́ ne amu ya ne ese ne bɔ́ ba degéne geno eyige dekelege. ³⁵ Unó uko ebi mbɔ mpye uleré nnó muú abó mampye utɔ́ ne amu jíí nnó apó bɔ́ bíí alá pó ne eshye. Tege ntó nkane Ata Jisɔs abó ajɔ́ nnó, ‘Méjé elu ne muú yi achyege echye epwó muú yi agile nnó áchyege jí chyege.’ ”

³⁶ Ne Pɔl anerege manjɔ́ unó bi, ebwó ako ató mano mme, anemmye. ³⁷ Ne ebwó ako alɔ manli, átyaá ji ne átamé ji nnó aké pere! ³⁸ Ebwó ábó ásomege dɔ́ gétúgé

Pɔl abɔ aké, Eɓwó ámágé gé sé ji ne eɓwó ájye tí ji ákwóné né mbaá ayi akpéne ékpe.

21

Pɔl afé né Jerosale

¹ Esé ako ne Pɔl delyage eɓwó, dekpɛ ékpe defé cho né Kɔs. Ne újyágé dekwóné Rudis, detanege eféé deyje né Patara. ² Ne dekwóné eféé, degé ékpe ewécha ewé ejye melo Fonisiya. Dekpɛ ewu deke nnyinni. ³ Dékwónégé né melu ewé degéne melo Syaprɔs, delya ewu ne egbe eɓwɔbe, degya deyje né Siriya. Dékwónégé Tiya, ékpe etaré esé detané nende ge mbaá yi áférege metuú mɔ. ⁴ Détánégé deyje kéle bɔ́ Jisɔs. Degégé eɓwó, debelé ne eɓwó né uwyaá kpogele. Mendoó Ukpea epye eɓwó agaré Pɔl nnó ajyegé fɔ́ né Jerosale. ⁵ Ndɔ eyi esé delu manjye ekwónégé, detane nnó deyje. Bɔ́ Jisɔs ako chóncho ne andée bɔ́ ne baá bɔ́, ájye tí esé ákoó melo ákwóné mbále nnyi. Ne detó mano mme eféé denemmye. ⁶ Esé detamé atɛ ne esé deyje kpɛ ékpe, eɓwó akéré meso mmu.

⁷ Délyágé melo Tiya, dekwóné melo Ptolɛmes ne dema táne né ékpe deyje tame bɔ́ Jisɔs abi alu eféé. Debelé ne eɓwó dama. ⁸ Bíí újyagé deyje dekpɛ ékpe defé né melo Kaisaria. Dékwónégé ewu, dekpɛ né gepúge Filip, debelé ne ji. Alu muú yi akene agarege mekomejɔ́ Éɔwɔ, ne alu ntó muú ama né gelúagé bɔ́ utɔ́ akénéama abi abɔ ajya né Jerosale. ⁹ Ji abɔ́ áwya baá andée ani ne apó fɔ́ ne anɔ, álu bɔ́ bi áwuú meko ayi atáne mbaá Éɔwɔ ne ágarege.

¹⁰ Ndere esé delú eféé né gejamégé ndɔ, muú ekpavé Éɔwɔ fɔ́ ayi akuú ji Agabos atané Judiya achwó. ¹¹ Áchwógé agé esé, abɔ́ ekanda Pɔl awe uka ne amu jíí. Ne aké, “Mendoó Ukpea eké ge na ne bɔ́ Jus apye nyɛ ne mbɔ́ ekanda ewé né Jerosale ne afye nyɛ ji né amu bɔ́ abi álá pó bɔ́ Jus.” ¹² Ne esé ako dewuúge mɔ, dekwɔ Pɔl

mata nnó ajoyegé né Jerosale. ¹³ Pól ashúú esé meko ake, “Nde enyú delilí, defye me gepwa né metṓṓ? Nkpome mé mmye manjye denṓ né Jerosale ye mangbo getúge Ata Jisṓs.”

¹⁴ Tε ndere esé delá káge kwṓre metṓṓ wuú, delya yendé geno nnó Ata Eṣṓwṓ apye ndere ejíí ji.

¹⁵ Ne ebélége mboó ndṓ, dénywéré unó sé dekwṓ déféé né Jerosale. ¹⁶ Ne bṓṓ Jisṓs fṓ abi atané Kaisaria áfé ntó ne esé ne áse esé ábelé né gepúge Mnasen mbaá ayi ábele nnó dejwṓlege. Mende yina atané melo Syaprṓs ne abó áfyéé metṓṓ ne Jisṓs gébége depṓre Jisṓs delo lo.

Pól ajoye ge Jεmsi

¹⁷ Ndere esé dekwṓne né Jerosale, bṓṓ Jisṓs abi alu eféé áse esé chárjéné. ¹⁸ Bií uyyage esé ako ne Pól deyye gé Jεmsi ne ákpakpa bṓṓ echomele Jisṓs ako alu ntó eféé. ¹⁹ Ne Pól atámégé ebwṓ, alo mangaré unó gemagama ebi Eṣṓwṓ abo apyé metṓṓ metṓṓ bṓṓ abi álá pṓ bṓṓ Jus gébége ji agarege ebwṓ mekomejṓṓ Eṣṓwṓ. ²⁰ Ne ebwṓ áwuúge mbṓ, áféé Eṣṓwṓ ne ákuú Pól aké, “Meṅme, pé gejame bṓṓ Jus áfyéé matṓṓ ne Jisṓs. Ne kaá nnó ebwṓ álu kpáne gechyé né mabe Mosis. ²¹ Ebwṓ ama áwuú nnó ṓkene ṓgarege bṓṓ Jus abi álú né malṓ bṓṓ abi álá pṓ bṓṓ Jus nnó ásṓgé sé baá bwṓ nsṓ ne ye mankwṓlé gepṓge bṓṓ Jus ákwṓlége. ²² Eṣé dekaá nnó bṓṓ áwuú nye nnó ṓchwṓ fa, nana esé depye nnó? ²³ Nte pye ndere esé dekelege mangaré wṓ. Ande fṓ ani alu fa abi anerege mampye depṓ etire ebwṓ abo anyémeno mbaá Eṣṓwṓ. ²⁴ Chó ne ebwṓ enyú depye gepε mamféré efwyale ewe elu enyú mmye, ne chye unó uko ebi abó manchye né gepε eyigembṓ ne ákpalé ebwṓ makpo. Ṑpyege mbṓ bṓṓ ako ágéne nye nnó wṓ mbṓṓ ṓbelege mabé Mosis. Ne bṓṓ ákage nye nnó unó bi bṓṓ ajṓṓ getu jyε úlú gebyṓ. ²⁵ Eṣé desá ṅwe detṓ mbaá bṓṓ Jisṓs abi álá pṓ bṓṓ

Jus, nnó ábó fó manye menyéé ayi ápyeé upe wye wó, ne anyeégé manoó menya ne álya ntó manáné tametame.”

²⁶ Ne Pól ase bóó bimbó, bíí újyage ebwó ájye lo depó etire mamfére éfwyalé ewé elu ebwó mmye. Ne Pól akpe mmu echa upe Esówa mangaré bíí ebi depó etiré na debye nye, ne yéndémuú bwó achyege nye unó upe bi mbaá Esówa.

Ápye Pól né echa upe Esówa

²⁷ Gepe eyigémbó gebélege ndó ekeneama, ne bíí ebi ndó eyimbó echwó bye, bóó Jus fó abi átané gebagé mewaa Esya áge Pól né echa upe Esówa. Ánnyi gejamégé bóó matóó ne ápye ji. ²⁸ Ákalege áké, “Bóó Isreli chwóge depóó ese, depye mende yina. Ge mende yi akéne yendé mbaá ágarege bóó nnó ábyágé melo esé, ne mabé Mosis ne echa upe Esówa ewéna. Ne nana akpe ne bóó Grek né echa upe Esówa, nkane apyembó afye deba né melu ukpea ewe.” ²⁹ Ebwó ájoge mbó gétúgé abó ágené Pól akene ne Trófimós ayi atane Efesós né metóó melo, ne áférege nnó Pól akpe ne ji né echa upe Esówa.

³⁰ Ndere ebwó ákálé mbó, melo meko ekwé tametame, bóó ako ábó áchwó chome mbaá ama. Ágbaré Pól, ája ji átané né echa upe. Nderé ebwó ábó atane, bóó ala téneténe ágbé manombi. ³¹ Ne bóó bina álo mantule Pól ne ákélege manwá ji. Menó muú bóó bee Rom awúúge nnó melo Jerosale meko elu né éfwyale, ³² ala mbó ase bóó bee ne ákpakpa bwó, álomé áchwó kpe metóó metóó gejamégé bóó bimbó. Bóó bina ágégé ndere ebwó áchwó, álya mantule Pól. ³³ Ne muú kpaá yimbó achwó gbaré Pól aké, “Áwé ji bóó mkpókové apeá ne agíí bóó bimbó gefóógé muú ayi Pól alu ne genó eyige ji apyé.” ³⁴ Agige mbó, bóó álo manwyale, abi ápáne ewé, abifó ápáne ewechá. Ápyé muú kpaá bóó bee yimbó akwé tametame ye tógésé genó

eyi gepye akaá wó, ne ajóó ne bóó bíí nnó áse Pól ájye né dachi bóó bee. ³⁵ Ndere ájye ákwónégé melu ewé akwome mfaá gepú, bóó bee abwe ji gétúgé bóó bimbo áchwó ne ncha. ³⁶ Ebwó ako ákwólege Pól meso ákálege nnó áwá ji.

Pól anmené geme jíí

³⁷ Ndere áchwó kpe ne Pól né dachi bóó bee, Pól agíí menó muú bóó bee. “Nnó ðakaáge chye me gébé njóó genó fò ne wó?” Mende yimbo awuúge Pól ajóge Grek agíí aké, “Mbó ne ðakaáge Grek?” ³⁸ “Mmye eké òpó fò muú Ijip ayi abo anmé umye fa gébé gefó ne apye bóó dele ani abi áwáne bóó ákwólé ji né mashwone?”

³⁹ Ne Pól ashúú ji meko aké, “Nlu muú Jus ne ntane melo Tasos né gebagé mewaa Silisya. Ne Tasos apó fò melo nsélé. Nte nkwo wó mata, chye me eké gébé njóó mejóó ne bóó bina.”

⁴⁰ Menó muú yimbo achyé gé jí gébé, Pól atene melu ewé ákwóme ajye mfaá gepú afu amu nnó bóó ákwéné mejóó. Ákwenege, Pól ajóó ne bóó bimbo né meko Hibru aké,

22

¹ “Ante ba ne anme ba, wuúge nkane nkélege manmené mmye ya.” ² Ebwó áwuúgé nkane ji ajóó né mekómejóó Hibru, ákpe kwéne mejóó. Ne aló ye manjóó ne ebwó aké,

³ “Nlu muú Jus, ábyé me né Tasos né gebagé mewaa Silisya, ne nwé fa né melo Jerosale. Gamalya ne aléré me nwe, aléré me nnó mbélé mabé ukwéne ante sé chájéné, ne mbó nkpa gechyé né depore Esowó wye nkane enyú delu mbó fi. ⁴ Mbó nkelege manchó gejwágé bóó bi ákwólégé meti Jisós. Mpyene ebwó andée ne ande mfyé denó. ⁵ Etukpe ampye ure Esowó ne uchome ákpakpa melo meko ákáge garé nnó mechó ewé menjóge mbó na elu wáwálé. Ebwó ambóó áchyé me nwe nnó nyjege nchye mbaá bóó Jus abi alu né Damaskos nnó mpyé bóó

bi ákwòlege meti Jisṱs, nwé ebwó ne nchwó ne ebwó né Jerosale nnó achye ebwó efwyale.

*P*ól agaré geno eyi gepye ne ji áfyéé metṱó ne Jisṱs

⁶ “Ndere njye, gebégé nchwó kwone Damaskṱs genógé metṱo njwomese, ténéténé yimbo gekpékpégé gengbó getané mfaánebuú geshwané gegya me mme. ⁷ Epyegé mbo nkwe mme ne nwuú meko muú fṱ akuú aké, ‘Sṱl, Sṱl ndé ṱkelege manii me mbwe’? ⁸ Ne ngii nké, ‘Wṱ waá Ata’? Ashuú me meko aké, ‘Elé me Jisṱs muú Nasaret ayi ṱkelege manii ji mbwe’. ⁹ Bṱó bi abó ákene ne me ágé gengbó eyigembo ne áwuú meko muú yi ajṱge ne me wó. ¹⁰ Ne mma gií nké, ‘Ata nana mpye nnó’? Ashuú me meko aké, ‘Kwile ka, chó né Damaskṱs. ṱkwónégé ewú ágarege nye wṱ unó uko ebi Esṱwṱ ábelé nnó ṱpye.’ ¹¹ Ndere nkwise ka ngéné sé mbaá getúge gengbó eyigembo gekpené me áme. Ne bṱó bi abṱ akene ne me ágbaré me ebwṱ dekwóné Damaskṱs.

¹² “Mende fṱ abó alu né melo ewémbo ákamege Ananya, anóge Esṱwṱ dṱó ne abelege mabé Mosis ne bṱó Jus ako eféé áfege ji. ¹³ Achwó gé me atene me nenkuné mmye aké, ‘Menmé wa Sṱl, lṱ mangéne’. Wye né gébé eyigembo nlṱ mangéne mbaá ne ngé ji. ¹⁴ Ne ajṱó ne me aké, ‘Esṱwṱ ayi ukwéne ante sé ajya wṱ nnó ṱkaá genó eyige Esṱwṱ akelege ṱpye. Ne apyé nnó ṱgé muú utṱó wuú ayi wáwálé ne ṱwuú meko wuú. ¹⁵ Wṱ ṱgarege nyé bṱó ako nkane ji alu, ṱma ṱgarege ebwó unó bi ṱwuú ne ṱgené. ¹⁶ Ne nkane élumbṱ, ṱgili nde nana. Kwile ka, áwyaá wṱ manaá Esṱwṱ, ne kuúgé Ata Jisṱs nnó ashwóné gabo wye’.

*P*ól agaré nkane Jisṱs atome ji mbaá bṱó bi álá pṱ Jus

¹⁷ “Nkerégé né Jerosale njye kpe né echa upe Esṱwṱ ne ndere nnenemmye, ngé amé gejya. ¹⁸ Ngé Jisṱs ne ajṱó ne me aké, ‘Kwile lyaá Jerosale wáwá nende bṱó abi alu fa

áwuú nye fə mekomejɔ́ ayi ɔchwə garé getú ya'. ¹⁹ Nshuú ji meko nké, 'Ata ebwó ákaá cháḡéné nkane mbó nkéne né macha mmyemenene, mpyéne bɔ́ bi áfyéé matɔ́ ne wə, ntulege. ²⁰ Nɔ́ere ábɔ́ áwáne Stefen ayi apye bɔ́ nnó ákaá wə agarege bɔ́ depɔ́ tyé, mbɔ́ nlu wye nkamege né bɔ́ bi áwáne ji, ne mbame mandeé bwó.' ²¹ Ne Jisɔ́s ajɔ́ ne me aké, 'Kwile chó, ntome nye wə tete né malɔ́ bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jus.' "

²² Nɔ́ere bɔ́ bimɔ́ áwuú nkane Pəl ajɔ́ genó eyigé na, mekomejɔ́ yina atanege ji meno, ebwó álɔ́ mando delúlú aké, "Wáge mende yina, akwane fɔ́ mambe fa mme wó." ²³ Nɔ́ere ájɔ́ mbɔ́, ákalege mbɔ́, áfú bɔ́ nku bwó ne áchwéle mpúpú atya mfaá. ²⁴ Menɔ́ muú bɔ́ bee yimɔ́ agége mbɔ́, agaré bɔ́ bíí nnó áse Pəl akpe né dachi bwó. Ajyegé aké atulé Pəl, agaré geno eyige bɔ́ Jus ákalege ji ula. ²⁵ Ne áwe ji. Nɔ́ere áchwó túlé ji, Pəl agií muú kpaá ama ayi abɔ́ atene eféé ake, "Nno ebé ese ekamé nnó átulé muú ayi áchye ji melu nnó ábé muú Rom, ayi alá ápa mpa wuú wó?"

²⁶ Muú kpaá bɔ́ bee yimɔ́ ajye bane menɔ́ muú bwó ne ake ne ji. "Se gébé nnó ekage ɔkpaá mechɔ́, mende yina alu muú Rom. Mende yina alu muú ayi áchye ji melu nnó ábé muú Rom."

²⁷ Muú kpaá bwó yimɔ́ awúgé achwó gií Pəl aké, "Wáwálé nnó ɔlu muú yi achye ji uto nno ábé muú Rom?" Pəl akame aké, "Eh."

²⁸ Ne ama jɔ́ ne Pəl aké, "Nchɔ́ ŋka dɔ́ ne nlu mbɔ́ muú Rom." Pəl ashuú ji meko aké, "Nlu muú Rom ayi áchyeé ji uto nnó ábé muú Rom, te gébége ábyené me."

²⁹ Bɔ́ bee abi abó álú mantulé Pəl nnó agarege genó eyigé ji apyé, áwugé mbɔ́ aja mmye meso. Ne efó ekwó ntó menɔ́ muú bwó yimɔ́ metɔ́ gétúgé ábɔ́ áwéle Pəl ne bɔ́ mkpokové ayi Pəl alu muú Rom.

³⁰ Yémbɔ menɔ muú bwó yimbɔ alu kelege mankaá genó eyigé Pɔl apye ne bɔ́ Jus akálege ji ula, ne bií újyágé aferé Pɔl bɔ mkpokóné né amu ne akuú anɔ́ baá ne ákpakpa melo ako nnó áchomé. Áchómégé áchwó ne Pɔl né mbe ushu bwó.

23

Pɔl atené mbe ushu ákpakpa melo

¹ Pɔl atené mbe ushu echomele melo, ape bɔ́ domeé ne aké, “Áḡmé ba nlu mé né mbe ushu Eṣɔwɔ yendégébé kpaá te fi, ne metɔ́ wa echyegé me efwyale né genó gefó.”

² Ne Ananya ayi alu etukpe ampye upe Eṣɔwɔ agaré bɔ́ bi átené kwókwólé ne Pɔl nnó ádo ji gekwékwé meno.

³ Pɔl aké, “Eṣɔwɔ ado nyε wɔ ntó gekwékwé. Wɔ ɔlu eké ekwɔ gepú ewé áwɔgé ne mbɔmé. Wɔ ɔjwɔle eféé nnó ɔpa mpa wa nkane ebé elu ne ɔma kwé ebé nkane ɔké ádo me gekwékwé.”

⁴ Bɔ́ bi atené kwókwólé ne Pɔl agíí ji aké, “Mbɔ ne ɔshye etukpe ampye upe Eṣɔwɔ”?

⁵ Ne Pɔl ashúú ebwó meko aké, “Áḡmé ba, nkaá fɔ́ nnó alu etukpe ampye upe Eṣɔwɔ wó. Nende nkaá nnó ḡwe Eṣɔwɔ aké, ‘Ekagé muú ashye muú kpaá melo.’ ”

⁶ Pɔl aké agene nnó gentɔge bɔ́ abifɔ́ álú bɔ́ Sadusi ne abifɔ́ álú bɔ́ Farasi ákale aké, “Áḡmé ba nlu muú Farasi ne ante ba álú bɔ́ Farasi. Ula bi nkpené unɔ́ mpa élé gétúgé nkame ne mbélé uméé nnó bɔ́ bi ágbó ákwilege nyε né negbo.” ⁷ Pɔl ajɔgé mbɔ, bɔ́ Sadusi ne abi Farasi álɔ manwamé ne ate, ne echomele ewémbɔ ekaré malu apea. ⁸ Ebwó áwámege mbɔ getúge bɔ́ Sadusi aké muú agbogé akwilege sé né negbo ne ákamé fɔ́ nnó ekiénné Eṣɔwɔ elu wó ye genó fɔ́ nkane Mendoó gepó. Yémbɔ bɔ́ Farasi ákame nnó unó bi uko úlú. ⁹ Ne mawámé ama ja dɔ́. Ne anleré mabé Eṣɔwɔ abi álú geluáge bɔ́ Farasi ákwile

ka ájoge ne eshye áké, “Esé dege fṓ gyé ayi mende yina apye wó. Ndṓfṓ ekiénné Esṓwṓ ye elé mendoó ne ejṓṓ ne ji wáwálé.”

¹⁰ Gébégé mawáme yimbṓ aláa lé umyeumye, muú kpaá bṓṓ bee afṓṓ nnó ágyale nye Pṓl ubauba, ne agaré bṓṓ bee nnó áféré Pṓl eféé ákéré ne ji mmu dachi bṓṓ bee.

¹¹ Bii bimbṓ ne utuú Jisṓs achwṓ tene nenkuné mmye Pṓl ne ajṓṓ ne ji aké, “Gbaré metoó wye, ndere ṓgarege nkane nlu né Jerosale mbṓntó ne ṓgarege nye bṓṓ né Rom.”

Bṓṓ fṓ ásó mala manwá Pṓl

¹² Bii ujjágé bṓṓ Jus fṓ ásó mala ne ácho mmye nnó ebwṓ anyéé ne ányú genó gefṓ kpaá te áwáne Pṓl. ¹³ Ne bṓṓ bi áchṓṓ mmye ápwṓ usaá upea. ¹⁴ Ne ájye gé anṓṓ baá bi apye ure Esṓwṓ ne ákprakpa melṓ áké, “Esé dechṓ mmye nnó denyéé, denyú genó gefṓ kpaá te esé déwáne Pṓl. ¹⁵ Nkane elúmbṓ, enyu ákprakpa melṓ tṓge meko mbaá menṓ muú bṓṓ bee nnó atṓ Pṓl depye eké dékelege mamape mechṓ Pṓl chánéné ne esé dékpomé mmye manwá ji gemege nnó akwṓné fa.”

¹⁶ Ne maá mende ayi meṅme Pṓl yi mendée awú genó eyi ebwṓ abṓ ásó mala mampye, ajye garé Pṓl né dachi bṓṓ bee. ¹⁷ Ne Pṓl akuú muú kpaá bṓṓ bee ama aké, “Se nte mamane yi ṓjye mbaá menṓ muú enyú, awya geno fṓ mangaré ji.” ¹⁸ Ajyegé ne ji ewu aké, “Pṓl muú denṓ aké nchwṓ ne nte mamane yina eta wye, awya genóge fṓ mangaré wṓ.” ¹⁹ Menṓ muú yimbṓ ase nte manmané yimbṓ átené babá, agii ji ake, “Ndé mechṓ ṓkelege mangaré me?”

²⁰ Ashuú ji meko aké, “Bṓṓ Jus fṓ ájṓṓ ábélé nnó geyá ebwṓ ágaré wṓ ṓma chwṓ ne Pṓl né echomelé melṓ, ebwṓ akélege mampye eké ámage pé mechṓ Pṓl chánéné. ²¹ Yémbṓ ebwṓ áchwṓge, ṓkamege nende bṓṓ ápwṓ usaá upea abi ábii né meti, ágile manwá Pṓl. Ebwṓ ácho mmye

nnó anyéé ne anyú genóge fɔ kpaá te áwáne Pɔl. Ne nana ebwó ágile manwú genó eyige tanege wɔ meno.”

²² Ne meno muú yimbo aké ne maá yimbo, “Chó ne ekage ɔpye muú fɔ akaá nnó ɔgaré me mechɔ ewé.”

Átó Pɔl mbaá Felis ayi gɔmena

²³ Éwyagé meno muú bɔ́ bee yimbo akuú bɔ́ apea abi akwɔlege ji né dekpakpaá, aké ne ebwó, “Jyage usaá bɔ́ bee ufya abi ákene ne uka ne usaá bɔ́ bee uléé meso efya abi ákwɔme mfaá ujuhá ne jyage ntó usaá bɔ́ bee ufya abi álú ne makɔ. Gárege ebwó ákpome mmye áse Pɔl ájyé né Kaisaria né kálánká eneneama ne utuú bi. ²⁴ Ségé ujuhá ebifɔ nnó Pɔl aké akene ákwómé mfaá. Tige ji ake pere akwóné né ushu Felis ayi gɔmena. ²⁵ Ajogé mbɔ, ásá ntó ηwe aké,

²⁶ “Me Klodyos Lysia ne nsame ηwe yina mbaá Ata Felis ayi gɔmna. Ntamé wɔ. ²⁷ Bɔ́ Jus ábɔ apyé mende yina ne ákelege manwá ji. Nwuúgé nnó alu muú yi áchyéé ji melu nnó ábé muú Rom, me mfé ewu ne bɔ́ bee ba ne mféré ji né amu ebwó. ²⁸ Te mbɔ nkelege mankaá gyé ayi ebwó aké mende yina apye, nse ji defé mbe ushu ákpakpa melo bwó. ²⁹ Ágigé ji, nge fɔ nnó apye genó eyige ábɔ manwá ji wó ye mankpe denɔ. Ebwó ábɔ anyéé lé mbeé né mabé bwó. ³⁰ Éwyagé muú fɔ achwó garé me nnó bɔ́ Jus ásó mala manwá mende yina. Ne ntó ji ténéténé eta wye. Ngaré ntó bɔ́ bi áké ji apye gyé nnó áchwó garé wɔ genó eyige ji apye. Bé peré.”

³¹ Ne bɔ́ bee bimbo ápye wye nkane meno muú bwó agaré ebwó. Áse Pɔl né utuú bimbo, áke kpaá ákwóné Antipatris. ³² Bií uyyagé bɔ́ bee abi ákene ne uka ákééré né dachi bwó ne abi awya ujuha áse Pɔl áfé ne ji. ³³ Ebwó ákwónégé Kaisaria, áchye gɔmna ηwe yimbo ne áfyé Pɔl né amu jíí. ³⁴ Akuúge ηwe yimbo, agíí Pɔl aké, “Ɔtané

ndé geba?” Pəl ashúú ji meko aké, “Ntané gebagé mewaá Silisya.” ³⁵ Gəmena awuúge mbə, aké ne ji, “Gó bəó bi aké ɔpye gyé áchwó ne nwuú mpa wye.” Ne aǰó aké ájye bélé ji né echa ewé Mfwa Herod abə atené ne aké bəó bee ábamé ji.

24

Felis aɓe mechə Pəl

¹ Ndo eta ekoógé, Ananya ayi etukɓe ampye uɓe Esəwə ne ákpakpa bifə áchwó né Kaisaria ne Tetuləs muú yi akaáge mabé bəó Rom. ² Ákúgé Pəl akɓe mmu, ne Tetuləs alə mangaré gyé yi Pəl aɓyé aké,

“Ata Felis ɔpye bəó esé ábó nesə né gejamégé gébé gétúgé ɔgbaré ebwó cháǰéné. Ne gejamégé unó bi wə ɔkwərə, wə ɔpye melə ese enené. ³ Ne esé dese mechə ewé ne metəó megómégó ne bəó áfege yendé mbaá gébé geko. ⁴ Nkélégé fə manchə wə gébé yémbə nnene wə mmye nnó ɔwuú mechó ewé me nkelege manǰó. ⁵ Esé degé nnó mende yina alu muú efwyale, akene maləmalə aɓye bəó Jus ako ádorege makpo ne ate. Alu ntó menə mbe né mbaá bəó bi ákuú ebwó nnó ekwə Nasaren.

⁶ “Abó aklege ntó mamɓye deba né echa uɓe Esəwə ne deɓyene ji [Esé debó delu mampa mpa wuú nkane ebé sé elu, ⁷ yémbə Lysia menə muú bəó bee achwó fəó ji né amu sé, ⁸ ne aké dechwó depa mpa Pəl né mbe ushu wye.] Ɖgigé mende yina, ɔwuú nye unó uko ebi esé deǰge mbə nnó aɓye.” ⁹ Tetulus aǰgé mbə, bəó Jus ako abə álú efeé ákame nnó elú wáwálé.

Pəl aǰméné mmye jíí né mbe ushu Felis

¹⁰ Ne gəmena yimbə afu Pəl ebwə nnó aǰó, Pəl alə ye manǰó aké, “Nkaá nnó ɔpa mé mpa né melə ewé ne gejamégé aǰmé, ne metəó eǰó me maǰmené mmye ya né mbe ushu wye. ¹¹ Mbəgé ɔgigé, ɔwuú nye nnó ndə

eli dangbeé efyaneεpea eyi mbo njye né Jerosale manogé Esowa. ¹² Ne boó Jus agé ye me nyéégé mbeé ne muú fo né echa upe Esowa wó, ne ágé ye me mpyege boó Jus adorege makpo ne ate né macha mmyemenene ye né melu fo né melo wó. ¹³ Ebwó ákagé lere fo nnó genó eyige ebwó áké mpye gelú wáwálé. ¹⁴ Ne nkamé genó gema eyige ebwó áké, ‘Nnoge Esowa ayi ukwene ante sé né meti ewé ebwó áké élómé fo. Yémba nkamé lé unó uko ebi mabé Mosis ajó ne ebi boó ekpavé Esowa ásámé.’ ¹⁵ Ne nwyá uméé wye nkane ebwó ntó awya nnó Esowa apye nye yéndemuú akwile né negbo ye apye galógál, ye apye gabo. ¹⁶ Ne nmuame yendégébé nnó metó wa ébé pópó né mbe ushu Esowa ne mbe ushu akwaá ¹⁷ Ebélé mé doó ayi mbo nla jye né Jerosale wó ne mfé nana ne nka mampoó boó Jus ne mampye ntó upe mbaá Esowa. ¹⁸ Gé genó eyi gepye me njye né echa upe Esowa mbo ne ebwó ágené me wye. Mbó nnerenge mampye upe bimbo nnó nshwóné mmye ya, gejamé gé boó abó ápó ne me, ne ye efwyale etane wó. Ne boó bi abó ágené me élé boó Jus abi átané né gebagé mewaa Esya. ¹⁹ Mbogé ebwó abó ágé nnó mpye gye, mbo áchwó gáre né mbe ushu wye. ²⁰ Elá po mbo wó, boó bina ágaré gye ayi ebwó ágené gébé gé ákpakpa melo ápelé mechó wa. ²¹ Esé ne ebwó debó debo efwyale wye né genó gema. Elé genó eyi mbo njó né metó metó ebwó nké, ‘Mbó mpa ne enyú fina gétúgé mfyé metó nnó muú agbogé akwilege nye né negbo.’”

²² Felis awuúgé mbo, depo etire na deko, ndere akaá mé meti ewé Jisós chájéné, agbé mechó ewémbó aké, “Lysia menó muú boó bee achwogé ne nsó mpa yina.” ²³ Ne agaré muú kpaá boó bee ama nnó ábámé Pól yémba álya ji ábé shushu ne alyage ntó ajeé bíí áchwó áchyege ji unó bi uli ji. Achó gébé ne mpa Pól né anjmé apea.

²⁴ Ébelegé Felis ne mendée wuú Drusila áchwó gé Pól.

Mendée wuú abó alu muú Jus. Ebwó ákuú ji ne álo manwú ndere ji agárege ebwó nkane muú akage fye metóó ne Kras Jisós. ²⁵ Ne agaré nkane muú akage be cho ne nkane muú abó mangbaré mmye ji né bií mpa Eṣṳwṳ ebi uchwṳṳ nye. Felis awuúge mbṳ, efṳṳ ekwṳ ji metṳṳ aké, “Cho kpé, ngegé gébé mmage kuú nye wṳ.” ²⁶ Ajṳṳ mbṳ, aferege nnó Pṳl achyeye nye ji nkṳ. Né getú eyina akuú Pṳl yendégébé ado abya ne ji.

²⁷ Eyeye wyembo kpaá aṣmṳ apea ákoó. Gébégé áchye Pṳshṳ Fṳstos geluṳgṳ Felis, Felis alya Pṳl né denṳ elé akelege mampye matṳṳ agṳṳ bṳṳ Jus.

25

Pṳl aké áteé mechṳ wuú ejye mbaá mfwa Rom

¹ Nṳṳ ekoóge eléé eyi Fṳstos aselé gefwa né gebagé mewaá Judiya, atané né Kaisaria afé né Jerosale. ² Ne anṳṳ baá bi apye ure Eṣṳwṳ ne ákpakpa melṳ áchwṳṳ ne mechṳ Pṳl né mbe ushu wuú, ákwṳṳ ji mata nnó, ³ apye ebwṳ genó eyigé na ndere ebwṳ ákelege, atṳ Pṳl achwṳṳ né Jerosale. Ebwṳ ábṳ asṳṳ mala nnó ájwṳlege meti, Pṳl achwṳgṳ ebwṳ áwá. ⁴ Fṳstos ashúú ebwṳ meko aké, “Pṳl alu mmu denṳ né Kaisaria ne eia gachye nkéré ewu. ⁵ Mbṳgṳ apye gye, garege anṳṳ bṳṳ nyú akwṳlé me deyje né Kaisaria ne akpa mechṳ ewémbo achwṳṳ mbe ushu wa.”

⁶ Ne Fṳstos ama belé né Jerosale genógṳ nṳṳ enéé ejyegé ne efya ne akéré né Kaisaria, bií ujjagṳ ajwṳlé né echa eso ne atṳ nnó achwṳṳ ne Pṳl. ⁷ Áchwṳṳ ne Pṳl, bṳṳ Jus abi abó atané Jerosale áno ji mme ne álo mama ji ukpékpé depṳ mmye ayi álá kágé lere nnó genó eyigé ebwṳ ajṳṳ gelu wáwá. ⁸ Ne Pṳl aṣmṳene mmye ji aké, “Mpyé ye gyéé fṳ né mabé bṳṳ Jus wṳ, ye efwyale nchye né echa ure Eṣṳwṳ wṳ, ne mpye fṳ gyéé mbaá mfwa Rom wṳ.”

⁹ Yémbò Festos akelege mampye matṵṵ aḡṵṵ bṵṵ Jus, nkaáwú ne agií Pṵl aké, “Pṵ ṵjyé né Jerosale ápa mpa wye né mbe ushu wuú?”

¹⁰ Ne Pṵl ashúú ji meko aké, “Ntené fa né echa eso mfwa Rom ne gé mbaá ayi ábṵ mampa mechṵ wa na. Wṵ ṵkaá cháḡéné nnó mpye bṵṵ Jus gyeé fṵ wṵ. ¹¹ Mbṵḡé nkwe ébé ewé ábṵṵ manwá me, mfṵ fṵ negbo ne mbṵḡé depṵ deko etiré ebwṵ ájṵṵ ne me depṵ wáwálé, ṵkágé gbaré me ṵchye ebwṵ. Nnene wṵ mmye nnó ṵteé mechṵ wa ejye mbaá mfwa Rom.”

¹² Ne Festos awuúge mbṵ, ajye jṵṵ ne bṵṵ majye bíí, ewyagé ajṵṵ ne Pṵl aké, “Te mbaá wṵ ṵké ateé mechṵ wye mbaá mfwa Rom, ewu ne ṵjye.”

Pṵl atené mbe ushu mfwa Agripa ne Benise

¹³ Ebélegé mfwa Agripa ne Benise áfé né Kaisaria mantamé Festos. ¹⁴ Ábélegé eféé dṵṵ bíí fṵ Festos achwṵ ne mechṵ Pṵl né mbe ushu mfwa yimbṵ aké, “Mende fṵ alu fa ayi Felis alyá né denṵ gebégé ajye. ¹⁵ Ne njyéḡé né Jerosale, anṵṵ baá bi ápye upe Eṵwṵ ne ákpakpa bṵṵ Jus ágaré me depṵ etiré ebwṵ aké Pṵl apye. Ne ebwṵ áké me nsṵ mpa nnó mende yina akwé ebé. ¹⁶ Ne ngaré ebwṵ nnó gepṵḡé bṵṵ Rom gepṵ fṵ nnó ájṵṵ nnó muú akwé ebé, ayi ji ne bṵṵ mpa bíí álá tene unṵṵ mpa ne aḡmené mmye jíí né depṵ deko etire aké ji apye wṵ. ¹⁷ Ebwṵ áchwṵḡé fa áchṵ sé gébé wṵ, bíí ujyagé njye jwṵle né echa eso, nké áchwṵ ne mende yina. ¹⁸ Bṵṵ mawamé bíí ákwileḡé ka, ajṵṵ ye nnó akwé ebé fṵ nkane mbṵ mferé wṵ. ¹⁹ Ebwṵ abṵ anyeé le mbeé ne gefṵ eyigé ebwṵ ánogé Eṵwṵ ne ama anyeé mbée gétúḡé muú fṵ ayi ákuú Jisṵs, agbo me yémbṵ Pṵl alu jṵḡe nnó alu mebe. ²⁰ Ndere nlá kágé se geno eyigé mpye, ngií Pṵl nnó ajye né Jerosale ápa mechṵ wúu ewu. ²¹ Yémbṵ Pṵl aké elṵme lé nnó ályá ji né denṵ kpaá te mfwa Rom apáne mpa wuú. Ne agaré aké ábamé ji kpaá te agene meti mantṵ ji

mbaá mfwa Rom.” ²² Ne Agripa awuúge mbɔ aké, “Me ntó nkelege manwu né menó mende yimbɔ.” Ne Festos aké ne ji, “Geya ɔwuú nye”

²³ Bií uɟyágé mfwa Agripa ne Benise áchwó ne gejamé gé bɔ́ ánoḡe ebwó dɔ́ ne mabeé, ebwó ákpe ájwólé né echa eso. Ne anɔ́ bɔ́ bee ne anɔ́ bɔ́ abi alu melɔ. Ne Festos agaré áchwó ne Pɔl, ²⁴ ajɔ́ aké, “Mfwa Agripa ne bɔ́ ako abi alu fa, gege mende yi bɔ́ Jus ako áchwó, ábánege me ye ndé gé bé ákpeage me nnó akwané sé membe mebe wó. Ábó ápye né Jerosale, ne ápye ntó fa né Kaisaria. ²⁵ Yémbɔ nge f́ genó eyige ji apyeé eyige ji abó mangbó wó. Ne te ji mbɔ́ aké áteé mechɔ ewé eɟye mbaá mfwa Rom, nkamé nnó ntene ji aɟyé ewu. ²⁶ Yémbɔ mpó ne genó eyigé nsame nye ntó mbaá mfwa yimbɔ gétú gé mende yina. Nkaáwú ne nchwó ne ji né mbe ushu enyú, titi né ushu mfwa Agripa nnó, enyú ntó deɟɔ́ mechɔ ewé ne nkaá genó eyigé nsame. ²⁷ Me ngé nnó eló f́ ntó nnó áto muú denɔ mbaá mfwa ayi nlá garé gyeé ayi ji apye wó.”

26

Pɔl aḡmene mmye jíí né mbe ushu mfwa Agripa

¹ Agripa awuúge ne akuú Pɔl aké, “Nana elé gébé jye manɟɔ́ mejɔ́ nnó ɔshya wa ɔkame meko bwó.” Ne Pɔl afu amu alɔ manɟɔ́ aḡmenege mmye jíí aké,

² “Ata Agripa, ngé nnó nwyá éfwó mantené né mbe ushu wye fina maḡmené mmye ya né depɔ etiré bɔ́ Jus ámalé me mmye ³ Nɟgé mbɔ, gétú gé nkaá nnó ɔkaáge gerɔge bɔ́ Jus cháḡéné ne unó bi ebwó anyeé mbeé ne ate. Mbɔ ne nkwo wɔ mata nnó ɔse gébé ɔwuú genó eyigé nkelege manɟɔ́.

⁴ “Bɔ́ Jus ako ákaá nkane geḡwá ya gelu te démbáné getúge nwené né mpu bwó ne né Jerosale ntó. ⁵ Ebwó ákaá me te gachí gefɔge muú ayi mbɔ nlu. Mbɔgé ebwó ábó

ágárege wáwálé, mbò ájòó nnó nlu muú né uchome Farasi ayi akwòlege mabe chere chere ne anóge Èsòwò mpwò bòó ese ako. ⁶ Ne nkpe mbò unòó mpa fi getúge nneré metòó né unó bi Èsòwò abó anyémeno ne ukwene ante ese. ⁷ Ge wye menomenyéé ewé matoó ese áfyanéápeá ajwòle ágile ndere ebwò anógé Èsòwò utuú ne ḡwòmese. Ata élé getúge nneré metòó ne nkpréne mbò unòó mpa ne bòó Jus bina.” ⁸ Gó me ngií enyú ako nnó, “Ulannó enyú deféré nnó epó kòkòge nnó Èsòwò apye bòó akwile né negbo?”

⁹ “Me Pòl gébé gefò mbò ntené ne eshye nnó mpye ndere eji me metòó manií mabò Jisòs ayi Nasaret. ¹⁰ Na ne mbò mpyé né Jerosale. Anòó baá bi ápye ure Èsòwò ábò áchye me ebwònye ne mfyé gejamégé bòó Èsòwò denò. Ne yendégébé eyigé ajògé nnó áwáne ebwò nkamege ntó. ¹¹ Yendégébé nchyege ebwò efwyale né macha mmyemenene ese mako, mpye nnó ebwò áshya Jisòs kpekpe, áféré matoó ne Ji. Nchye anywóné me mmu kpaá te nkwòne malò mme bòó bicha manií ebwò mbwe ewu.

Pòl agaré nkane ji akwòré metòó wuú, akwólé Jisòs

¹² “Ébelegé, mfé ntó né melò Damaskòs ne bò ḡwe abi alere nnó uto ba utané mbaá anòó baá bi ápye ure Èsòwò. ¹³ Ata, ndere njye ne metòó ḡwòmese, nge gekprékré gé genbò eyi gégéne gepwò ḡmèé getané né mfaánebuú, gechwò gene gegya me mme ne bòó abi abó akéne ne me. ¹⁴ Ese ako dékwe mme, ne nwú meko muú fò ajòó né mejòó Hibru aké, ‘Sòl, Sòl ulannó òkelege manií me mbwé? Òchyege geme jyé efwyale manténe ukòlò ne me. Òchyege geme jyé nkane menya ayi aselé metaá adorege.’ ¹⁵ Ne ngií nké, ‘Wò waá Ata?’ Ashuú me meko aké, ‘Élé me Jisòs muú wò òkelege manií ji mbwe. ¹⁶ Kwile ka. Nkwó wò ushu nerḡmé nnó mpye wò òbe muú utòó wa, ògarege nye bòó unó bi ògené fina ne unó bi fò ebi nlerege nye wò né meso

gébé. ¹⁷ Mférégé nye wə né amu bɔ́ Jus ne mférégé nye wə ntó né amu bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jus, ne ntɔme le wə eta bɔ́ bimbo. ¹⁸ Ɔjyégé ewú, néné ebwó ame, ne ɔférégé ebwó né gemua, ɔpye ebwó áchwó né gengbó. Ewéna etené nnó ɔferege nye ebwó né amú danchɔmeló, ɔchwó ne ebwó né égbé Eɔwɔ nnó áfyéé matɔ́ ne me ne Eɔwɔ ajige nye nte gabo ebwó, ne ábó nye melu né geluage bɔ́ Eɔwɔ abi ji ajoyá.’

Pɔl agaré utɔ́ bií mbaá Agripa

¹⁹ “Ata Agripa nkane elúmbɔ, nshyá fɔ́ meko ayi atane mfaánebuú wó. ²⁰ Nlɔ né Damaskɔs ngaré mekomejɔ́ wuú ne nle nchwó fa né Jerosale. Nfé ntó yendé mbaá né malɔ bɔ́ Jus ne ayi alá pɔ́ bɔ́ Jus. Mbó ne ngarege yéndemuú nnó ákwɔre metɔ́ alyaá gabo wuú, ákéré mbaá Eɔwɔ ne ápyege unó bi ulere nnó ebwó ákwɔre genjá bwó. ²¹ Gé genó eyi gepyé bɔ́ Jus ápyéné me né mmu echa ure Eɔwɔ ákelege manwá mbo. ²² Yémbɔ Eɔwɔ apoo me yendégébé kpaá te fi. Ne ntene ngarege mekomejɔ́ ayi áfyé me né ebwɔ mbaá bɔ́ ne ubyankwó bɔ́. Ngarege le unó bi bɔ́ ekpávé Eɔwɔ ne Mosis ábó ájɔ́ te gachí nnó upye nye. ²³ Ebwó ábó ájɔ́ nnó, “Muú yi Eɔwɔ akweré ji elá gefwa abó mangbó ne ábé muú mbe yi akwile né negbo ne apye bɔ́ Jus ne abi alá pɔ́ bɔ́ Jus ágé gengbó.”

Afwa melɔ ápyame manwú depɔ́ etiré dekene ne Jisɔs

²⁴ Ndere Pɔl alu áhménegé gemé jíí, Festos aweé ji aké, “Pɔl ɔmée gebwó. Unó bi ɔgíí dɔ́ upye wó ɔle mée gebwó?” ²⁵ Ne Pɔl ashúú ji meko aké, “Ata me mmée fɔ́ gebwó, njɔgé le unó bi úlú wáwálé. ²⁶ Wáwálé alu nnó mfwa Agripa akaá depɔ́ ti deko, nkaáwune njɔgé mbo nlá pɔ́ ne efo metɔ́, nende depɔ́ tire na depyé fɔ́ bibíí wó. ²⁷ Mfwa Agripa, pɔ́ ɔkamé ntó depɔ́ eti bɔ́ ekpávé Eɔwɔ ásámé? Me kaá nnó mfwa akamé.” ²⁸ Ewyage mfwa Agripa

agíí Pəl aké, “Wə ɔferé nnó ɔkage pye me wye tenétené nnó mbé menkwòle Kras?”

²⁹ Ne Pəl ashuú ji meko aké, “Ye ebé le nana, ye meso gébé, nnemmye mbaá Esəwə nnó wə ne bə́o ako abi awuú mbə me fi nnó debé éké me, yémbə epófó nnó enyú dekre denə nkane me nkpené.”

³⁰ Pəl ajogé mbə, mfwa Agripa, gomena Festos, Benise ne bə́o bifó ákwilé ka. ³¹ Ne ndere ebwó ájyé dafye, ájoge ne ate aké, “Mende yina apyé fó genó eyigé abə mangbó wó ye denə mankre wó.” ³² Mfwa Agripa ajóó ne Festos aké, “Mbəgé mende yina ábé danjye ne mechwə ewé mbaá mfwa Rom, mbó delyáá ji.”

27

Bə́o bee áfé ne Pəl né Rom

¹ Nkane ákame nnó dejye, eféé ne dejye kre esogeka, ewé ejyé melə Itali. Ágbaré Pəl ne bə́o denə abifə áchye muú kpaá bə́o bee ayi ákuú ji Julyəs. Ji alu né geluage bə́o bee abi mfwa kpa bə́o Rom. ² Ne esé ako dekre esogeka éwé étané melə Adramatim éjye malu yi makpé átárege né gebagé mewaá Esya [Aristakos ayi atané melə Tessalonika né gebagé mewaá Masedonia, alu ntó ne esé.] ³ Bií ujjagé esé dekwóné né Sidən. Julyəs aló melu ne Pəl te alya ji nnó ajye gé ajeé bií nnó áchye ji genó eyigé gelíí ji. ⁴ Détánégé Sidən delə manjye, ne gétúgé mbyo atané esé mbe, degya defé egbe Syaprəs melə ewé nnyi nenóó ewu mme mbaá ayi mbyo álá pó də́o. ⁵ Esé déchyágé ebéé mega ewé élú toitoi ne Silisya ne ewe fə́ ewé élú toitoi ne Pamfilya, eféé ne déchwə kwóne né Mira né gebagé mewaá Lysha. ⁶ Muú kpaá bə́o bee yimbə age esogeka ewécha ewé étané né melə Aleksandra ejye melə Itali, eféé ne afye esé mmu.

⁷ Esé deke perepere né gejamégé ndo, degé efwyale ne délé kwóne melo Snedus. Ndere mbyo alá kamé nnó esé déjye mbe wó, dekworé defé égbé ewé *Kret melo ewé nnyi nenó ewú mme, dekoó nechye né Salmone. ⁸ Dekene deyye mapeá mapeá, melo ewé nnyi nenó ewú ne mme démye kpaá dékwoné nechye eniné ákuú nnó nechye népere, kwókwólé ne melo Lasiya. *

⁹ Esé debó decho mé gejamégé ndo ne bíi kpaá ebi ápyé gepe mashwoné ubée ubi úkoó mé. † Ne Pól achye gejamégé bóó majyée abi alú mmu esogeka aké, ¹⁰ “Ajmé ba, ngé nnó mbogé detogé eshye deyyegé gejamé unó unóme nye chóncho ne esogeka ne bóó ágbóo nye ntó.”

¹¹ Ye éle Pól ajoó depó ti, muú kpaá bóó bee afye yeé mekpo wó, akwolé le mekoyi menjamé ne mbóó esogeka ájóóge.

¹² Te ndere nechye eniné mbó nela nepó nechye neló neló eniné bóó ájwolege gébége gefwene, gejamégé bóó akélege nnó esé deyye mbe kpaá te dekwonege nechye eniné ákuú nnó Fonis né melo Kret. Fonis alu mbaá ayi ebeé mega ekaré ufafa upea.

Mbyo nnyi akpa ésonjeka

¹³ Ewyagé mbyo atané nteé ebeé mega alo manchwó ne bóó bi álú né esogeka áferége nnó efwó ekwolé ebwó. Ne ebwó áferé dánjgmáa ésonjeka afyé mmu esogeka. Ápyegembo, álo manjye mapea Kret melo ewé nnyi ne nóó ewú né mme. ¹⁴ Ewyá ye wó, mbyo nnyi atané achwóó esé mmye né egbe ebwonye, mbaá ayi njmé etanege né Kret. ¹⁵ Mbyo nnyi yimbo achwó adó esogeka ayi ánjamé alá kágé bwóle mekpo esogeka nnó ejye mewaá. Ebwó akpe lyaá nnó mbyo akpa éwú. ¹⁶ Ndere deyye dekoó maá

* ^{27:8} Elú wáwálé nnó: Nana gé gébé eyige afofo achwó dáó na.

† ^{27:9} Elú wáwálé nnó: Bii kpaá bina né bó njwe bifó ása nnó elé bíí bi ályage menyéé kpékpe.

melo fɔ ayi nnyi nenɔ́ ji mme, melo ewémbɔ ákuú nnó Koda. Ne ndere dekode maá melo yimbo unó bi úlú wye ugbe mbyo nnyi nnó áchwógé ne eshye. Ne esé demye deja ékpée ewé áshíí né ula esogeka defye mmu. ¹⁷ Ápyege mbɔ, ábané ekpée ne esogeka áwe ne manyíí nnó ekagé ekpée egyale ne esé debó efɔ nnó esogeka eshulege nye efé kwókwóle ne Lybia ne efáage nye né manchwé usɔ́ ayi átánege né ebeé mega. Eféé ne ebwó anyaá ndeé nnó mbyo akpe mmu ákpá esogeka. ¹⁸ Ndere mbyo nnyi alú kóoge ne eshye, ne bíí újyágé ebwó áférege matuú ayi álú mmu esogeka áfómege nnyi nnó ewu efuú. ¹⁹ Bíí bimbo ukoóge ne dóndo, bɔ́ bi ájáme esogeka ákpa unó bi ápye utɔ́ né esogeka áfumé nnyi. ²⁰ Ne esé déla wyémbɔ né gejamégé ndɔ yéé ḡmɛé, yéé ambe dege wó ne mbyo nnyi akpane ésoḡeka ejye egbe ewé ne ewé. Ndere mbyo nnyi apyembo, mane magyále esé ne déferé nnó dechwɔ degbó.

²¹ Nkaáwú ne efɔ epyé bɔ́ álaá mesa né gejamégé ndɔ. Ewyagé Pɔl akwilé ka aké ne ebwó, “Aḡmɛ ba, mbɔge enyú debó dewú majyéé ma ne esé dela né Kret, mbɔ ekpée ne gejamégé unó uchɔ mbɔ wó. ²² Ne me nnene enyú mmye nnó dégbaré matɔ́. Ye muú ayi agbo nye apó wyéé esogeka ewú ewú ne énoḡme nye. ²³ Njɔge mbɔ getúge Esɔwɔ ayi abɔ me ne Esɔwɔ yi me nnóge ne atóme ekiénné wuú ne utuú ebi njuú. Echwógé etené me nekuné mmye, ²⁴ eké ne me, ‘Pɔl ófɔgé fɔ. Ɖtenege nye mbe ushu mfwa Rom. Né ulɔ́ melu Esɔwɔ, ye muú nyú ama ayi agboó nye apó.’ ²⁵ Ndere ekiénné ewémbɔ echwó ne mekomejɔ́ yina, nkamé ne Esɔwɔ. Ngarege enyú nnó dégbaré matɔ́ dépélé, Esɔwɔ apye nkane ji ajɔ́. ²⁶ Pɔl ama jɔ́ aké, Mbyo ákpane nye esogeka ateé né gebage mewaá eyige nnyi nenɔ́ mme.”

²⁷ Ne ndɔ ekwónégé efya ne eni, mbyo nnyi akpá esogeka echyá ebeé mega. Ebeé ewémbɔ ákuú nnó Adraya.

Metṓ utúu ékwónégé ánjamé esogeka áferége nnó esé delú kwókwólé ne mapea mewaá. ²⁸ Ne ebwó ábṓ menyíí áshíí né genó gefṓ eyi genṓ, áṅme mmu nnyi nnó áméé ndere nnyi négomé. Ámégé ágé nnó nelu usaá bṓ ratṓgé ukéné. Ewyagé ama méé ne ágé nnó nnyi néla nana usaá bṓ ratṓgé uní meso efya. ²⁹ Ngarege ebwó áfṓ nnó mbyo nnyi atene nye esogeka efé edo né mataá ayi alú mmu nnyi, eféé ne áféré bṓ dánṅmáa esogeka aníí áṅmé né mmu nnyi nnó esogeka etené. Ápyege mbṓ, áshyáge nnó bíí ujjá wáwá. ³⁰ Elé ánjamé esogeka ákélege mambó ájye, eféé ne ápwyaá ékpée ashulé né nnyi ne áma aké, ebwó ájye ḡma genó fṓ né mbe esogeka. ³¹ Pṓl akaá ne ajṓ ne bṓṓ bee ne muú kpaá bwṓ aké, “Mbṓgé ánjamé esogeka átanégé, ebyennó muú ayi ápóme nye apó.” ³² Pṓl ajṓgé mbṓ, eféé ne bṓṓ bee ajye sṓré manyíí ayi áwelé ékpée wyé. Ásórégé manyíí yimbṓ, álya ékpée nnó eyjé.

³³ Wye ndere bíí uchwṓ jyaá, Pṓl ane bṓṓ ako mmye nnó ánye menyéé, ajṓgé aké, “Ndṓ ele mbṓ efya ne eníí fi eyi degile nnó mbyo nnyi yina abyeye nye, ne ye genó denyé wṓ. ³⁴ Ne nnene enyú mmye nnó denyéé eké genó nnó débṓ eshye, ekage degbṓ. Ye muú yi mekpṓ emye nye ji apó.” ³⁵ Ajṓgé mbṓ abṓ nto bred, atamé Esṓwṓ, agya geba alṓ manyéé né mbe ushú ebwṓ ako. ³⁶ Ne ebwṓ ako agbaré matṓ, abṓ nto bred ányéé. ³⁷ Mpa bṓṓ ako abi álu mmu ékpée ewena, álu usaá ufya ne uléé meso nekuú ne ama (276). ³⁸ Yéndémuú anyé agbeé, ebwṓ ákpa menyéé yi álaá né mmu esogeka ágbé né nnyi nnó esogeka efuú.

Ngbannyi apye esogeka egyptalé

³⁹ Bíí ujjágé, ebwṓ ákaá fṓ geba eyíge ebwṓ álu wṓ yémbṓ ágé nechye né nnyi eni nelú gesṓ gesṓ. Eféé ne ebwṓ amuamé mampye esogeka ejye né mbále nechye eniné mbṓ. ⁴⁰ Ne ebwṓ ásṓré manyíí ayi abṓ áshíí ne uno

ebi áhṁaá esogeka, áṣoré ntó manyíí yi áwélé bə nsəm abi áhṁwólege mekpó esogeka ákwe né nnyi, ama te ndée eyi elú mbe ékpée mfa. Mbyo nnyi akpage ese efée né delə manjye mapeá mewaá. ⁴¹ Nḁere esogeka ejye, edo né nchwéné usó eni nelú nteé nnyi ne mekpó esogeka ejye kpe né gesó efée ne esogeka ekwamé. Nḁere elu efée mgbannyi adóo esogeka ewémbə kpaá te egypté.

⁴² Ne bə́ bee bimbə ákélege manwá bə́ denə ako nnó ekágé ebwó áwó akwó mewaá ne ábó. ⁴³ Yémbə muú kpaá bwó abó akélege nnó ekage átá Pəl ne agbé ebwó. Ne aké yéndémuú ayi akage wó nnyi, abə mbe awó áchya. ⁴⁴ Ne bə́ abi f́o abi ála káge wó ágbaré uba esogeka awó ákwólége ebwó. Wyembə ne yéndémuú ápyéé ne akwóné mapea mewaá chájéné.

28

Genó eyi gepyé Pəl né melə Malta

¹ Nḁere esé dekwəne melə ewe nnyi nenə́ ewu mme, ápye esé dekaá nnó akuú ewú Malta. ² Bə́ bi álú né mbále nnyi ágégé esé, meshwe apye ebwó ne áse esé chájéné. Ebwó áséné mewe nnó esé déwyagé gétúgé manaá abó akwené ne gefwene gelú. ³ Deweé etiré mbə desóógé deko, Pəl anyweré mechyé deweé afyé mewe ne gelugé mewe gépye gétó getané né deweé etiré mbə géchwó nó ji né ebwə genií wyé. ⁴ Bə́ melə ewé ágégé nkane gétó yimbə genií Pəl né ebwə, álə maṁmené ne ate áké, “Mende yina negbo nekoó ji amé né esogeka ne gabo wuú akámé nnó ji ábé mebe wó.” ⁵ Ne Pəl anyigé ebwə wuú gétó yimbə gétané gékwé mmu mewe eyi gelá pyéé ji genó wó. ⁶ Bə́ bina apéle nnó Pəl amuále nyé, akwe mme agbó. Ebwó ágégé nnó ye genó eyi gepyé Pəl gepó, akwərə mejóó meno áké, “Mende yina alu mbə elé meló.”

⁷ Mfwa Publos ayi ágbare melo ewé, awya dachi ne makóó jí alú kwókwólé ne melo. Ágégé esé ase esé chánchá ne debelé ndo eléé né dachi wuú. ⁸ Ndere delu eféé, Pól awú nnó nte Publos améé gefwene ne efógékó. Akwilé ajye gé ji ne anere ji ebwó mmye, anemmye mbaá Esowó ne mende yimbó átoó. ⁹ Bóó awúgé nnó Pól apye mende yimbó átoó, bóó mamée áchwó mbaá Pól ne apye ebwó átoóge. ¹⁰ Ne bóó bimbó ánogé esé dóó. Áchyé esé gejamégé unó ne gébégé esé déwúlege, ama chyé esé unó ebí upóge esé né neke eniné mbó.

Pól atané Malta afé Rom

¹¹ Ne amfaá aléé ákoógé, esé dejye dekre esogeka ewé etané meló Aleksandra ákuú éwú nnó * aló uka ufa. Esogeka ewémbó ebó elú né melu ewé nnyi nenóó éwú mme, egilé nnó genome gejyá. ¹² Ne esé dékwónégé né nechye né Sirakos eféé ne débelé wyé ndo eléé. ¹³ Délyágé eféé, dekwóné nechye ne Regum, débelé wyé ndo ama. Bíí újyagé mbyo atané esé meso nteé nnyi ne éké ékwónege ndo epea, dechwó né Putoli. † ¹⁴ Eféé esé degé bóó Jisós fò abi ánené esé mmye nnó débelé ne ebwó uwyáá uma. Ájógé mbó, esé dekamé, debelé ne délé jyé né Rom. ¹⁵ Ndere dejyé, bóó Jisós abi alú né Rom awúgé nnó dechwó, áchwóó gí esé. Débané abifó né ntoné gesegé Apius, débané ntó abifó né melu ewé aṅkéé ábélege mmu áchyege manka. Gébégé Pól aṅené ebwó afeé Esowó ne metóó wuú ntó ékwéné. ¹⁶ Ne esé dékwónégé né Rom, ályá Pól nnó ajyé bélé mbaá ayi ji akélege, áchye muú bee nnó ábámé ji.

* 28:11 Elú wáwálé nnó: Áló uka ufa bimbó élé aló uka bóó Rom. Ebwó ákámege Kasto ne Pólós. † 28:13 Elú wáwálé nnó: Putoli alu ntó menó nechye né gebagé mewaá eyigembo.

Pɔl akpe denɔ né Rom

¹⁷ Ebelégé ndó élee, Pɔl akuú ákpákpá bɔ́ Jus. Áchwɔ́gɛ aké ne ebwó, “Áhmé ba, nlu fá nkane muú denɔ; Ápye me né Jerosale áfyɛ né amú bɔ́ Rom ayi nlá mpyé mechɔ́ fɔ́ mebo wó ewé áwane me. ¹⁸ Bɔ́ Rom ágígé me gejamégé bɔ́ nkwé, ágé nnó nkwé fɔ́ ébé wó nkaáwú ne ábó ákélege manlyá me nnyé gétúgɛ nlá mpyé mechɔ́ fɔ́ mebo ewé áwane me wó. ¹⁹ Yémbɔ́ bɔ́ Jus áshya nnó aferege me, eféé ne nnyéé ne mpa wa nnó mfwa Rom ápá, yémbɔ́ epɔ́fɔ́ nnó nchwó maáma bɔ́ ba mechɔ́ mmyɛ. ²⁰ Gé ula bi nkuú enyú nnó esé déjwólé déjɔ́ mechɔ́ ewé. Manyí ayi áwelé me na elé gétúgɛ muú yi esé bɔ́ Isrelí dégile.”

²¹ Bɔ́ bimbɔ́ áshuú ji meko áké, “Esé degé ye bɔ́ ḡwé abi átané Judiya, yé meko mebomebo ayi akpane getugé jyɛ ne gabo ayi ɔ́pye wó. ²² Yémbɔ́ esé dekelege manwú eta wyé. Genó gema eyigé esé dékaá gelu nnó yendé mbaá ayi bɔ́ ájwólégé, ájɔ́ge gabo gétúgɛ echomele ewé wɔ́ ɔ́lú wyé.”

²³ Ájɔ́gé mbɔ́, ákwyé bíí ebi átuúge ne Pɔl. Bíí bimbɔ́ úkwónégé, gejamégé bɔ́ áchwó áchomé né gepúge Pɔl ne álo mangaré ebwó mekomejɔ́ Eɔ́wɔ́ né dondo kpaá te nkwale. Agarege ebwó nkane gefwage Eɔ́wɔ́ gélu. Amuame mampye ebwó nnó ákwɔ́ré gepɔ́ge bwó áfyɛ matɔ́ ne Jisɔ́s nkane ájɔ́ge né ḡwe Mosis ne abi bɔ́ ekpávé Eɔ́wɔ́. ²⁴ Áwúgɛ mbɔ́, abifɔ́ ákamé ne abifɔ́ ákamé fɔ́ mekomejɔ́ wuú wó, ²⁵ ne álo manye mbeé ebwó ebwó. Gébége ebwó áchwɔ́ jyé, Pɔl ama jɔ́ meko yimbɔ́ aké, “Mendoó Ukpea épye gechánchá genó mangaré wáwálé mbaá ukwéne ante nyú ndere Asaya muú ekpávé Eɔ́wɔ́ nnó asá nnó, ²⁶ ‘Chó garé bɔ́ bimbɔ́ nnó dewúu nye lé wú ne dekágé ula, depelé nyé lé péle ne dégéné. ²⁷ Élúmbɔ́ gétúgɛ bɔ́ bina áḡeá matɔ́ dɔ́. Ebwó ágbé ntó matu

bwó ne áma mále amε. Ápyεmbɔ nnó εbwó áγγέ sé mbaá ne áwugé sé. Mbɔgé εbwó ákeregé meso ετά Εσωω, apye nyé εbwó átoó.’ ”²⁸ Ne Pɔl anere manjɔ́ aké, “Enyú debó mankaá nnó abya melóméló yina alerege nkane Εσωω aferege bɔ́ né εfwyale gabo. Abya melóméló yina ajye nana mbaá bɔ́ abi álá pɔ́ bɔ́ Jus ne áwú nyé ji.”²⁹ [Pɔl ajógé mbɔ, bɔ́ Jus álɔ mantané dafyé, mbeé akwé εbwó εbwó.]

³⁰ Né aṅmé ápea ayi Pɔl abelé né gepú eyigé ji achyεge ḡka, asele yéndémuú ayi achwó gé ji. ³¹ Pɔl álú wyé éféé agarege bɔ́ nkane gefwage Εσωω gélu ne alerege bɔ́ depɔ́ εtiré Ata Jisɔs Kras, ajɔge depɔ́ gbógónó ayi álá pɔ́ ne εfɔ metɔ́ ne ye muú ayi achyé ji εfwyale apó.

Ἡμε menomenyέέ meké New Testament in Denya (CM:anv:Denya)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Denya

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Denya

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22
